

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

RAPORT KOŃCOWY

Z OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW

I PRODUKTÓW PROJEKTU

**„AGRO na 6-STKĘ – PROGRAM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI I INSTRUKTORÓW
KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO SZKÓŁ ROLNICZYCH w POLSCE”**

Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty

Działanie 3.4. Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie

Poddziałanie 3.4.3 Upowszechnienie uczenia się przez całe życie – projekty konkursowe

Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013

„CZŁOWIEK - NAJLEPSZA INWESTYCJA”

Publikacja jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej

w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Egzemplarz bezpłatny (publikacja bezpłatna)

Gdynia, 30 września 2015 roku

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści:

1.	WSTĘP.....	5
2.	OPIS METODOLOGII BADAŃ.....	10
2.1	Ewaluacja w projekcie	10
2.2	Narzędzia i metody badawcze	19
3.	POPULACJA OSÓB BADANYCH	22
4.	OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW PRODUKTU I REZULTATÓW.....	31
4.1	Opis wskaźników produktu.....	31
4.2	Wyniki badań ankietowych z warsztatów	79
4.2.1	Pytania ankietowe służące do oszacowania wskaźnika kompetencji zawodowych.....	79
4.2.2	Pytania ankietowe służące do oszacowania wskaźnika kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych	85
4.3	Wyniki badań testowych z warsztatów	90
4.4	Testy z zajęć do wyboru dla oszacowania wskaźnika 1 (kompetencji zawodowych).....	91
4.5	Testy z NT i IT dla oszacowania wskaźnika 2 (kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych).....	98
4.6	Wyniki badań na podstawie arkuszy obserwacji praktyk.....	106
4.6.1	Pytania arkuszy obserwacji praktykanta/ntki dla oszacowania wskaźnika 1 (kompetencji zawodowych)	107
4.6.2	Pytania arkuszy obserwacji praktykanta/ntki dla oszacowania wskaźnika 2 (kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)	108
4.7	Wyniki badań ankietowych z praktyk.....	110
4.7.1	Pytania ankietowe z praktyk dla oszacowania wskaźnika 1 (kompetencji zawodowych).....	112
4.7.2	Pytania z ankiet z praktyk dla oszacowania wskaźnika 2 (kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)	114
4.8	Wyniki badań ankietowych z wyjazdów studyjnych	118
4.8.1	Pytania ankietowe z wyjazdów studyjnych dla oszacowania wskaźnika 1 (kompetencji zawodowych)	118
4.8.2	Pytania z ankiet z wyjazdów studyjnych dla oszacowania wskaźnika 2 (kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)	121
4.9	Wyniki badań ankietowych ze spotkania panelowego	124
4.9.1	Pierwsze spotkanie Panelowe	124
4.9.2	Ankiety pre-panelowe dla przedsiębiorców	124
4.9.3	Ankiety post-panelowe dla przedsiębiorców.....	127

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.9.4	Ankiety pre-panelowe dla Dyrektorów szkół	129
4.9.5	Ankiety post-panelowe dla Dyrektorów szkół	133
4.9.6	Wnioski wypracowane podczas spotkania panelowego	135
4.9.7	Drugie spotkanie Panelowe	138
4.9.8	Ankiety pre-panelowe dla przedsiębiorców	139
4.9.9	Ankiety post-panelowe dla przedsiębiorców	142
4.9.10	Ankiety pre-panelowe dla Dyrektorów szkół	146
4.9.11	Ankiety post-panelowe dla Dyrektorów szkół	152
4.9.12	Wnioski wypracowane podczas spotkania panelowego	156
4.9.13	Podsumowanie spotkań panelowych	158
5.	REKOMENDACJE DOTYCZĄCE DALSZEJ KONTYNUACJI DOSKONALENIA PO PROJEKCIE	159
5.1	Rekomendacje dla organów prowadzących	159
5.2	Rekomendacje dla Dyrektorów szkół	159
5.3	Rekomendacje dla nauczycieli/lek-instruktorów/rek	160
6.	PODSUMOWANIE	162
7.	SPIS TABEL I WYKRESÓW	168

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Raport końcowy przygotowany w ramach projektu „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” przez zespół projektowy firmy COMBIDATA Poland sp. z o.o.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1. WSTĘP

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” realizowany był w terminie od 02.01.2012 do 30.09.2015 roku.

Celem głównym projektu było podwyższenie kompetencji zawodowych przez 540 nauczycieli/lek kształcenia zawodowego (368 kobiet i 202 mężczyzn) i 30 instruktorów/rek praktycznej nauki zawodu z szkół rolniczych (6 kobiet i 24 mężczyzn) w obszarze nauczania zawodu z szkół prowadzących kierunki rolnicze z całej Polski poprzez ukończenie do 30.09.2015r. programu doskonalenia zawodowego i praktycznego w przedsiębiorstwach.

Zaplanowano, iż cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. podwyższenie kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem,
2. wypracowanie we współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami nowych rozwiązań programowych w zakresie aktualizacji praktycznych kompetencji nauczycieli/lek przedmiotów zawodowych,
3. wdrożenie we współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami programu doskonalenia praktycznych kompetencji zawodowych nauczycieli/lek i instruktorów/ek nauczających zawodu w szkołach rolniczych.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” został przygotowany w odpowiedzi na konkurs otwarty nr 1/POKL/3.4.3/2011 ogłoszony przez Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Przedmiotem konkursu było opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego.

Pomysł na realizację projektu wynikał bezpośrednio z ustalonych problemów dotyczących szkolnictwa zawodowego na podstawie dostępnych analiz, publikacji, raportów, konsultacji ze szkołami i organami prowadzącymi szkoły, jak również na podstawie badań własnych. Podstawową kwestią było niedostateczne powiązanie kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy, brak dostosowywania programów kształcenia oraz zajęć prowadzonych przez nauczycieli do dynamicznie zmieniających się wymagań gospodarki.

Na problem ten miało wpływ wiele czynników:

- ✓ niedostateczna współpraca szkół zawodowych z przedsiębiorstwami, sprowadzająca się w wielu przypadkach jedynie do organizacji praktyk zawodowych dla uczniów,
- ✓ brak zaangażowania pracodawców w kształcenie zawodowe,
- ✓ długotrwała separacja nauczycieli w trakcie kariery szkolnej od rzeczywistych i praktycznych realiów pracy w firmach/podmiotach branży, na potrzeby której kształcą młodych absolwentów,
- ✓ brak możliwości aktualizacji wiedzy i umiejętności nauczycieli przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu w ramach bezpośredniego kontaktu z rzeczywistym środowiskiem pracy w przedsiębiorstwach o profilu odpowiadającym specyfice zawodu, w którym kształcą – brak oferty staży, praktyk, wizyt studyjnych, spotkań w firmach itp.,
- ✓ brak dostępu dla szkół zawodowych do informacji branżowych, aktualnie stosowanych w przedsiębiorstwach rozwiązań technologicznych,
- ✓ dezaktualizacja bazy dydaktycznej szkół oraz wyposażenia warsztatów szkolnych
- ✓ dezaktualizacja wiedzy i umiejętności praktycznych nauczycieli zawodu w kontekście postępu technologicznego oraz dynamicznie zmieniających się kierunków/trendów rozwoju i funkcjonowania przedsiębiorstw,

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- ✓ dynamiczne zmiany w polskiej gospodarce, ogromny postęp technologiczny, nie miały odzwierciedlenia we wprowadzaniu zmian dydaktycznych w szkolnictwie zawodowym.

Powyższe problemy skutkowały nieodpowiednim przygotowywaniem absolwentów szkół do wejścia na rynek pracy, na którym wykształcenie, znajomość branży i aktualnie stosowanych rozwiązań, oczekiwań stawianych przez pracodawców jest jednym z podstawowych atutów do znalezienia zatrudnienia.

Wskazane wyżej problemy występują w obszarach kształcenia zawodowego niezależnie od branży, w tym także w branży rolniczej. Od czasu reformy w 1999 r. i przekazania utrzymania szkół powiatom nauczyciele zostali praktycznie odcięci od dostępu do doskonalenia zawodowego, w tym praktycznego. W wskutek tego, jak i likwidacji przez powiaty wielu gospodarstw szkolnych czy też warsztatów dydaktycznych oraz braku wyposażenia w pomoce naukowe, nastąpiło znaczne obniżenie jakości kształcenia zawodowego.

Dodatkowym czynnikiem wzmacniającym problem niedostatecznych kompetencji nauczycieli zawodu, przekładającym się na niedostateczne przygotowywanie uczniów do potrzeb rynku pracy, jest struktura wiekowa oraz długość stażu pracy nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu. W roku szkolnym 2010/2011 według danych Ośrodka Rozwoju Edukacji¹ wśród nauczycieli przedmiotów zawodowych średnia wieku nauczyciela wynosiła 44 lata. Co więcej, najliczniejszymi grupami wiekowymi byli nauczyciele przedmiotów zawodowych w wieku 51–56 lat. W grupie najstarszych nauczycieli – powyżej 70 roku życia – aż 36% ogółu tej grupy stanowili nauczyciele uczący przedmiotów zawodowych. Długoletni staż pracy w szkole oraz jednocześnie brak kontaktu z rzeczywistym środowiskiem pracy w branżach na potrzeby, których przygotowują do zawodu młodych absolwentów, niewątpliwie wpłynął na

¹ Źródło: Nauczyciele w roku szkolnym 2010/2011, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2011, 30.09.2010 r.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

potrzebę zaoferowania nauczycielom przedmiotów zawodowych oferty programu doskonalenia w przedsiębiorstwach.

Z przeprowadzonych przez COMBIDATA Poland sp. z o.o. w maju 2011 r. badaniach w 45 szkołach rolniczych z terenu Polski, na próbie badawczej 123 nauczycieli/instruktorów kształcenia zawodowego wynikało, że w ostatnich trzech latach 95% z nich nie brało udziału w praktykach w przedsiębiorstwach, 72% nie brało udziału w wizytach studyjnych w kraju, 76% za granicą, a 40% z nich w ostatnich trzech latach nie brało udziału w doskonaleniu w zakresie nowoczesnych technik i technologii z nauczanego przedmiotu zawodowego. Dodatkowo 41% ankietowanych nauczycieli uznało, że absolwenci szkół nie są w wystarczający sposób przygotowani do potrzeb rynku pracy. Potwierdzały to słabe wyniki egzaminów zawodowych w 2010 r. Wśród uczniów szkół rolniczych np. w zawodzie technik architektury krajobrazu, aż 64% uczniów nie zdało egzaminu, w zawodzie inżynierii środowiska i melioracji nie zdało 69%, w zawodzie technika weterynarii 62%, technika agrobiznesu 50%, technika rybactwa śródlądowego 50%, technika leśnika i turystyki wiejskiej 45%, technika ochrony środowiska 44%, rolnika 37%, ogrodnika 38%².

Z konsultacji dokonanych w czerwcu 2011 r. z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, organem prowadzącym ponad 40 zespołów szkół rolniczych w Polsce, wynikało, że istnieje *„konieczność ściślejszego powiązania kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy oraz modernizacja systemu doskonalenia nauczycieli zawodu. Nauczycieli przedmiotów zawodowych należy objąć systemem aktualizacji wiedzy i umiejętności, w tym w szczególności w oparciu o szkolenia z zakresu nowoczesnych metod kształcenia zawodowego, postępu technicznego i organizacyjnego w obszarach związanych z prowadzonym w szkole kierunkiem kształcenia. Kształcenie powinno być ściśle skorelowane ze stażami i praktykami w nowoczesnych gospodarstwach rolnych i przedsiębiorstwach z obszaru rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Ważnym elementem wpływającym na jakość kształcenia zawodowego powinno być zaznajomienie nauczycieli z doświadczeniami*

² Źródło: Informacja o wynikach egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w 2010 r., Centralna Komisja Egzaminacyjna, IX.2010.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

*i osiągnięciami wiodących zagranicznych ośrodków produkcji i badań w dziedzinach rolnictwa”.*³

Powyższe potrzeby potwierdzili również sami nauczyciele/lki, którzy ww. badaniach ankietowych wskazali, że praktyki w przedsiębiorstwie są czynnikiem wpływającym na poprawę jakości prowadzonych zajęć (71% wskazań). Co więcej, aż 92% ankietowanych nauczycieli wyraziło chęć oraz potrzebę aktualizacji wiedzy z zakresu najnowocześniejszych rozwiązań technicznych i technologicznych stosowanych w rolnictwie w ramach warsztatów i innych form doskonalenia branżowego, a dodatkowo 72% z nich wskazało również chęć udziału w wizycie studyjnej w przedsiębiorstwie za granicą celem zapoznania się ze stosowanymi tam technologiami oraz rozwiązaniami technicznymi oraz organizacyjnymi.

Wyżej wymienione problemy, dostrzegł również Ośrodek Rozwoju Edukacji, który w dokumentacji konkursowej z grudnia 2011 roku (Konkurs otwarty nr 1/POKL/3.4.3/2011) wskazał, że *„jakość kształcenia zawodowego jest wyznaczana między innymi przez stałe dostosowywanie programów i treści kształcenia do dynamicznie zmieniających się wymagań nowoczesnej gospodarki. Żeby sprostać tym wyzwaniom nauczyciele przedmiotów zawodowych oraz instruktorzy praktycznej nauki zawodu muszą mieć możliwość aktualizowania swojej wiedzy przez bezpośredni kontakt z rzeczywistym środowiskiem pracy w przedsiębiorstwie o profilu odpowiadającym specyfice zawodu, w którym kształcą oraz stosującym nowoczesną technologię, oprzyrządowanie techniczne i rozwiązania organizacyjne”*⁴.

Mając na uwadze powyższą diagnozę przygotowano projekt, który uzyskał wysoką ocenę w ramach konkursu ogłoszonego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji i został zrealizowany obejmując 590 nauczycieli przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu ze 173 szkół zawodowych kształcących dla branż rolniczych z terenu całej Polski, uzyskując wszystkie założone wskaźniki rezultatów oraz produktów.

³ Źródło: Pismo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi 2011.06.08, nr sygn. DONos/6512/4/11/B.

⁴ Dokumentacja konkursowa, Konkurs otwarty nr 1/POKL/3.4.3/2011, Ośrodek Rozwoju Edukacji, str. 4

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2. OPIS METODOLOGII BADAŃ

2.1 Ewaluacja w projekcie

Celem prowadzonych badań ewaluacyjnych była ocena stopnia realizacji zaplanowanych rezultatów dla osiągnięcia celów projektu. Badaniem ewaluacyjnym objęci zostali wszyscy uczestnicy/uczestniczki projektu, na każdym etapie wsparcia. Ze względu na zróżnicowanie rezultatów w projekcie wykorzystano przedstawione w tabeli poniżej narzędzia badawcze oraz metody badania.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 1. Zestawienie narzędzi badawczych i metodologii badania

CELE PROJEKTU	WSKAŹNIKI POMIARU CELU	NARZĘDZIA BADAWCZE	METODOLOGIA BADANIA	TERMIN REALIZACJI
Cel główny: Podwyższenie kompetencji zawodowych przez 495 nauczycieli/lek kształcenia zawodowego (332K i 163M) i 5 instruktorów/rek praktycznej nauki zawodu z szkół rolniczych (1K i 4M) w obszarze nauczania zawodu z zespołów szkół	Liczba nauczycieli/lek kształcenia zawodowego oraz instruktorów/ek praktycznej nauki zawodu, którzy uczestniczyli w trwających co najmniej dwa tygodnie stażach i praktykach w przedsiębiorstwach w ramach projektu	1. Dzienniki praktyk 2. Listy obecności	METODA 1 Analiza dokumentacji	Do 7 dni po zakończeniu przez osobę praktyki

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

rolniczych.	Liczba osób, które ukończyły program doskonalenia zawodowego i praktycznego	1. Lista wydanych dyplomów ukończenia programu	METODA 1 Analiza dokumentacji	2 dni po zakończeniu programu przez osobę
	Liczba osób, które podwyższyły kompetencje zawodowe	Ankieta początkowa Ankieta końcowa (EKO) Ankieta końcowa (OZE) Ankieta końcowa (OS) Ankieta końcowa (AT) Ankieta końcowa (PR) PRE TEST/POST TEST z zakresu praktycznych przykładów zastosowania nowoczesnych technologii w branżach rolniczych (NT) PRE TEST/POST TEST z zakresu praktycznego stosowania systemu	METODA 2 Badanie uczestnika/czki, wzrost o co najmniej 1 poziom w skali 1-5 METODA 3 Badanie opinii	7 dni po zakończeniu udziału w danej formie wsparcia

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

informatycznego do zarządzania
przedsiębiorstwem rolnym (IT)
PRE-TEST/POST TEST z zakresu
ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (OZE)
PRE-TEST/POST TEST z zakresu
PRAKTYCZNYCH ASPEKTÓW PRODUKCJI
EKOLOGICZNEJ (EKO)
PRE-TEST/POST TEST z zakresu OCHRONY
ŚRODOWISKA (OS)
PRE-TEST/POST TEST z zakresu
AGROTURYSTYKI (AT)
PRE-TEST/POST TEST z zakresu
PRZETWÓRSTWA ROLNEGO (PR)
Ankieta dla nauczycieli/lek przed
praktykami.
Ankieta dla nauczycieli/lek po I części
praktyk

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>Ankieta dla nauczycieli/lek po II części praktyk</p> <p>Ankieta dla nauczycieli/lek przed wyjazdem studyjnym/ po wyjeździe studyjnym</p> <p>Arkusze hospitacji praktyk</p> <p>Arkusze obserwacji praktyk</p> <p>Ankieta dla dyrektorów – PRE</p> <p>PANELOWA/POST PANELOWA</p> <p>Ankieta dla przedsiębiorców – PRE-PANELOWA/POST PANELOWA</p>				
Podwyższenie kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży	Liczba osób, które podwyższyły kompetencje z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży	Ankieta początkowa Ankieta końcowa (EKO) Ankieta końcowa (OZE) Ankieta końcowa (OS) Ankieta końcowa (AT) Ankieta końcowa (PR)	METODA 2 Badanie uczestnika/czki, wzrost o co najmniej 1 poziom w skali 1-	7 dni po zakończeniu udziału w danej formie wsparcia

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

rolniczej związanej z	rolniczej związanej z	PRE TEST/POST TEST z zakresu	5
wykonywanym zawodem	wykonywanym zawodem	praktycznych przykładów zastosowania	METODA 3
przez 500		nowoczesnych technologii w branżach	Badanie opinii
uczestników/czki.		rolniczych (NT)	
		PRE TEST/POST TEST z zakresu	
		praktycznego stosowania systemu	
		informatycznego do zarządzania	
		przedsiębiorstwem rolnym (IT)	
		PRE-TEST/POST TEST z zakresu	
		ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (OZE)	
		PRE-TEST/POST TEST z zakresu	
		PRAKTYCZNYCH ASPEKTÓW PRODUKCJI	
		EKOLOGICZNEJ (EKO)	
		PRE-TEST/POST TEST z zakresu OCHRONY	
		ŚRODOWISKA (OS)	
		PRE-TEST/POST TEST z zakresu	
		AGROTURYSTYKI (AT)	

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PRE-TEST/POST TEST z zakresu
PRZETWÓRSTWA ROLNEGO (PR)
Ankieta dla nauczycieli/lek przed
praktykami.
Ankieta dla nauczycieli/lek po I części
praktyk
Ankieta dla nauczycieli/lek po II części
praktyk
Ankieta dla nauczycieli/lek przed
wyjazdem studyjnym/ po wyjeździe
studyjnym
Arkusze hospitacji praktyk
Arkusze obserwacji praktyk
Ankieta dla dyrektorów – PRE
PANELOWA/POST PANELOWA
Ankieta dla przedsiębiorców – PRE-
PANELOWA/POST PANELOWA

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wypracowanie we współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami nowych rozwiązań programowych w zakresie aktualizacji praktycznych kompetencji nauczycieli/lek przedmiotów zawodowych.	Liczba przedsiębiorstw zaangażowanych we współpracę w wypracowaniu programu	1. Lista obecności na spotkaniu panelowym 2. Ankieta dla przedsiębiorców – PRE-PANELOWA 3. Ankieta dla przedsiębiorców – (POST-panelowa)	METODA 1 Analiza dokumentacji METODA 3 Badanie opinii	7 dni po zakończeniu udziału w danej formie wsparcia
Wdrożenie we współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami programu	Liczba szkół zaangażowanych przy opracowywaniu programu	1. Lista obecności na spotkaniu panelowym 2. Ankieta dla dyrektorów – PRE-PANELOWA 3. Ankieta dla dyrektorów – POST-PANELOWA	METODA 1 Analiza dokumentacji METODA 3 Badanie opinii	7 dni po zakończeniu udziału w danej formie wsparcia
Wdrożenie we współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami programu	Liczba szkół zaangażowanych przy realizacji programu	1. Umowy współpracy szkół z Liderem	METODA 1 Analiza dokumentacji	Co miesiąc
Wdrożenie we współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami programu	Liczba przedsiębiorstw	1. Umowy współpracy przedsiębiorstw	METODA 1	Co miesiąc

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

doskonalenia	krajowych	ze szkołami	Analiza	
praktycznych kompetencji	zaangażowanych w		dokumentacji	
zawodowych	realizację programu, które			
nauczycieli/lek i	nawiązały współpracę ze			
instruktorów/ek	szkołą/ami			
nauczających zawodu w	Liczba przedsiębiorstw	1. Umowy współpracy przedsiębiorstw	METODA 1	Co miesiąc
szkołach rolniczych.	zagranicznych, która	zagranicznych ze szkołami	Analiza	
	nawiązała współpracę ze		dokumentacji	
	szkołą/ami			

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2.2 Narzędzia i metody badawcze

U każdego uczestnika/czki projektu, który ukończył pełną ścieżkę wsparcia powinien nastąpić wzrost kompetencji zawodowych (wskaźnik 1) oraz kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej (wskaźnik 2) o co najmniej jeden poziom w skali 1-5.

Wzrost ww. kompetencji badany będzie w skali 1-5 za pomocą:

1. Testów z warsztatów (PRE/POST TEST z zakresu praktycznych przykładów zastosowania nowoczesnych technologii w branżach rolniczych (NT), PRE/POST z zakresu praktycznego stosowania systemu informatycznego do zarządzania przedsiębiorstwem rolnym (IT), PRE/POST TEST w ramach zajęć do wyboru),
2. Ankiet z warsztatów (Ankieta początkowa – wypełniana przez uczestników/czki przed warsztatami, ankiety końcowe),
3. Arkusza obserwacji praktyk (wypełnianego po I i II cz. praktyk)
4. Ankiet z praktyk (Ankieta dla nauczycieli/lek-instruktorów/rek przed praktykami, Ankieta dla nauczycieli/lek-instruktorów/rek po I części praktyk, Ankieta dla nauczycieli/lek-instruktorów/rek po II części praktyk),
5. Ankiet z wyjazdu studyjnego (Ankieta dla nauczycieli/lek-instruktorów/rek przed wyjazdem studyjnym, Ankieta dla nauczycieli/lek-instruktorów/rek po wyjeździe studyjnym).

Materiał wykorzystany do analizy i interpretacji pochodził z następujących badań ankietowych/testowych oraz dokumentów:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1. Ankieta początkowa – wypełniana przez uczestników/czki przed warsztatami, bada stan przygotowania nauczycieli/lek-instruktorów/rki i ich postawy w odniesieniu do obu wskaźników projektu.
2. Ankieta końcowa (EKO) – bada stan wiedzy, umiejętności i postawy nauczycieli/lek-instruktorów/rek po zrealizowanych warsztatach z uwzględnieniem tematyki zajęć do wyboru – praktyczne aspekty produkcji ekologicznej (EKO).
3. Ankieta końcowa (OZE) - bada stan wiedzy, umiejętności i postawy nauczycieli/lek-instruktorów/rek po zrealizowanych warsztatach z uwzględnieniem tematyki zajęć do wyboru – odnawialne źródła energii (OZE).
4. Ankieta końcowa (OS) - bada stan wiedzy, umiejętności i postawy nauczycieli/lek-instruktorów/rek po zrealizowanych warsztatach z uwzględnieniem tematyki zajęć do wyboru – ochrona środowiska (OS).
5. Ankieta końcowa (AT) - bada stan wiedzy, umiejętności i postawy nauczycieli/lek-instruktorów/rek po zrealizowanych warsztatach z uwzględnieniem tematyki zajęć do wyboru – agroturystyka (AT).
6. Ankieta końcowa (PR) - bada stan wiedzy, umiejętności i postawy nauczycieli/lek-instruktorów/rek po zrealizowanych warsztatach z uwzględnieniem tematyki zajęć do wyboru – przetwórstwo rolne (PR).
7. PRE TEST/POST TEST z zakresu praktycznych przykładów zastosowania nowoczesnych technologii w branżach rolniczych (NT) – bada stan wiedzy nauczycieli/lek-instruktorów/rek w zakresie nowoczesnych technologii przed/po realizacją/i warsztatów.
8. PRE TEST/ POST TEST z zakresu praktycznego stosowania systemu informatycznego do zarządzania przedsiębiorstwem rolnym (IT) - bada stan wiedzy nauczycieli/lek-instruktorów/rek w zakresie nowoczesnych systemów informatycznych branży rolnej przed/po realizacją/i warsztatów.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

9. PRE-TEST/POST-TEST z zakresu ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (OZE) – bada wiedzę nauczycieli/lek-instruktorów/rek w zakresie odnawialnych źródeł energii (zajęcia do wyboru).
10. PRE-TEST/POST TEST z zakresu PRAKTYCZNYCH ASPEKTÓW PRODUKCJI EKOLOGICZNEJ (EKO) - bada wiedzę nauczycieli/lek-instruktorów/rek w zakresie praktycznych aspektów produkcji ekologicznej (zajęcia do wyboru).
11. PRE-TEST/ POST TEST z zakresu OCHRONY ŚRODOWISKA (OS) - bada wiedzę nauczycieli/lek-instruktorów/rek w zakresie ochrony środowiska (zajęcia do wyboru).
12. PRE-TEST/ POST TEST z zakresu AGROTURYSTYKI (AT) - bada wiedzę nauczycieli/lek-instruktorów/rek w zakresie agroturystyki (zajęcia do wyboru).
13. PRE-TEST/ POST TEST z zakresu PRZETWÓRSTWA ROLNEGO (PR) - bada wiedzę nauczycieli/lek-instruktorów/rek w zakresie przetwórstwa rolnego (zajęcia do wyboru).
14. Ankieta dla nauczycieli/lek-instruktorów/rek przed praktykami – bada umiejętności i postawy uczestników/czek projektu przed praktykami w odniesieniu do obu wskaźników projektu.
15. Ankieta dla nauczycieli/lek-instruktorów/rek po I części praktyk – bada zapotrzebowanie przed II częścią praktyk.
16. Ankieta dla nauczycieli/lek-instruktorów/rek po II części praktyk – bada umiejętności i postawy uczestników/czek projektu przed praktykami w odniesieniu do obu wskaźników projektu.
17. Ankieta dla nauczycieli/lek-instruktorów/rek przed/po wyjazdem studyjnym – bada wiedzę i postawy uczestników/czek projektu przed/po wyjazdem/wyjeździe studyjnym w odniesieniu do obu wskaźników projektu.
18. Arkusz hospitacji praktyk (wypełniany w trakcie praktyk) – bada czy praktyka realizowana jest zgodnie z założeniami projektowymi.
19. Arkusz obserwacji praktyk (wypełniany po I i II cz. praktyk) - bada opinie opiekunów praktyk w odniesieniu do umiejętności i postaw praktykantów/tek.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

20. Ankieta dla dyrektorów – PRE PANELOWA/POST PANELOWA - bada opinie opiekunów praktyk w odniesieniu do umiejętności i postaw praktykantów/tek.
21. Ankieta dla przedsiębiorców – PRE PANELOWA/POST PANELOWA - bada opinie opiekunów praktyk w odniesieniu do umiejętności i postaw praktykantów/tek.

3. POPULACJA OSÓB BADANYCH

Pierwotnie, realizatorzy projektu założyli rekrutację 500 uczestników/czek projektu z terenu całej Polski, z czego 495 stanowić mieli nauczyciele/lki przedmiotów zawodowych branż rolniczych (w tym 332 kobiety, 163 mężczyzn) oraz 5 instruktorów/rek praktycznej nauki zawodu branż rolniczych (w tym 1 kobieta, 4 mężczyzn).

W ramach rekrutacji do projektu zgłosiło się znacznie więcej uczestników/czek, niż planowano czego efektem było utworzenie prawie 100-osobowej listy rezerwowej kandydatów. Większa liczba chętnych do udziału osób, aniżeli założono potwierdziła, że projekt spełnił oczekiwania środowiska nauczycieli przedmiotów zawodowych branż rolniczych, co potwierdzały napływające do Biura Projektu kolejne zgłoszenia nowych uczestników, pomimo zamknięcia rekrutacji i pozytywne opinie kierowane od nauczycieli/ek. Na organizowanych cyklicznie spotkaniach panelowych dyrektorzy szkół i nauczyciele kształcący w branżach rolniczych podkreślali potrzebę umożliwienia udziału w projekcie większej liczbie osób. Wyrażane przez nich opinie dotyczyły korzyści, jakie projekt dawał wszystkim stronom biorącym w nim udział, którymi były:

- zbliżenie dydaktyki do przedsiębiorstw, możliwość nawiązywania trwałej współpracy z przedsiębiorstwami,
- uzyskanie pomysłów i inspiracji do modyfikacji oferty kształcenia praktycznego lepiej dostosowanej do realiów panujących na rynku pracy,
- możliwość nawiązywania cennych kontaktów z uczestnikami/czkami z innych szkół z terenu całej Polski w ramach wspólnego udziału w warsztatach, praktykach

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

w przedsiębiorstwach i wyjazdach studyjnych zapewniając tym samym możliwość wymiany doświadczeń.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom nauczycieli/lek oraz samych dyrektorów szkół, zdecydowano się na wygospodarowanie oszczędności w ramach środków budżetowych i zwiększenie liczby osób objętych projektem o 14% tj. z 500 uczestników/czek do 570 uczestników/czek (368 kobiet, 202 mężczyzn). W związku z tak dużym zainteresowaniem środowiska nauczycieli/lek udziałem w projekcie „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” oraz zwiększeniem liczby osób objętych projektem, konieczne okazało się również przedłużenie okresu realizacji projektu do 30 września 2015 r., podczas gdy pierwotnie miał on się zakończyć w dniu 31.12.2014 r. celem zapewnienia możliwości zrealizowania Programu Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli w Przedsiębiorstwach, również dla dodatkowo przyjętych uczestników/czek.

Ostatecznie grupę docelową stanowiło łącznie 540 nauczycielek/li przedmiotów zawodowych (NPZ) i 30 instruktorów/rek praktycznej nauki zawodu (IPNZ) ze szkół prowadzących kierunki rolnicze kształcących w 1 z 10 grup zawodów klasyfikowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

- ✓ produkcja rolnicza,
- ✓ ogrodnictwo,
- ✓ technika rolnicza,
- ✓ przetwórstwo spożywcze,
- ✓ agrobiznes,
- ✓ kształtowanie krajobrazu,
- ✓ turystyka wiejska,
- ✓ usługi gastronomiczne,
- ✓ rybactwo śródlądowe,
- ✓ inżynieria środowiska i melioracja.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W projekcie rozpoczęło udział łącznie 590 osób, z czego 402 osoby (68%) stanowiły kobiety i 188 osób (32%) stanowili mężczyźni. Strukturę populacji uczestników/czek rozpoczynających udział w podziale na płeć przedstawiono na poniższym wykresie:

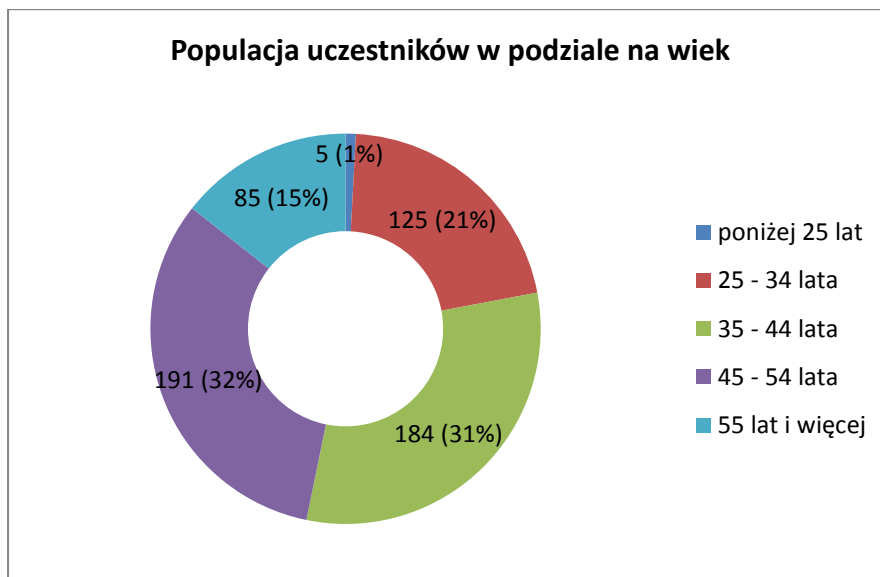
Wykres 1. Struktura populacji uczestników rozpoczynających udział w projekcie w podziale na płeć

Spośród osób objętych projektem w trakcie realizacji z przyczyn zdrowotnych lub osobistych udział w projekcie przerwało 20 nauczycieli/ek, zatem udział w projekcie kontynuowało 570 osób, z czego 384 osoby (67%) stanowiły kobiety i 186 osób (33%) stanowili mężczyźni.

Uczestnicy, którzy wzięli udział w projekcie znajdowali się w różnych grupach wiekowych. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 45-54 lata aż 32 % (191 osób), następnie 31 % stanowiły osoby w przedziale 35- 44 lat (184 osoby), kolejną grupę stanowiły osoby powyżej 55 roku życia 15 % (85 osób). Osoby w wieku do 34 lat stanowiły jedynie 22 % tj. 21 % osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata (125 osób) oraz 1 % osoby do 25 roku życia (5 osób). Strukturę populacji uczestników w podziale na wiek przedstawiono na poniższym wykresie:

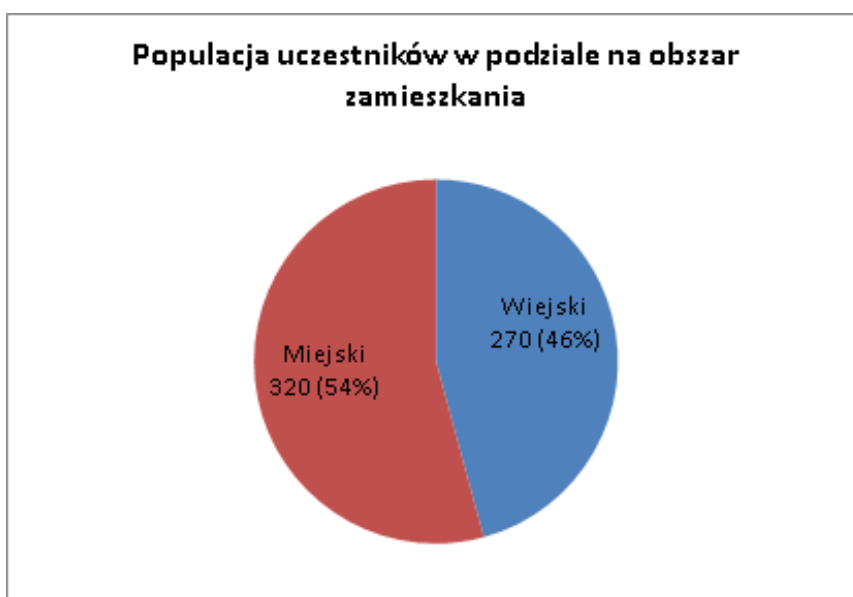

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 2. Struktura populacji uczestników w podziale na wiek

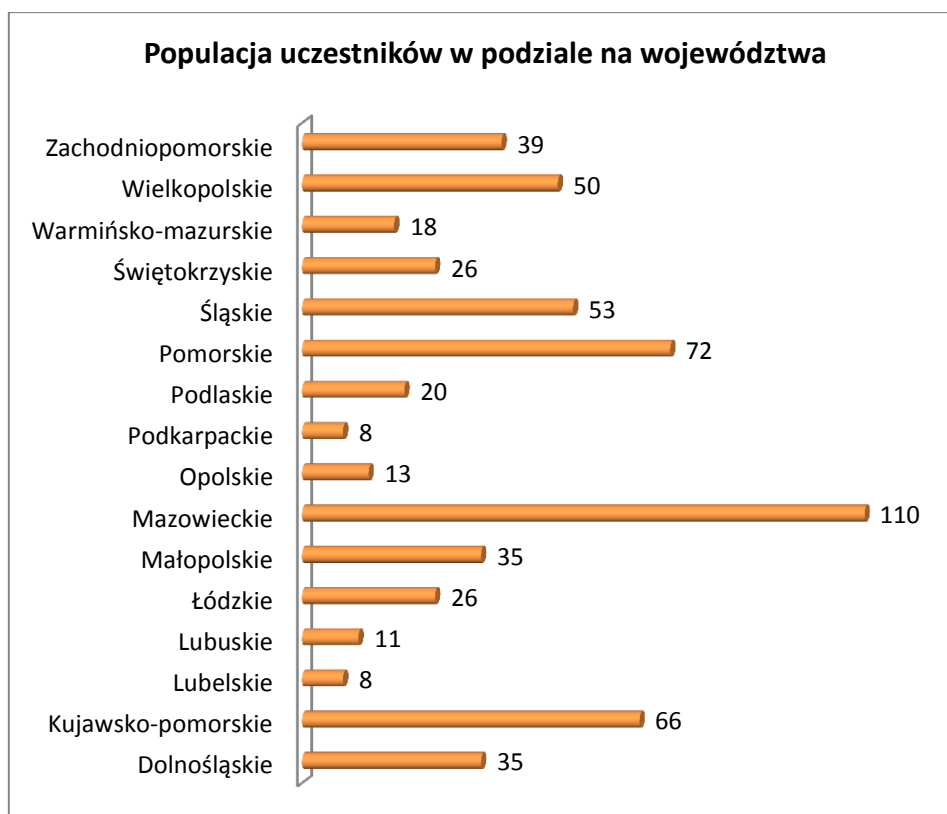
W projekcie wzięło udział 320 osób (54%) z obszarów miejskich oraz 270 osób (46%) z obszarów wiejskich. Strukturę populacji uczestników/czek w podziale na obszar zamieszkania przedstawiono na poniższym wykresie:

Wykres 3. Struktura populacji uczestników w podziale na obszar zamieszkania

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt skierowany był do nauczycieli i instruktorów z całego kraju jednak zdecydowanie najwięcej uczestników zgłosiło się z województwa mazowieckiego (110 osób z 590, co stanowi 19% wszystkich uczestników), następnie z województwa pomorskiego (72 osoby – 12%) oraz województwa kujawsko-pomorskiego (66 osób – 11%). Najmniej uczestników zgłosiło się z województw: podkarpackiego (8 osób – 1%) oraz lubelskiego (8 osób – 1%). Ilość osób w podziale na miejsce zamieszkania w danym województwie zaprezentowano poniżej:

Wykres 4. Struktura populacji uczestników w podziale na województwa

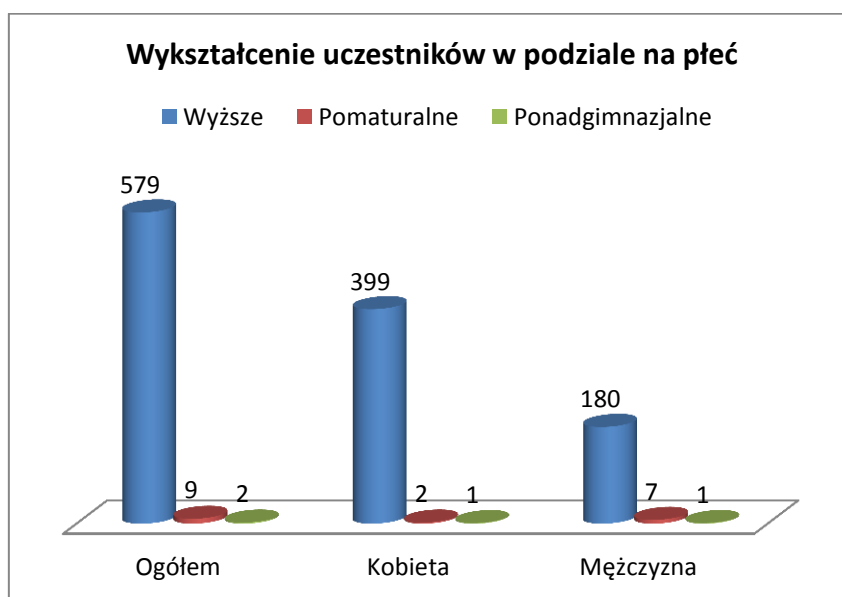
Z analizy struktury wykształcenia wszystkich 590 osób (402 kobiety, 188 mężczyzn) objętych projektem w podziale na płeć wynika, że aż 579 osób, tj. 98% (w tym 399 kobiet i 180 mężczyzn) biorących udział w projekcie w chwili przystąpienia do projektu posiadało wyższe wykształcenie. Jedynie 9 osób tj. ok. 1,5% (w tym 2 kobiety i 7 mężczyzn) posiadało

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

wykształcenie pomaturalne oraz jedynie 2 osoby tj. ok. 0,5% (w tym 1 kobieta i 1 mężczyzna) posiadało wykształcenie ponadgimnazjalne.

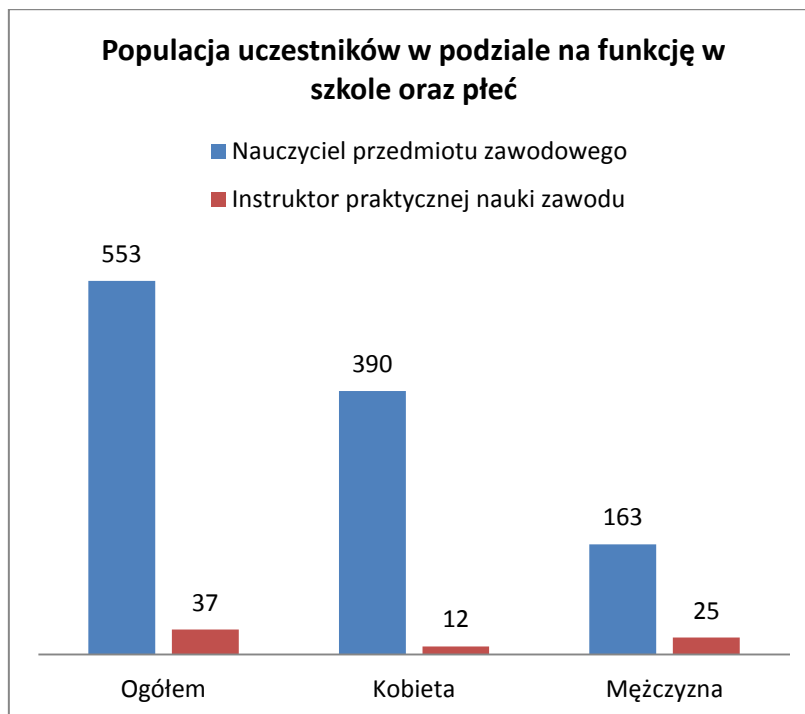
Strukturę populacji uczestników/czek w podziale na wykształcenie i płeć przedstawia kolejny wykres:

Wykres 5. Struktura populacji uczestników/czek w podziale na wykształcenie oraz płeć

W projekcie wzięło udział 553 nauczycieli/lek przedmiotów zawodowych (NPZ), z czego 390 osób stanowiły kobiety oraz 163 osoby stanowili mężczyźni. Ponadto do projektu zgłosiło się 37 instruktorów praktycznej nauki zawodu (IPNZ), w tym 12 kobiet i 25 mężczyzn.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 6. Struktura populacji uczestników/czek w podziale na pełnioną funkcję w szkole oraz płeć

Na kolejnym wykresie przedstawiono strukturę populacji uczestników/czek w podziale na branżę zawodową oraz płeć. Wynika z niego, że najwięcej osób tj. 29%, które zgłosiły się do projektu przygotowywało uczniów do zawodu w branży usług gastronomicznych (171 osób, w tym 160 kobiet i 11 osób mężczyźni), następnie 18% w branży produkcji rolniczej (108 osób, w tym 56 kobiet i 52 mężczyzn), 16% w branży technika rolnicza (96 osób, w tym 8 kobiet i 88 mężczyzn), 16% w branży kształtowanie krajobrazu (96 osób, w tym 81 kobiet i 15 mężczyzn).

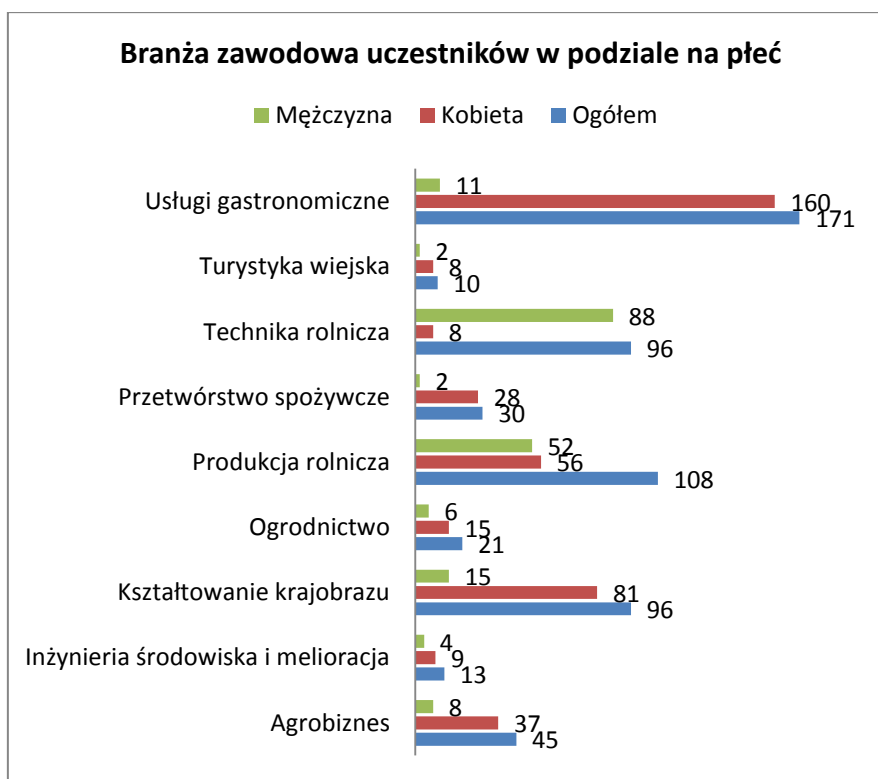
Najmniej reprezentowaną branżą była turystyka wiejska, z której zgłosiło się do projektu jedynie 10 osób (ok. 2%), z czego 8 stanowiły kobiety i 2 stanowili mężczyźni. Wśród uczestników projektu, żaden z nich nie przygotowywał do zawodu dla branży rybactwa śródlądowego.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Branże zawodowe, które są najbardziej popularne wśród kobiet to: usługi gastronomiczne. Ze wszystkich 402 kobiet biorących udział w projekcie w tej branży kształciło aż 160 kobiet tj. 40%, 80 z kształtowania krajobrazu (20%) oraz 56 z produkcji rolniczej (14%).

Branże zawodowe najbardziej popularne wśród mężczyzn to: technika rolnicza. Ze wszystkich 188 mężczyzn biorących udział w projekcie w tej branży kształciło aż 88 mężczyzn tj. 47%, 52 z produkcją rolniczej (28%) oraz 15 z kształtowania krajobrazu (8%).

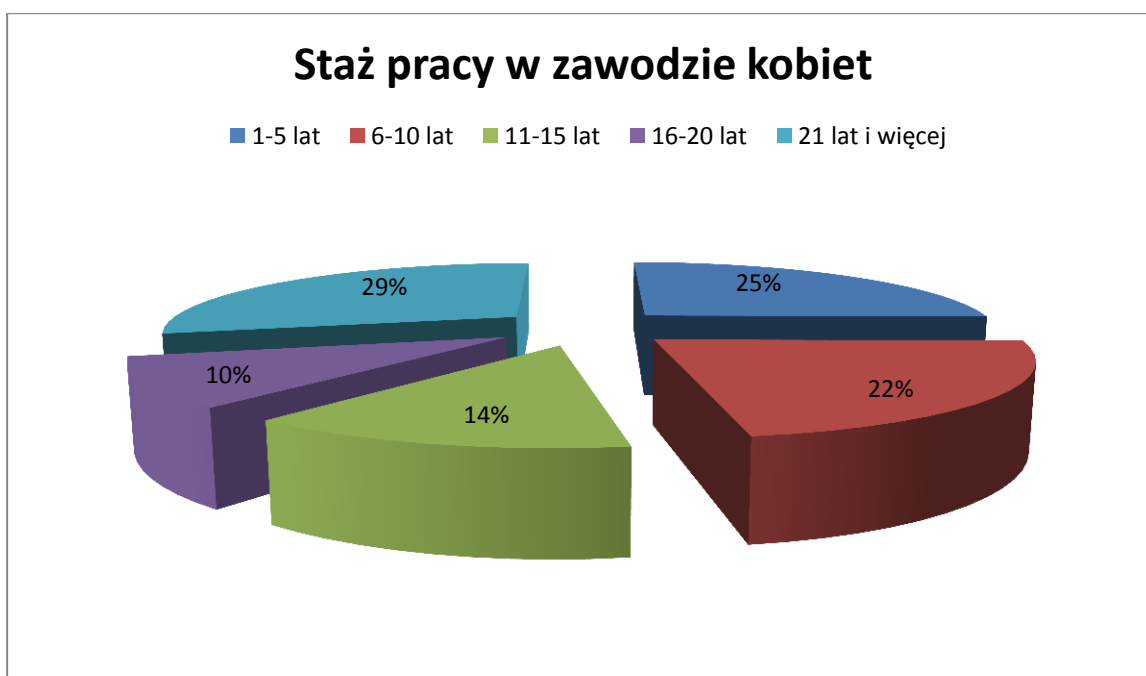

Wykres 7. Struktura populacji uczestników/czek w podziale na branżę zawodową oraz płeć

Oprócz powyższych danych otrzymanych od uczestników/czek przede wszystkim na podstawie wypełnionych przez nich/je deklaracje uczestnictwa w projekcie na wstępie ankiety początkowej zapytano uczestników/czki o długość stażu pracy nauczyciela/lki zawodu branży rolniczej – instruktora/rki praktycznej nauki zawodu. Analizując uzyskane

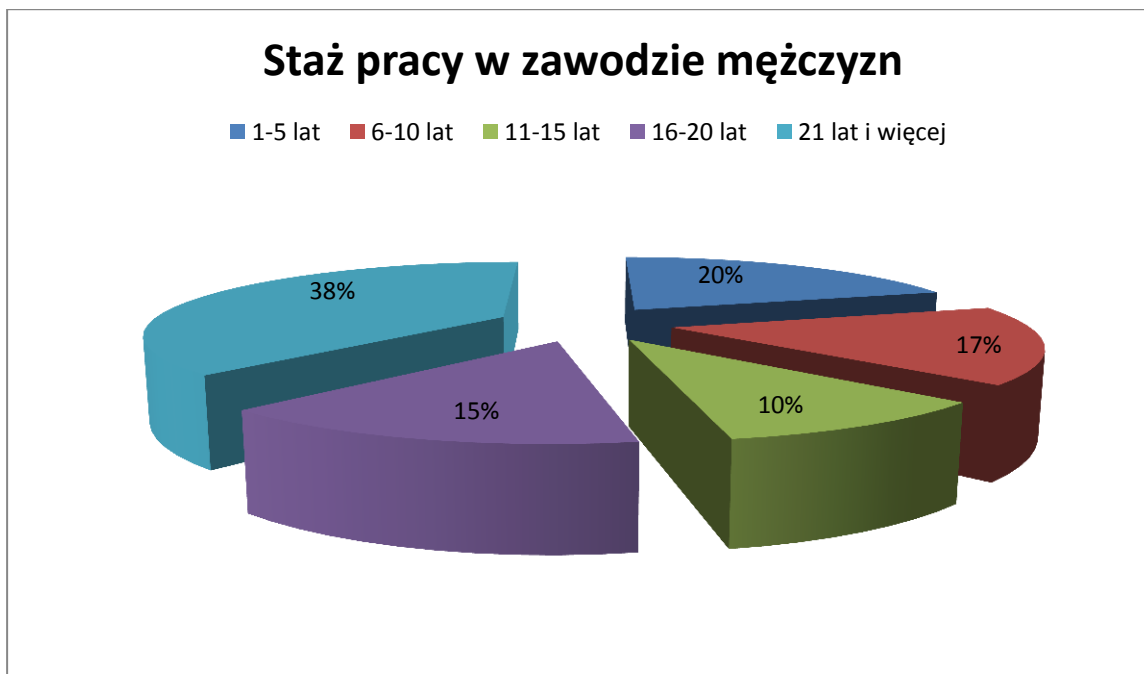
Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

dane (spośród wypełnionych ankiet) zauważamy, że najwięcej zarówno kobiet jak i mężczyzn jest z długim stażem pracy w branży rolniczej (21 lat i więcej) – 29% kobiet i 38% mężczyzn, jednakże następnymi wyróżniającymi się przedziałami lat stażu dla kobiet są krótkie okresy staży 1-5 lat (25%) oraz 6-10 lat (22%) co może świadczyć o zwiększającym się zainteresowaniu kobiet w podjęciu zawodu nauczycielki/instruktorce w ramach branż rolniczych.

Wykres 8. Długość stażu pracy nauczycielek-instruktoerek zawodu branży rolniczej

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 9. Długość stażu pracy nauczycieli-instruktorów zawodu branży rolniczej

4. OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW PRODUKTU I REZULTATÓW

4.1 Opis wskaźników produktu

W ramach projektu założono wiele produktów i rezultatów, których osiągnięcie wskazuje czy osiągnięte zostały cel główny i cele szczegółowe.

- **Pierwszym wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celu głównego projektu była: „Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uczestniczyli w trwających co najmniej dwa tygodnie stażach i praktykach w przedsiębiorstwach w ramach projektu”**

Zakładaną wielkością wskaźnika była liczba 570 nauczycieli/lek uczestniczących w stażach i praktykach. Stopień realizacji wskaźnika wyniósł 100% w tym w praktykach tych uczestniczyło 384 kobiety i 186 mężczyzn – łącznie 570 osób. Praktyki w przedsiębiorstwach

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

składały się z dwóch tygodniowych etapów w łącznym wymiarze 80 godzin. Każdy z nich obejmował 5 dni roboczych w przedsiębiorstwie w wymiarze 40 godzin tygodniowo. W celu realizacji praktyk nawiązano współpracę ze 144 przedsiębiorstwami, funkcjonującymi w branżach objętych projektem. Przedsiębiorstwa, które przyjęły do swojej siedziby ponad 30 praktykantów/ek zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 2. Wykaz przedsiębiorstw z największą liczbą praktyk

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Liczba zrealizowanych praktyk
1	Hotel Bukowy Park	ul. Parkowa 11, 57-320 Polanica-Zdrój	98
2	AUTOMAeko	ul. Morska 364, 81-006 Gdynia	67
3	Stowarzyszenie EkoGołądkowo przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. J. Dziubińskiej w Gołądkowie	Gołądkowo 41 G, 06-120 Winnica	66
4	Hortulus Dobrzyca	Dobrzyca 76, 76-038 Dobrzyca	48
5	SaMASZ sp. z o.o	ul. Trawiasta 15, 15-161 Białystok	47
6	Stowarzyszenie Edukacji dla Rolnictwa	Bolesławowo 15, 83-250 Skarszewy	45
7	HBT AGROMARKET	Armii Ludowej 76, 42-425 Kroczyce	32
8	Hotel Cztery Pory Roku	Spacerowa 28, 83-010 Straszyn	32

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

9	Hotel Faltom Tomasz Falkowski	84-230	32
		Gdynia/Rumia,	
		ul. Grunwaldzka 7	
10	RESTAURACJA ARUANA	ul. Czesława Miłosza	31
		14a,	
		05-140 Serock	

Biorąc pod uwagę liczbę praktyk, którą realizowały poszczególne przedsiębiorstwa uczestniczące w projekcie należy zauważyć, że najwięcej uczestników i uczestniczek przyjął Hotel Bukowy Park, który przeprowadził 98 praktyk w zakresie usług gastronomicznych. W trakcie praktyk uczestnicy zapoznawali się z nowoczesnymi metodami przyrządzania posiłków przy użyciu naturalnych składników przygotowywanych za pomocą profesjonalnego sprzętu.

Poniższe fotografie prezentują technologie stosowane w przedsiębiorstwie:

Wyposażenie kuchni hotelowej

Pakowaczka Vacuum

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Schładzarka szokowa

Trzony kuchenne

Ekspozycja śniadań – Hotel Bukowy Park

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Praktyki dla branży gastronomicznej dekorowanie potraw i stołów

– Hotel Bukowy Park

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Równie imponującą ilość praktyk zawodowych (67) przeprowadziła firma AUTOMAENKO. W trakcie praktyk uczestnicy zapoznawali się z rodzajami urządzeń stosowanych w Odnawialnych Źródłach Energii, sposobem ich działania oraz korzyściami dla środowiska wynikających z ich zastosowania. Poniższe zdjęcia prezentują sprzęt oraz oprzyrządowanie techniczne, prezentowane w trakcie praktyk zawodowych:

Stacja badania małych fotoogniw

Instalacja fotowoltaiczna

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Szafa sterująca działaniem panelu fotowoltaicznego - Prezentacja fotowoltaiki dla grupy praktykantów/ek

Kolejną firmą, która przyjęła, aż 66 uczestników/czek było Stowarzyszenie Eko Gołdkowo przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. J. Dziubińskiej w Gołdkowie. W ramach praktyk w Stowarzyszeniu uczestnicy projektu zapoznawali się m.in. ze sposobem działania przedsiębiorstwa ekologicznego, ekologiczną uprawą roślin i chowem zwierząt, środkami produkcji, technologiami i urządzeniami stosowanymi w tego typu przedsiębiorstwie.

Poniższe zdjęcia prezentują rozwiązania i technologie stosowane w firmie ekologicznej:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W zakresie firm z branż zajmujących się kształtowaniem krajobrazu największą ilość praktyk (48) zrealizowała firma Hortulus Dobrzyca. W trakcie praktyk Uczestnicy Projektu zapoznawali się z rodzajami roślin ozdobnych i sposobem ich pielęgnacji, zdobywali wiedzę w zakresie zakładania i projektowania ogrodów oraz architektury zieleni.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Przedstawione poniżej zdjęcia prezentują m.in. fragmenty Ogrodów Tematycznych:

Firma SaMASZ sp. z o. o. przyjęła do swojej siedziby 47 praktykantów/ek. Podczas praktyk zaprezentowano maszyny rolnicze i komunalne, pługi do odśnieżania, a także nowoczesne rozwiązania w aspekcie zarządzania i organizacją produkcji, technologie wykorzystywane do procesów produkcyjnych. Poniżej przedstawiamy wybrane zdjęcia z praktyk:

Ramię robota spawalniczego-praktyki SaMasz

***metali
SaMasz***

Urządzenie do cięcia laserowego

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Hala produkcyjna-praktyki SaMASZ

Biuro projektowe- praktyki SaMASZ

- **Drugim wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celu głównego projektu była: „Liczba osób, które ukończyły program doskonalenia zawodowego i praktycznego”**

Zakładana wielkość wskaźnika z liczbą osób, które ukończyły program doskonalenia zawodowego i praktycznego wynosiła 513 osób. W ramach działań projektowych stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 535 osób (357 kobiet i 178 mężczyzn) – czyli 104% zakładanej wielkości wskaźnika. Jednym z celów szczegółowych projektu było wypracowanie w współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami nowych rozwiązań programowych w zakresie aktualizacji praktycznych kompetencji nauczycieli/lek przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu. Realizacja projektu przyczyniła się do osiągnięcia założonego celu, gdyż wypracowane programy praktyk dla branż objętych projektem zawarte w dokumencie zbiorczym pt. „*Program Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli w Przedsiębiorstwach*” przyczyniły się do zaktualizowania kompetencji nauczycieli, stanowiąc nową jakość w ich doskonaleniu zawodowym.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Trzecim wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celu głównego była:**
„Liczba osób, które podwyższyły kompetencje zawodowe”

Zakładana wielkość wskaźnika z liczbą osób, które podwyższyły kompetencje zawodowe wynosiła 513 osób (357 kobiet i 178 mężczyzn). W ramach działań projektowych stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 535 osób – czyli 104% zakładanej wielkości wskaźnika. Podstawowym źródłem weryfikacji/pozyskania danych do pomiaru wskaźnika są badania uczestników/czek poprzez testy i ankiety pre i post do danej formy wsparcia.

U każdego uczestnika/czki projektu, który/a ukończy pełną ścieżkę wsparcia powinien nastąpić wzrost kompetencji zawodowych o co najmniej jeden poziom w skali 1-5. Wzrost ww. kompetencji badany był w skali 1-5 za pomocą:

1. ankiet z warsztatów,
2. testów z warsztatów,
3. arkuszy obserwacji praktyk,
4. ankiet z praktyk,
5. ankiet z wyjazdu studyjnego.

W przypadku uzyskania danych pozytywnych na podstawie danych narzędzi badawczych (np. testów z warsztatów) uznawano to jako wzrost kompetencji uczestników/czek o jeden poziom w skali 1-5. Jeden poziom wzrostu przypisany był dla danego uczestnika z pięciu powyższych narzędzi badawczych. W dalszej części niniejszego raportu przedstawione zostaną przykładowe wyniki pytań ankietowych/testowych zadawanych uczestnikom/czkom projektu do oszacowania ww. wzrostu kompetencji.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 3. Tabela łączna wskaźników pomiaru celu głównego osiągnięte od początku realizacji projektu

Lp.	Wskaźniki pomiaru celu głównego	Wartość docelowa wskaźnika	Wartość wskaźnika osiągnięta od początku realizacji projektu			
			Kobiet	Mężczyzn	Ogółem	Stopień realizacji wskaźnika
1	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uczestniczyli w trwających co najmniej dwa tygodnie stażach i praktykach w przedsiębiorstwach w ramach projektu	570	384	186	570	100%
2	Liczba osób, które ukończyły program doskonalenia zawodowego i praktycznego	513	357	178	535	104%
3	Liczba osób, które podwyższyły kompetencje zawodowe	513	357	178	535	104%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Poza wskaźnikami służącymi do oceny stopnia osiągnięcia celu głównego projektu założono również wskaźniki służące do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych projektu.

- **Pierwszym wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych było: „Liczba osób, które podwyższyły kompetencje z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem”**

Przy tym wskaźniku wartość docelową stanowiło 513 osób u których nastąpiło podwyższenie ww. kompetencji. W ramach działań projektowych stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 535 osób – czyli 104% zakładanej wielkości wskaźnika. Podstawowym źródłem weryfikacji/pozyskania danych do pomiaru wskaźnika były badania uczestników/czek poprzez testy i ankiety pre i post do danej formy wsparcia.

U każdego uczestnika/czki projektu, który/a ukończył pełną ścieżkę wsparcia powinien nastąpić wzrost kompetencji zawodowych o co najmniej jeden poziom w skali 1-5. Wzrost ww. kompetencji badany był w skali 1-5 za pomocą:

1. ankiet z warsztatów,
2. testów z warsztatów,
3. arkuszy obserwacji praktyk,
4. ankiet z praktyk,
5. ankiet z wyjazdu studyjnego.

W przypadku uzyskania danych pozytywnych na podstawie danych narzędzi badawczych (pakietu np. testów z warsztatów) uznawano to jako wzrost kompetencji uczestników/czek o jeden poziom w skali 1-5. Jedna skala przypisana była dla każdego z pięciu powyższych pakietów narzędzi badawczych. W dalszej części niniejszego raportu przedstawione zostaną przykładowe wyniki pytań ankietowych/testowych zadawanych uczestnikom/czkom projektu do oszacowania ww. wzrostu kompetencji.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Drugim wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych było: „Liczba przedsiębiorstw zaangażowanych we współpracę w wypracowaniu programu”**

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 10 przedsiębiorstw zaangażowanych przy wypracowaniu programu. Stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 11 przedsiębiorstw tj. 110% wskaźnika. Poniżej znajduje się lista przedsiębiorstw uczestniczących w spotkaniu panelowym w ramach, którego następowała współpraca w wypracowaniu programu. W osobnym rozdziale opisano wyniki badań ankietowych ze spotkań panelowych.

Tabela 4. Wykaz przedsiębiorstw zaangażowanych we współpracy przy wypracowaniu programu

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa
1	AUTOMAeko
2	ACROCONA
3	Restauracja Park Smaków
4	Hotel Cztery Pory Roku w Straszynie
5	PPU Zieleń sp. z o.o.
6	VIRTUS SUN sp. z o.o.
7	Hortulus Dobrzyca

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

8 Stowarzyszenie Edukacji dla Rolnictwa

9 Fundacja Powiatu Mogileńskiego

10 Winnica Jasiel - Elwira & Wiktor Szpak

11 Twój Ogród

- Trzecim wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych było: „Liczba szkół zaangażowanych przy opracowywaniu programu”

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 10 szkół zaangażowanych przy wypracowaniu programu. Stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 27 szkół tj. 270% wskaźnika. Poniżej znajduje się lista szkół uczestniczących w spotkaniu panelowym, w ramach którego następowała współpraca w wypracowaniu programu. W osobnym rozdziale opisano wyniki badań ankietowych ze spotkań panelowych.

Tabela 5. Wykaz szkół zaangażowanych przy opracowywaniu programu

Lp.	Nazwa szkoły	Województwo	Miejscowość
1	Technikum nr 6 w Głogowie	dolnośląskie	Głogów
2	Zespół Szkół Rolniczych im. Władysława Grabskiego w Grudziądzu	kujawsko-pomorskie	Grudziądz
3	Zespół Szkół Inżynierii Środowiska w Toruniu	kujawsko-pomorskie	Toruń
4	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jadwigi Dziubińskiej w Gąsawie	kujawsko-pomorskie	Gąsawa

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie	kujawsko-pomorskie	Lubicz
6	Zespół Szkół im. Związku Młodzieży Wiejskiej w Dobrzyniu nad Wisłą	kujawsko-pomorskie	Dobrzyń nad Wisłą
7	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Józefa Piłsudskiego w Okszowie	lubelskie	Okszów
8	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sulejowie	łódzkie	Sulejów
9	Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Jana Kochanowskiego w Wyszku	mazowieckie	Wyszów
10	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Jadwigi Dziubińskiej w Gołdówce	mazowieckie	Winnica
11	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. St. Staszica w Sejnach	podlaskie	Sejny
12	Zespół Szkół im. Bolesława Podedwornego w Nieckowie	podlaskie	Szczuczyn
13	Zespół Szkół nr 4 Technikum nr 4 w Suwałkach	podlaskie	Suwałki
14	Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej i Agrobiznesu im. Gryfa Pomorskiego w Lęborku	pomorskie	Lębork
15	Powiatowy Zespół Szkół nr 1 w Kościerzynie	pomorskie	Kościerzyna
16	Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego im. Józefa Wybickiego w Bolesławowie	pomorskie	Skarszewy
17	Zespół Szkół Ogrodniczych i Ogólnokształcących im. Mariana	pomorskie	Pruszcz Gdański

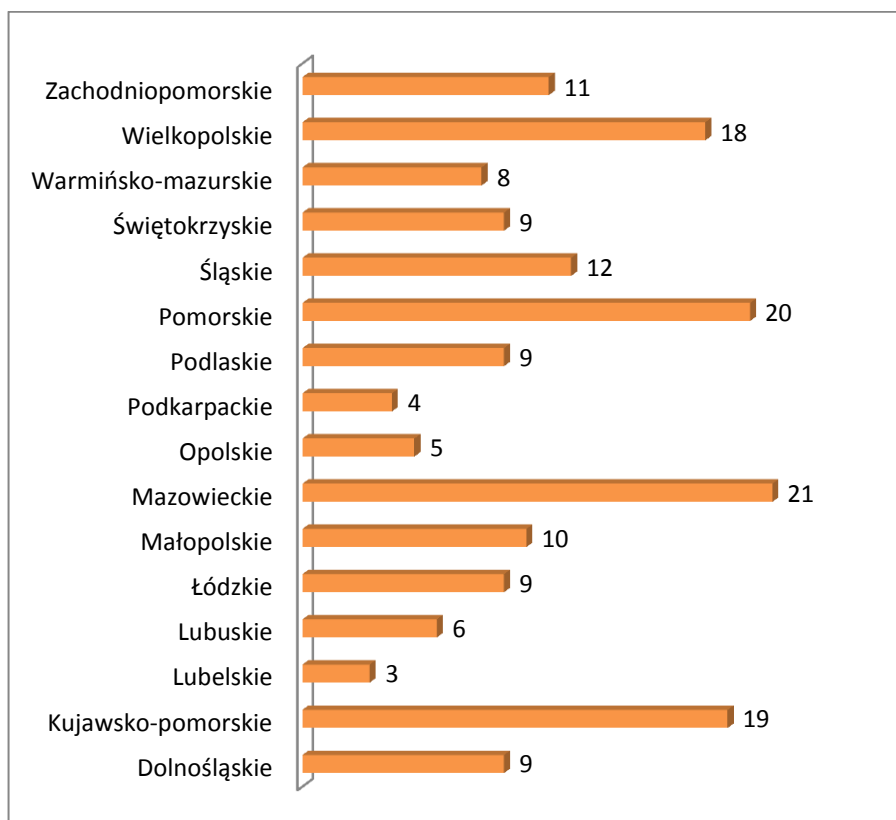
Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Raciborskiego w Pruszczu Gdańskim			
18	Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Żarnowcu	śląskie	Żarnowiec
19	Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych im. Stanisława Mikołajczyka w Pastęku	warmińsko-mazurskie	Pastęki
20	Zespół Szkół Technicznych w Elblągu	warmińsko-mazurskie	Elbląg
21	Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. St. Staszica w Kościelcu	wielkopolskie	Kościelce
22	Zespół Szkół Przyrodniczo Politechnicznych CKU w Marszewie	wielkopolskie	Pleszew
23	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Złotowie	wielkopolskie	Złotów
24	Zespół Szkół Nr 2 im. Władysława Orkana w Szczecinie	zachodniopomorskie	Szczecin
25	Zespół Szkół Agrotechnicznych w Sławnie	zachodniopomorskie	Sławno
26	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Boninie	zachodniopomorskie	Bonin
27	Zespół Szkół nr.5 im. Tadeusza Tańskiego w Stargardzie Szczecińskim	zachodniopomorskie	Stargard Szczeciński

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Czwartym wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych było: „Liczba szkół zaangażowanych przy realizacji programu”**

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 61 szkół zaangażowanych przy realizacji programu. Stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 173 szkoły tj. 283% wskaźnika, w których zatrudnieni byli uczestnicy projektu. Najwięcej szkół uczestniczących w projekcie zlokalizowanych było w województwie mazowieckim (21 szkół ze 173, tj. 12,1%), pomorskim (20 szkół, tj. 11,6%) oraz kujawsko-pomorskim (19 szkół, tj. 11%).

Wykres 10. Liczba szkół biorących udział w projekcie w podziale na województwa.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Najmniej szkół zgłosiło się z obszaru województwa lubelskiego (3 szkoły, tj. 1,7%) oraz województwa podkarpackiego (4 szkoły, tj. 2,3%). Wykaz szkół współpracujących w projekcie przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 6. Wykaz szkół biorących udział w projekcie

Lp.	Nazwa szkoły	Województwo	Miejscowość	Ilość uczestników z poszczególnych szkół
1	Zespół Szkół Nr 3 im. Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej w Dzierżoniowie	dolnośląskie	Dzierżoniów	1
2	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Mokrzeszowie	dolnośląskie	Świebodzice	8
3	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Im. Przyjaciół Dzieci w Szklarach Górnych	dolnośląskie	Lubin	2
4	Zespół Szkół Nr 2 im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Dzierżoniowie	dolnośląskie	Dzierżoniów	4
5	Technikum nr 6 w Głogowie	dolnośląskie	Głogów	8
6	Zespół Szkół Nr 2 w Lubinie im. Jana Wyżykowskiego	dolnośląskie	Lubin	2
7	Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczych w Głogowie	dolnośląskie	Głogów	2
8	Zespół Szkół Ekonomicznych im.	dolnośląskie	Głogów	3

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	Jana Pawła II w Głogowie			
9	Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki w Wołowie	dolnośląskie	Wołów	5
10	Zespół Szkół Rolniczych im. Władysława Grabskiego w Grudziądzu	kujawsko-pomorskie	Grudziądz	4
11	Zespół Szkół Inżynierii Środowiska w Toruniu	kujawsko-pomorskie	Toruń	5
12	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jadwigi Dziubińskiej w Gąsawie	kujawsko-pomorskie	Gąsawa	2
13	Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych im. Leona Janty - Połczyńskiego w Tucholi	kujawsko-pomorskie	Tuchola	6
14	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie	kujawsko-pomorskie	Lubicz	2
15	Zespół Szkół Nr 1 Centrum Kształcenia Praktycznego w Aleksandrowie Kujawskim	kujawsko-pomorskie	Aleksandrów Kujawski	2
16	Zespół Szkół im. Powstańców Wielkopolskich w Bielicach	kujawsko-pomorskie	Gębice	6
17	Zespół Szkół Chemicznych we Włocławku	kujawsko-pomorskie	Włocławek	1
18	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Świeciu	kujawsko-pomorskie	Świecie	1
19	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Kościelcu	kujawsko-pomorskie	Pakość	11
20	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych	kujawsko-pomorskie	Kruszwica	2

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	w Kobylnikach		pomorskie		
21	Zespół szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Ziemi Kujawskiej w Przemystce		kujawsko-pomorskie	Radziejów	1
22	Zespół Szkół im. Wł. Reymonta w Chodczu		kujawsko-pomorskie	Chodecz	2
23	Zespół Szkół im. Związku Młodzieży Wiejskiej w Dobrzyniu nad Wisłą		kujawsko-pomorskie	Dobrzyń nad Wisłą	3
24	Zespół Szkół Budowlanych we Włocławku		kujawsko-pomorskie	Włocławek	3
25	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. I Armii Wojska Polskiego w Sypniewie		kujawsko-pomorskie	Sypniewo	5
26	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Genowefy Jaworskiej w Inowrocławiu		kujawsko-pomorskie	Inowrocław	8
27	Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Toruniu		kujawsko-pomorskie	Toruń	1
28	Zespół Szkół Technicznych im. Ziemi Dobrzyńskiej w Lipnie		kujawsko-pomorskie	Lipno	2
29	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Józefa Piłsudskiego w Okszowie		lubelskie	Okszów	1
30	Zespół Szkół Techniki Rolniczej im. Wincentego Witosa w Piotrowicach		lubelskie	Strzyżewice woj. lubelskie	2
31	Zespół Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego im. Gen. F.		lubelskie	Lublin	2

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	Kleeberga w Lublinie			
32	Zespół Szkół Ekonomiczno-Rolniczych w Słubicach	lubuskie	Słubice	3
33	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Kamieniu Małym	lubuskie	Witnica	1
34	ZESPÓŁ SZKÓŁ CENTRUM KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W STRZELCACH KRAJEŃSKICH	lubuskie	Strzelce Krajeńskie	3
35	Specjalny Ośrodek dla dzieci z wadami słuchu i mowy im. Kornela Makuszyńskiego w Żarach	lubuskie	Żary	3
36	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w SULECHOWIE	lubuskie	Sulechów	1
37	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Żarach	lubuskie	Żary	1
38	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Władysława Reymonta w Szydłowie	łódzkie	Grabica	1
39	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Głuchowie	łódzkie	Głuchów	2
40	Zespół Szkół Rolniczych im. I. Baranowskiego w Lututowie	łódzkie	Lututów	1
41	Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Wolborzu	łódzkie	Wolbórz	5
42	Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego	łódzkie	Zduńska Wola	5

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

43	Zespół Szkół Technicznych w Mroczkowie Gościnnym	łódzkie	Opoczno	1
44	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sulejowie	łódzkie	Sulejów	5
45	Zespół Szkół Rolniczych im. Władysława Grabskiego w Sędziejowicach	łódzkie	Sędziejowice	3
46	Centrum Kształcenia Ustawicznego w Sieradzu	łódzkie	Sieradz	1
47	Zespół Szkół im. W. Witosa w Książu Wielkim	małopolskie	Książ Wielki	3
48	Zespół Szkół nr2 im. Jana Pawła II w Miechowie	małopolskie	Miechów	3
49	Zespół Szkół Inżynierii Środowiska i Melioracji w Krakowie	małopolskie	Kraków	6
50	Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Franciszka Stefczyka w Czernichowie	małopolskie	Czernichów	1
51	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. W. Witosa w Nawojowej	małopolskie	Nawojowa	7
52	Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. Władysława Zamoyskiego w Zakopanem	małopolskie	Zakopane	5
53	Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego w Krakowie	małopolskie	Kraków	3
54	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych	małopolskie	Stary Sącz	1

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	w Starym Sączu			
55	Zespół Szkół Zawodowych im. Św. Kingi w Podegrodziu	małopolskie	Podegrodzie	3
56	Zespół Szkół Nr1 w Limanowej	małopolskie	Limanowa	1
57	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Szk. Podchor. Piechoty w Komorowie, w Starym Lubiejewie	mazowieckie	Ostrów Mazowiecka	2
58	Zespół Szkół w Mszczonowie	mazowieckie	Mszczonów	2
59	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Studzieńcu	mazowieckie	Sierpc	1
60	Zespół Szkół Agrotechnicznych w Mińsku Mazowieckim	mazowieckie	Mińsk Mazowiecki	2
61	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Siennie	mazowieckie	Sienna	2
62	Zespół Szkół im Żołnierzy Armii Krajowej w Makowie Mazowieckim	mazowieckie	Maków Mazowiecki	3
63	Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Jana Kochanowskiego w Wyszkanie	mazowieckie	Wyszkanie	1
64	Zespół Szkół Nr 3 im. Jana Kochanowskiego w Wyszkanie	mazowieckie	Wyszkanie	1
65	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im mjr Henryka Sucharskiego w Przasnyszu	mazowieckie	Przasnysz	7
66	Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki w Krasnosielcu	mazowieckie	Krasnosielc	2

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

67	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Jadwigi Dziubińskiej w Gołdtkowie	mazowieckie	Winnica	33
68	Zespół Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej im. Władysława Stanisława Reymonta w Radomiu	mazowieckie	Radom	31
69	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wincentego Witosa w Jasieńcu	mazowieckie	Jasieniec	2
70	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Bohaterów Ziemi Łżeckiej w Chwałowicach	mazowieckie	Łża	4
71	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. Tony Halika w Ożarowie Mazowieckim	mazowieckie	Ożarów Mazowiecki	2
72	Zespół Szkół nr 39 im. prof. E. Jankowskiego w Warszawie	mazowieckie	Warszawa	2
73	Zespół Szkół Nr 3 Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Łosicach	mazowieckie	Łosice	7
74	ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH NR 38 W WARSZAWIE	mazowieckie	Warszawa	1
75	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Siedlcach	mazowieckie	Siedlce	4
76	Zespół Szkół Gastronomicznych im. Eugeniusza Pijanowskiego w Warszawie	mazowieckie	Warszawa	2

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

77	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4 im. Kazimierza Wielkiego W Siedlcach	mazowieckie	Siedlce	2
78	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Władysława Szafera w Głubczycach	opolskie	Głubczyce	7
79	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Ks. Dr Jana Dzierżona w Bogdańczowicach	opolskie	Bąków	1
80	Zespół Szkół Rolniczych im. T. Kościuszki w Namysłowie	opolskie	Namysłów	2
81	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Dobrodzieniu	opolskie	Dobrodzień	1
82	Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim	opolskie	Gorzów Śląski	3
83	Zespół Szkół Agroprzedsiębiorczości im. Mikołaja Kopernika w Rzeszowie	podkarpackie	Rzeszów	2
84	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. prof. Wł. Szafera w Rzemieniu	podkarpackie	Rzemień	4
85	Zespół Szkół Technicznych w Lesku	podkarpackie	Lesko	1
86	Zespół Szkół Technicznych w Mielcu	podkarpackie	Mielec	1
87	Zespół Szkół Rolniczych im. Stefanii Karpowicz w Krzyżewie	podlaskie	Sokoły	2
88	Zespół Szkół Centrum Kształcenia	podlaskie	Suwałki	2

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	Rolniczego im. Wincentego Witosa w Suwałkach			
89	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. St. Staszica w Sejnach	podlaskie	Sejny	4
90	Zespół Szkół Rolniczych im. W. Witosa w Ostrożanach	podlaskie	Drohiczyn	3
91	Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Grajewie	podlaskie	Grajewo	1
92	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Mońkach	podlaskie	Mońki	1
93	Zespół Szkół Rolniczych im. Mjr Henryka Dobrzańskiego - Hubala w Sokółce	podlaskie	Sokółka	2
94	Zespół Szkół im. Bolesława Podedwornego w Nieckowie	podlaskie	Szczuczyn	1
95	Zespół Szkół nr 4 Technikum nr 4 w Suwałkach	podlaskie	Suwałki	4
96	Zespół Szkół Architektury Krajobrazu i Handlowo-Ustugowych w Gdańsku	pomorskie	Gdańsk	4
97	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Redzie	pomorskie	Reda	2
98	Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej i Agrobiznesu im. Gryfa Pomorskiego w Lęborku	pomorskie	Lębork	1
99	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych	pomorskie	Przodkowo	1

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	w Przodkowie			
100	Powiatowy Zespół Szkół nr 1 w Kościerzynie	pomorskie	Kościerzyna	5
101	Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego im. Józefa Wybickiego w Bolesławowie	pomorskie	Skarszewy	20
102	Zespół Szkół Ogrodniczych i Ogólnokształcących im. Mariana Raciborskiego w Pruszczu Gdańskim	pomorskie	Pruszcz Gdański	2
103	Zespół Szkół Ekonomiczno-Rolniczych im. Stanisława Staszica w Bytowie	pomorskie	Bytów	2
104	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im .Marii Skłodowskiej -Curie w Kwidzynie	pomorskie	Kwidzyn	5
105	Zespół Szkół Ekonomicznych im. ks. Janusza St. Pasierba w Tczewie	pomorskie	Tczew	7
106	Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im Stanisława Staszica w Swarzędzie	pomorskie	Swarzędz	3
107	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sierakowicach	pomorskie	Sierakowice	6
108	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim	pomorskie	Nowy Dwór Gdański	1

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

109	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Kłaninie	pomorskie	Starzyno	3
110	Zespół Szkół Rzemieślniczych i Kupieckich im. księcia Sambora II w Tczewie	pomorskie	Tczew	1
111	Zespół Szkół Zawodowych im. mjr H. Dobrzańskiego Hubala w Starogardzie Gdańskim	pomorskie	Starogard Gdański	1
112	Zespół Szkół Nr 2 w Nowym Dworze Gdańskim	pomorskie	Nowy Dwór Gdański	2
113	Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Gdańsku	pomorskie	Gdańsk	2
114	Zespół Szkół Hotelarsko-Gastronomicznych w Gdyni	pomorskie	Gdynia	2
115	Technikum im. Gen. Józefa Hallera w Owidzu	pomorskie	Jabłowo	2
116	Powiatowy Zespół Szkół W Pszczynie	śląskie	Pszczyna	3
117	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. 1000 -Lecia Państwa Polskiego w Nakle Śląskim	śląskie	Nakło Śląskie	4
118	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Ornontowicach	śląskie	Ornontowice	1
119	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Wojkowicach	śląskie	Wojkowice	2
120	Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w	śląskie	Żarnowiec	16

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	Żarnowcu			
121	Zespół Szkół Ogrodniczych im. St. Szumca w Bielsku -Białej	śląskie	Bielsko- Biała	8
122	Zespół Szkół Gastronomiczno - Hotelarskich im. Wł. Reymonta w Wiśle	śląskie	Wisła	2
123	Zespół Szkół Gastronomicznych i Handlowych w Bielsku-Białej	śląskie	Bielsko -Biała	10
124	Zespół Szkół Ogólnokształcąco- Technicznych w Lublińcu	śląskie	Lubliniec	1
125	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 8 Specjalna	śląskie	Bytom	1
126	Zespół Szkół Gastronomiczno- Hotelarskich w Bytomiu	śląskie	Bytom	3
127	Zespół Szkół Nr 2 im. ks. Jana Długosza w Kłobucku	śląskie	Kłobuck	2
128	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Końskich	świętokrzyskie	Końskie	3
129	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Adolfa Dygasińskiego w Sichowie Dużym	świętokrzyskie	Rytwiany	5
130	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Praktycznego im. Macieja Rataja w Krzelowie	świętokrzyskie	Sędziszów	4
131	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. Hetmana Stefana Czarnieckiego we Włoszczowie	świętokrzyskie	Włoszczowa	4

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

132	Zespół Szkół Zawodowych w Skalbmierzu	świętokrzyskie	Skalbmierz	1
133	Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Kazimierza Wielkiego w Busku - Zdroju	świętokrzyskie	Busko - Zdrój	1
134	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 im. Stanisława Staszica we Włoszczowie	świętokrzyskie	Włoszczowa	2
135	Zespół Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Suchedniowie	świętokrzyskie	Suchedniów	2
136	Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego w Kielcach	świętokrzyskie	Kielce	5
137	Zespół Szkół Rolniczych i Ogólnokształcących w Jagarzewie	warmińsko-mazurskie	Janowo	1
138	Zespół Szkół Nr 6 im. Macieja Rataja w Ełku	warmińsko-mazurskie	Ełk	1
139	Zespół Szkół Rolniczych im. Heleny i Stanisława Sierakowskich w Kisielicach	warmińsko-mazurskie	Kielce	3
140	Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych im. Stanisława Mikołajczyka w Pastęku	warmińsko-mazurskie	Pastęk	1
141	Zespół Szkół Technicznych w Elblągu	warmińsko-mazurskie	Elbląg	2
142	Zespół Szkół Kształtowania Środowiska i Agrobiznesu w Giżycku	warmińsko-mazurskie	GIŻYCKO	3

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

143	Zespół Szkół Rolniczych im. Wincentego Witosa w Ostródzie	warmińsko-mazurskie	Ostróda	6
144	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Karolewie	warmińsko-mazurskie	Kętrzyn	1
145	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. W. Witosa w Strzałkowie	wielkopolskie	Strzałkowo	2
146	Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Gen. Dezyderego Chłapowskiego w Trzciance	wielkopolskie	Kuślin	2
147	Zespół Szkół Rolniczych w Grzybnie	wielkopolskie	Brodnica	3
148	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Józefa Marcińca w Koźminie Wielkopolskim	wielkopolskie	Koźmin Wlkp.	3
149	Zespół Szkół nr 1 w Liskowie	wielkopolskie	Lisków	4
150	Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. St. Staszica w Kościelcu	wielkopolskie	Kościelec	4
151	Zespół Szkół Rolniczych im. Powstańców Wielkopolskich w Bojanowie	wielkopolskie	Bojanowo	2
152	Zespół Szkół Nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka w Gnieźnie	wielkopolskie	Gniezno	1
153	Zespół Szkół Przyrodniczo Politechnicznych CKU w Marszewie	wielkopolskie	Pleszew	6
154	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Złotowie	wielkopolskie	Złotów	2

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

155	Zespół Szkół Rolniczych i Technicznych im. Hipolita Cegielskiego w Powodowie	wielkopolskie	Wolsztyn	1
156	Zespół Szkół Technicznych im. Hipolita Cegielskiego w Śremie	wielkopolskie	Śrem	2
157	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Grodzisku Wlkp.	wielkopolskie	Granowo	6
158	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Witkowie	wielkopolskie	Witkowo	2
159	Zespół Szkół nr 2 im. Stanisława Staszica w Szamotułach	wielkopolskie	Szamotuły	6
160	Zespół Szkół Nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Ostrzeszowie	wielkopolskie	Ostrzeszów	1
161	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim	wielkopolskie	Grodzisk Wielkopolski	3
162	Zespół Szkół Budowlanych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Koninie	wielkopolskie	Konin	1
163	Zespół Szkół Nr 4 Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Wałczu	zachodniopomorskie	Wałcz	1
164	Centrum Edukacji Ogrodniczej w Szczecinie	zachodniopomorskie	Szczecin	11
165	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Osadników Wojskowych w Mieszkowicach	zachodniopomorskie	Mieszkowice	2

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

166	Zespół Szkół Nr 2 im. Władysława Orkana w Szczecinie	zachodniopomorskie	Szczecin	6
167	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Wolinie	zachodniopomorskie	Wolin	1
168	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Połczynie Zdroju	zachodniopomorskie	Połczyn - Zdrój	1
169	Zespół Szkół Agrotechnicznych w Sławnie	zachodniopomorskie	Sławno	5
170	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Boninie	zachodniopomorskie	Bonin	4
171	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 16 im. Jana Pawła II w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2	zachodniopomorskie	Szczecin	2
172	Zespół Szkół nr.5 im. Tadeusza Tańskiego w Stargardzie Szczecińskim	zachodniopomorskie	Stargard Szczeciński	2
173	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej im. Marii Grzegorzewskiej w Sławnie	zachodniopomorskie	Sławno	3

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Piątym wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych było: „Liczba przedsiębiorstw krajowych zaangażowanych w realizację programu, które nawiązały współpracę ze szkoła/ami”**

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 30 przedsiębiorstw zaangażowanych przy realizacji programu, które nawiązały współpracę ze szkołami. Stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 35 przedsiębiorstw tj. 117% wskaźnika. W sumie 35 przedsiębiorstw krajowych podpisało umowy o współpracy z 55 szkołami. Przedmiotem umowy była współpraca przedsiębiorstwa ze szkołą w zakresie doskonalenia praktycznych kompetencji zawodowych nauczycieli/ek i instruktorów/ek m.in. poprzez:

- wzajemną deklarację kontynuowania współpracy celem doskonalenia kompetencji nauczycieli/ek również po zakończeniu realizacji projektu,
- wzajemny przepływ informacji związanych z kształceniem do zawodu,
- przedsiębiorstwa zadeklarowały możliwość przekazywania informacji, materiałów pozwalających na aktualizację kompetencji nauczycieli/ek np. folderów o nowych produktach, usługach, rozwiązaniach technologicznych itp.

Pełny wykaz przedsiębiorstw krajowych, które zawarły taką umowę/y (wraz z ilościami zawartych umów) przedstawiono w poniższej tabeli:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 7. Wykaz przedsiębiorstw krajowych, które zawarły umowę o współpracy ze szkołą/ami

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa	Liczba szkół, z którymi zawarto umowę
1	AUTOMAEKO	8
2	Stowarzyszenie EkoGołądkowo przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. J. Dziubińskiej w Gołądkowie	1
3	Hortulus Dobrzyca	1
4	SaMASZ sp. z o.o	2
5	Stowarzyszenie Edukacji dla Rolnictwa	2
6	Hotel Faltom Tomasz Falkowski	1
7	RESTAURACJA ARUANA	1
8	Arbiter Hotel	1
9	Fundacja Powiatu Mogileńskiego	2
10	Kombinat Rolny Kietrz	4
11	Ogród Dendrologiczny Samorządowy Zakład Budżetowy w Przelewicach	1
12	Mikoszewo Barcelona	1
13	HOTEL PAŁAC ŁOMNICA	1
14	OŚRODEK HODOWLI ZARODOWEJ OSIĘCINY Sp. z o.o	1
15	Sadowniczy zakład doświadczalny w Brzeznej	5
16	Winnica Jasiel - Elwira & Wiktor Szpak	1

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

17	PARK-M Sp. z o.o.	1
18	Zielona Dolina - Iwona i Eugeniusz Wiśniewscy	1
19	Restauracja Piwniczka (PHU Małgorzata Osuchowska)	4
20	GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE "ZAKĄTEK POD GRUSZĄ" HANNA I MARTA KRYBUS	1
21	HOTEL POLSKI	1
22	Wytwórnia Artykułów Spożywczych ALMAR, Marek Czajkowski	1
23	Gospodarstwo Rolne Agroturystyczno-Ekologiczne	1
24	Gospodarstwo Rolne Mieczysław Milewski	1
25	Gospodarstwo Agroturystyczne "Bałtowski Dworek" Rafał i Edyta Maziarscy	1
26	Gospodarstwo Rolne Grzegorz Glinkowski	1
27	Gospodarstwo Szkółkarskie Słowińscy	1
28	Grand Hotel Tiffi	1
29	Hydrosolar sp. z o. o. Małopolska Spółka Komandytowa	1
30	Joanna Marzec	1
31	Sala bankietowa CAMELIA Żmuda Spółka Jawna	1
32	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Bałtów "Bałt"	1
33	Fundacja Polska Farma Ekologiczna "Ecofarm"	1
34	PAGRO Sp. z o.o. Gospodarstwo Rolno-Nasienne Pągów	1
35	Usługi Turystyczne Katalonia	1

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Szóstym wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych było: „Liczba przedsiębiorstw zagranicznych, które nawiązała współpracę ze szkołą/ami”**

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 12 przedsiębiorstw zagranicznych, które nawiązały współpracę ze szkołami. Stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 12 przedsiębiorstw tj. 100% wskaźnika. W trakcie realizacji projektu łącznie 12 przedsiębiorstw zagranicznych podpisało umowy o współpracy z 22 szkołą/ami. Przedmiotem umowy była współpraca przedsiębiorstwa ze szkołą w zakresie doskonalenia praktycznych kompetencji zawodowych nauczycieli/ek i instruktorów/ek m.in. poprzez:

- wzajemną deklarację kontynuowania współpracy celem doskonalenia kompetencji nauczycieli/ek również po zakończeniu realizacji projektu,
- wzajemny przepływ informacji związanych z kształceniem do zawodu,
- przedsiębiorstwa zadeklarowały możliwość przekazywania informacji, materiałów pozwalających na aktualizację kompetencji nauczycieli/ek.

Pełny wykaz przedsiębiorstw zagranicznych, które zawarły taką umowę ze szkołami (wraz z ilością zawartych umów) przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 8. Wykaz przedsiębiorstw zagranicznych, które zawarły umowę o współpracy ze szkołą/ami

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa	Liczba szkół, z którymi podpisano umowę
1	The Little Inn	1
2	Carnisseria Gironell	3
3	Hotel Surf Mar	7
4	Agropecuaria Mas Bes S.L.	3

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5	Podere Bianchi	1
6	ADELPHIA S.A.	1
7	Restaurace - Hotel - Sportpark AGNES	1
8	Farma u Svaté Anny	1
9	Zelená Bohdaneč s.r.o.	1
10	TOP HOTEL Praha	1
11	Granja Mas Bes	1
12	Terre di Loppiano	1

- **Siódmym wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych była: „Prezentacja ze spotkań rekrutacyjnych”**

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 1 prezentację ze spotkań rekrutacyjnych. Stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł tj. 100%. W ramach konferencji inicjującej projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce”, która odbyła się w dniu 19 kwietnia 2012 roku w Centralnej Bibliotece Rolniczej przy Krakowskim Przedmieściu 66 w Warszawie, przedstawiono uczestnikom spotkania (Dyrektorom, Nauczycielom i Instruktorom z zespołów szkół rolniczych i przedstawicielom przedsiębiorstw sektorów rolniczych) założenia projektowe oraz dokumentację rekrutacyjną do projektu.

- **Ósmym wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych był: „Program Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli”**

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 1 Program Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli. Stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 1 Program tj. 100% wskaźnika. Na opracowany i wdrożony w ramach działań projektowych Program Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli składa się kilka etapów realizacji. W pierwszej kolejności opracowano 10 programów praktyk dla branż objętych projektem.

Dla uczestników/czek projektu pierwszym etapem były 3 dniowe warsztaty przygotowujące do praktyk. Następnie nauczyciele/lki-instruktorzy/rki byli/ły wysyłani/ne na 2 edycje 1 tygodniowych praktyk w przedsiębiorstwach. Dopiero po uczestnictwie w tych dwóch etapach uczestnicy byli wysyłani na zagraniczne wyjazdy studyjne do przedsiębiorstw branż rolniczych. Realizacja przez uczestników/czki trzech ww. etapów działań projektowych było udokumentowaniem wdrożenia i realizacji Programu Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli.

Warsztaty podstawowe przygotowujące do praktyk, 13 - 15 grudnia 2013 r., Katowice

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Przykładowy slajd z praktyki w firmie „ACROCONA” Szkółka Drzew i Krzewów Ozdobnych

Wyjazd studyjny do Hiszpanii – wizyta w Mercat de Lleó Girona

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 9. Wykaz zagranicznych wyjazdów studyjnych

Lp.	Data wyjazdu studyjnego	Miejsce docelowe	Ilość uczestników
1	05-12.10.2013	Hiszpania	20
2	12-18.10.2013	Hiszpania	30
3	19-24.11.2013	Włochy	45
4	09-15.11.2013	Hiszpania	45
5	08-14.02.2014	Hiszpania	31
6	08-13.03.2014	Włochy	45
7	05-10.04.2014	Włochy	37
8	27.04-03.05.2014	Hiszpania	62
9	04-10.10.2014	Hiszpania	57
10	11-16.10.2014	Włochy	42
11	08-14.11.2014	Hiszpania	35
12	24.04-01.05.2015	Hiszpania	51
13	02-06.08.2015	Czechy	35

W ramach odwiedzanych zagranicznych przedsiębiorstw w Hiszpanii, Włoszech i w Czechach uczestnicy/czki mieli/miały możliwość zapoznania się technologią oraz rozwiązaniami organizacyjnymi stosowanymi w firmach.

- **Dziewiątym wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych było: „10 programów praktyk do branż zawodów rolniczych”**

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 10 programów praktyk do branż zawodów rolniczych. Stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 10 programów tj. 100% wskaźnika. W ramach wdrażania Programu Doskonalenia Zawodowego nauczycieli w projekcie opracowano i wdrożono następujących 10 programów praktyk do branż zawodów rolniczych:

- Produkcja rolnicza
- Ogrodnictwo
- Technika rolnicza
- Przetwórstwo spożywcze
- Agrobiznes
- Kształtowanie krajobrazu
- Turystyka wiejska
- Usługi gastronomiczne
- Rybactwo śródlądowe
- Inżynieria środowiska i melioracja

Opracowane i wdrażane w ramach projektu 10 programów praktyk dostępne były dla uczestników/czek projektu na portalu projektowym. Po uzyskaniu wskazówek ze strony opiekuna projektu z IP2, programy praktyk zamieszczone zostaną również na wyszukiwarce produktów projektów konkursowych pod adresem: www.zasobyip2.ore.edu.pl.

➤ **Dziesiątym wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych były: „Prezentacje - sprawozdania z I części praktyk”**

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 570 prezentacji z praktyk. Stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł 570 prezentacji tj. 100% wskaźnika. Prezentacje zamieszczone zostały na portalu projektowym. Prezentacje były wysyłane do biura realizacji projektu listową, e-mailową lub też zamieszczane na serwerze biura na adres ftp do którego dostęp

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

był podawany uczestnikom/czkom. Poniżej przedstawiono przykładowe slajdy z prezentacji z praktyk przygotowanych przez uczestników/czki.

Przygotowanie agregatu uprawowo siewnego do wysiewu soi, regulacje zespołów roboczych, próba kręcona

Praktyka w Kombinacie Rolnym Kietrz sp. z o.o.

Hala montażowa

Praktyka w przedsiębiorstwie SaMASZ sp. o.o.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Praktyka w Hotelu 4 Pory Roku

- **Przedostatnim wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych był: „1 raport zbiorczy z paneli z rekomendacjami na przyszłość”**

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 1 raport zbiorczy z paneli z rekomendacjami. Stopień osiągnięcia wskaźnika wyniósł ostatecznie 1 raport zbiorczy tj. 100% wskaźnika. W celu wypracowania jak najlepszego Programu Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli w Przedsiębiorstwach, gwarantującego efekty również po zakończeniu realizacji projektu, zrealizowano dwa spotkania panelowe z udziałem przedstawicieli szkół rolniczych, metodyków, organizacji rolniczych oraz przedstawicieli przedsiębiorstw, w których realizowane były praktyki. W trakcie dwóch spotkań panelowych przeprowadzonych w terminach 17 -18 października 2013 roku oraz 10-11 kwietnia 2014 roku dokonano analizy Programu Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli w Przedsiębiorstwach. Jako główne korzyści wynikające z realizacji Programu Doskonalenia wskazano możliwości weryfikacji posiadanej wiedzy w kontakcie z praktyką i jej aktualizacji w zakresie nowoczesnych technologii w poszczególnych branżach rolniczych, obserwacji

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przez nauczycieli/lki rozwiązań organizacyjnych stosowanych w przedsiębiorstwach, zdobycia nowych doświadczeń, dostępu do nowości na rynku branżowym, nawiązywania długofalowej współpracy szkół i przedsiębiorstw, wymiany doświadczeń między nauczycielami/lkami kształcącymi w tych samych zawodach, co w konsekwencji przekłada się na ulepszenie prowadzonego procesu dydaktycznego.

W ocenie uczestników/czek spotkań panelowych występują trudności zewnętrzne wynikające z braku rozporządzeń i aktów prawnych, regulujących organizację praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach, a dodatkowo specyfika produkcji w branżach rolniczych (sezonowość prac) powoduje trudności w zsynchronizowaniu możliwości niektórych przedsiębiorstw z dostępnością czasową nauczycieli, wynikającą z harmonogramu roku szkolnego. Według przedsiębiorców, jak i Dyrektorów szkół, udział nauczycieli/ek i/lub instruktorów/ek praktycznej nauki zawodu przyczynia się do podwyższenia praktycznych kompetencji zawodowych przez nich posiadanych, co w konsekwencji przekłada się na uatrakcyjnienie prowadzonego przez nich procesu dydaktycznego. Co więcej, dzięki poznaniu oczekiwań przedsiębiorstw i wymogów stawianych przed absolwentami nauczyciele/lki mają możliwość modyfikacji programów nauczania oraz wprowadzenia nowoczesnych technologii do cyklu kształcenia tak, aby lepiej przygotować uczniów do wejścia na rynek pracy. Szczegółowe dane z obydwu spotkań panelowych wraz z wynikami badań ankietowych przeprowadzonych podczas tych spotkań oraz wygenerowanymi rekomendacjami przedstawiono w dalszej części niniejszego raportu.

- **Ostatnim wskaźnikiem służącym do oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych był: „Raport podsumowujący wdrażanie z rekomendacjami dot. dalszej kontynuacji doskonalenia po projekcie”**

Wartość docelowa wskaźnika uwzględniała 1 Raport podsumowujący wdrażanie z rekomendacjami dotyczącymi dalszej kontynuacji doskonalenia po projekcie, czego efektem jest niniejsza publikacja.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 10. Tabela łączna wskaźników pomiaru celów szczegółowych osiągnięte od początku realizacji projektu

Lp.	Wskaźniki pomiaru celów szczegółowych	Wartość docelowa wskaźnika	Wartość wskaźnika osiągnięta od początku realizacji projektu			
			Kobiet	Mężczyzn	Ogółem	Stopień realizacji wskaźnika
1	Liczba osób, które podwyższyły kompetencje z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem	513	357	178	535	104%
2	Liczba przedsiębiorstw zaangażowanych we współpracę w wypracowaniu programu	10	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	11	110%
3	Liczba szkół zaangażowanych przy opracowywaniu programu	10	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	27	270%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4	Liczba szkół zaangażowanych przy realizacji programu	61	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	173	283%
5	Liczba przedsiębiorstw krajowych zaangażowanych w realizację programu, które nawiązały współpracę ze szkołą/ami	30	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	35	117%
6	Liczba przedsiębiorstw zagranicznych, które nawiązała współpracę ze szkołą/ami	12	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	12	100%
7	Prezentacja ze spotkań rekrutacyjnych	1	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	1	100%
8	Program Doskonalenia zawodowego nauczycieli	1	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	1	100%
9	10 programów praktyk do branż zawodów rolniczych	10	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	10	100%
10	Prezentacje - sprawozdania z I części praktyk	570	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	570	100%
11	1 raport zbiorczy z paneli z	1	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	1	100%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	rekomendacjami na przyszłość					
12	Raport podsumowujący wdrażanie z rekomendacjami dot. dalszej kontynuacji doskonalenia po projekcie	1	<i>Nie dotyczy</i>	<i>Nie dotyczy</i>	1	100%

4.2 Wyniki badań ankietowych z warsztatów

W trakcie warsztatów przeprowadzanych w ramach działań projektowych m.in. w Gdyni, Sopocie, Bolesławowie, Zakopanem i Gołdówce wszystkich uczestników/czki poproszono o wypełnianie ankiet początkowych. Oprócz nich uczestnicy/czki pod koniec trwania warsztatów wypełniali również ankietę końcową, zróżnicowaną w zależności od wybieranych przez nauczycieli/lki-instruktorów/rek zajęć do wyboru, tj. Odnawialne Źródła Energi (OZE), Praktyczne Aspekty Produkcji Ekologicznej (EKO), Przetwórstwo rolne i spożywcze (PR) lub Usługi Gastronomiczne (GASTRO). Łącznie każdy/a uczestnik/czka wypełniał/a podczas warsztatów 2 ankiety (ankietę początkową i końcową). W dalszej części raportu ukazane zostaną wyniki pytań ankietowych, branych pod uwagę do wyliczenia stopnia osiągnięcia wskaźnika.

4.2.1 Pytania ankietowe służące do oszacowania wskaźnika kompetencji zawodowych

W celu oszacowania stopnia osiągnięcia wskaźnika kompetencji zawodowych uczestników/czek porównywano wyniki ankiet początkowych (wypełnianych wg jednego wzoru dla wszystkich jeszcze zanim udzielono uczestnikom/czkom projektu określonych form wsparcia) oraz ankiet końcowych różnych w zależności od wybieranych zajęć tj. EKO, OZE,

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

GASTRO lub PR – przetwórstwo rolne i spożywcze. W ramach zarówno ankiet początkowych jak i końcowych zadawano pytania, które wykorzystano w oszacowywaniu obu wskaźników projektu, tj. kompetencji zawodowych oraz kompetencji w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem. W dalszej części przedstawiono tabelaryczne zestawienia przykładowych pytań ankietowych (początkowych oraz końcowych) oraz procent udzielonych odpowiedzi pozytywnych spośród ankietowanych osób, które udzielały odpowiedzi na konkretne pytanie. W przypadku ankiet końcowych część pytań różniła się dla grup docelowych ze względu na wybrane przez uczestników/czki zajęcia do wyboru, a zatem na poszczególne pytania udzielała odpowiedzi inna grupa respondentów/tek.

Tabela 11. Pytania ankiety początkowej służące do oszacowania wskaźnika kompetencji zawodowych – przed szkoleniem

Lp.	Pytania ankiety początkowej:	Procent odpowiedzi pozytywnych
1	Czy udział w warsztatach będzie mógł wpłynąć na poprawę jakości, skuteczności prowadzonych przez Pana/ią zajęć?	99%
2	Czy zgodzi się Pan/i z opinią, że uczestnictwo w projekcie może zasadniczo wpłynąć na podwyższenie Państwa kompetencji zawodowych w obszarze nauczanego zawodu oraz z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej?	98%
3	Czy znane są Pani/Panu jakie odnawialne źródła energii i warianty ich wykorzystania są aktualnie stosowane przez nowoczesne przedsiębiorstwa/gospodarstwa rolnicze?	52%
4	Czy wie Pan/i jaki aktualnie wpływ ma zastosowanie odnawialnych	23%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	źródeł energii na koszty produkcji/usług oraz jakie są możliwe ich źródła finansowania?	
5	Czy znana jest Pani/Panu produkcja biomasy i przykłady jej wykorzystania w przedsiębiorstwach/gospodarstwach rolniczych?	37%
6	Czy znane są Pani/Panu aktualnie stosowane przez gospodarstwa rolnicze metody i technologie ekoprodukcji roślinnej, zwierzęcej i ogrodniczej?	29%
7	Czy znane są Pani/Panu aktualnie stosowane w przedsiębiorstwach/gospodarstwach rolniczych ekologiczne sposoby przechowywania i przetwarzania produktów?	28%
8	Czy znane są Pani/Panu aktualne sposoby ekologicznej ochrony i nawożenia roślin?	42%
9	Czy znane są Pani/Panu aktualne sposoby nowoczesnej dystrybucji i marketingu ekoproduktów?	20%
10	Czy znane są Pani/u programy komputerowe wspierające zarządzanie przedsiębiorstwem rolnym?	10%
11	Czy znane są Pani/u jakie zastosowanie aktualnie mają wyspecjalizowane maszyny rolnicze w tym z elektronicznymi systemami sterowania np. GPS<GIS<LPS?	22%
12	Czy znane są Pani/u sposoby optymalizacji kosztów poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii?	13%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 12. Pytania ankiety końcowej służące do oszacowania wskaźnika kompetencji zawodowych – po szkoleniu

Lp.	Pytania ankiety końcowej:	Procent odpowiedzi pozytywnych
1	Czy udział w warsztatach w ramach projektu Państwa zdaniem wpłynę na poprawę jakości, skuteczności prowadzonych przez Pana/ią zajęć?	98%
2	Czy zgodzi się Pan/i z opinią, że uczestnictwo w warsztatach wpłynęło na podwyższenie Państwa kompetencji zawodowych w obszarze nauczanego zawodu oraz z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej?	97%
3	Czy w ramach warsztatów poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę, odnośnie aktualnie stosowanych przez gospodarstwa rolnicze metod i technologii ekoprodukcji roślinnej, zwierzęcej i ogrodniczej?	100%
4	Czy na przeprowadzonych warsztatach poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę w zakresie aktualnie stosowanych w przedsiębiorstwach/gospodarstwach rolniczych ekologicznych sposobów przechowywania i przetwarzania produktów?	97%
5	Czy w ramach warsztatów poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę odnośnie aktualnie stosowanych sposobów ekologicznej ochrony i nawożenia roślin?	100%
6	Czy na przeprowadzonych szkoleniach poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę w zakresie aktualnych	93%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	sposobów nowoczesnej dystrybucji i marketingu ekoproduktów?	
7	Czy w ramach warsztatów nabył(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę i umiejętności w obsłudze programów komputerowych wspierających zarządzanie przedsiębiorstwem rolnym?	98%
8	Czy na przeprowadzonych warsztatach nabył(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę jakie aktualnie zastosowanie mają wyspecjalizowane maszyny rolnicze w tym z elektronicznymi systemami sterowania np. GPS, GIS, LPS?	99%
9	Czy zgodzi się Pan/i z opinią, że udział Państwa w warsztatach pozytywnie wpłynął na państwa przygotowanie do praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach?	98%
10	Czy na warsztatach poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę, jakie odnawialne źródła energii i warianty ich wykorzystania są aktualnie stosowane przez nowoczesne przedsiębiorstwa/gospodarstwa rolnicze?	99%
11	Czy na warsztatach poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę, jaki aktualnie wpływ ma zastosowanie odnawialnych źródeł energii na koszty produkcji/usług oraz jakie są możliwe ich źródła finansowania?	98%
12	Czy podczas szkolenia poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę odnośnie produkcji biomasy i przykładów jej wykorzystania w przedsiębiorstwach/gospodarstwach rolniczych?	97%
13	Czy w ramach warsztatów poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę i umiejętności w zakresie sposobów optymalizacji kosztów poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii?	98%
14	Czy zgodzi się Pan/i z opinią, że uczestnictwo w warsztatach wpłynęło na podwyższenie Państwa kompetencji zawodowych w obszarze nauczanego zawodu?	98%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

15	Czy w ramach warsztatów poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę, odnośnie aktualnie stosowanych przez przedsiębiorstwa usług gastronomicznych oprogramowania ułatwiającego ich zarządzanie?	99%
16	Czy na przeprowadzonych warsztatach poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę w zakresie aktualnie stosowanych w przedsiębiorstwach usług gastronomicznych programów komputerowych wykorzystywanych w gastronomii otwartej?	100%
17	Czy w ramach warsztatów poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę, odnośnie nowoczesnych trendów i usług gastronomicznych wykorzystywanych w branży?	99%
18	Czy na przeprowadzonych warsztatach poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę w zakresie przetwórstwa rolnego i spożywczego?	97%
19	Czy w ramach warsztatów poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę odnośnie przetwórstwa lokalnego i wielkoprzemysłowego?	86%
20	Czy na przeprowadzonych szkoleniach poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę w zakresie tworzenia lokalnych grup producenckich?	97%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podczas warsztatów z NT w Zakopanem – październik 2012

4.2.2 Pytania ankietowe służące do oszacowania wskaźnika kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych

W celu oszacowania stopnia osiągnięcia wskaźnika kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem analogicznie jak przy oszacowywaniu wskaźnika kompetencji zawodowych, porównywano wyniki ankiet początkowych (wypełnianych wg jednego wzoru dla wszystkich) oraz ankiet końcowych różnych w zależności od wybieranych zajęć do wyboru tj. EKO, OZE, GASTRO lub PR – przetwórstwo rolne i spożywcze. Poniżej przedstawiono zestawienie pytań służących dla oszacowania wskaźnika podwyższenia kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem. W przypadku ankiety początkowej

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

dla oszacowania wskaźnika projektu wyliczono odpowiedzi udzielone na różną ilość pytań w zależności od wybieranego przez uczestników/czki tematykę do wyboru. W dalszej części przedstawiono tabelaryczne zestawienia przykładowych pytań ankietowych (początkowych oraz końcowych) oraz procent udzielonych odpowiedzi pozytywnych spośród ankietowanych osób, które udzielały odpowiedzi na konkretne pytanie. W przypadku ankiet końcowych część pytań różniła się dla grup docelowych ze względu na wybrane przez uczestników/czki zajęcia do wyboru, a zatem na poszczególne pytania udzielała odpowiedzi inna grupa respondentów/tek.

Tabela 13. Pytania ankiety początkowej służące do oszacowania wskaźnika kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych – przed szkoleniem

Lp.	Pytania ankiety początkowej:	Procent odpowiedzi pozytywnych
1	Czy widzi Pan/i potrzebę aktualizacji wiedzy z zakresu najnowszych rozwiązań technologicznych stosowanych w branży której prowadzi Pan/i zajęcia?	99%
2	Czy zgodzi się Pan/i z opinią, że uczestnictwo w projekcie może zasadniczo wpłynąć na podwyższenie Państwa kompetencji zawodowych w obszarze nauczanego zawodu oraz z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej?	98%
3	Prosimy ocenić Pani/Pana aktualną wiedzę przed rozpoczęciem szkoleń w obszarze najnowszych rozwiązań technicznych, organizacji pracy dotyczących nauczanego zawodu jak również aktualnie stosowanych branży w skali od 1 do 7, gdzie 1 oznacza bardzo słaba a 7 bardzo dobra.	średnia ocena = 4

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4	Czy zna Pani/Pan jakie aktualnie nowoczesne technologie stosowane są w branżach rolniczych wspomagające proces funkcjonowania przedsiębiorstw/gospodarstw rolnych?	35%
---	--	-----

Tabela 14. Pytania ankiety końcowej służące do oszacowania wskaźnika kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych – po szkoleniu

Lp.	Pytania ankiety końcowej:	Procent odpowiedzi pozytywnych
1	Czy zgodzi się Pan/i z opinią, że uczestnictwo w warsztatach wpłynęło na podwyższenie Państwa kompetencji zawodowych w obszarze nauczanego zawodu oraz z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej?	97%
2	Prosimy ocenić Pani/Pana aktualną wiedzę po zakończeniu szkoleń w obszarze najnowszych rozwiązań technicznych, organizacji pracy dotyczących nauczanego zawodu jak również aktualnie stosowanych branży w skali od 1 do 7, gdzie 1 oznacza bardzo słaba a 7 bardzo dobra.	średnia ocena= 6
3	Czy na zrealizowanych warsztatach poznał(a) lub zaktualizował(a) Pan/i swoją wiedzę, jakie aktualnie nowoczesne technologie stosowane są w branżach rolniczych wspomagające proces funkcjonowania przedsiębiorstw/gospodarstw rolnych?	100%
4	Czy uważa Pan/i za przydatne treści merytoryczne przekazane na warsztatach związane z nowoczesnymi technologiami i rozwiązaniami organizacyjnymi stosowanymi w branżach rolniczych?	99%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5	Czy zamierzacie Państwo wiedzę i umiejętności pozyskane lub zaktualizowane na warsztatach (m.in. z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branżach rolniczych) przekazywać swoim uczniom/uczennicom w szkole na zajęciach z przedmiotów zawodowych?	97%
6	Czy jest Pan/i gotowy/a wykorzystywać zdobytą dzięki udziałowi w warsztatach wiedzę i umiejętności z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem?	97%

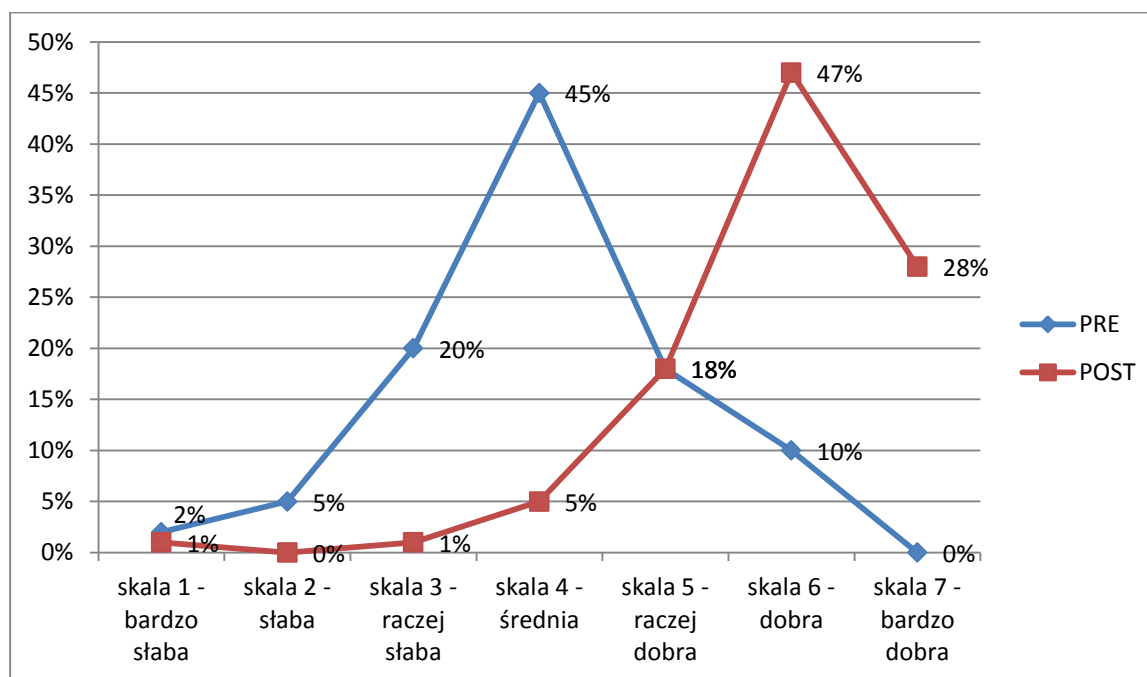

Podczas warsztatów w Gdyni – czerwiec 2013

Na poniższym wykresie przedstawiono również odpowiedzi wszystkich udzielonych odpowiedzi ankietowanych osób odpowiadających na pytanie (niezależnie od podjętych tematów do wyboru) dotyczące oceny stopnia ich aktualnej wiedzy przed jak i po

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

zakończeniu warsztatów w obszarze najnowszych rozwiązań technicznych, organizacji pracy dotyczących nauczanego zawodu jak również aktualnie stosowanych branży w skali od 1 do 7. Na podstawie przedstawionych danych zauważamy znaczny wzrost wiedzy uczestników/czek porównując odpowiedzi uzyskane w ankietach początkowych (PRE) oraz ankietach końcowych (POST). W przypadku ankiet początkowych jedynie 28% osób oceniło swoją wiedzę w stopniu „raczej dobrym” lub „dobrym”. Żadna osoba nie oceniła swojej wiedzy w stopniu „bardzo dobrym”. W przypadku zaś ankiety końcowej wypełnianej pod koniec realizowanych warsztatów aż 93% osób oceniło swoją wiedzę w stopniu 5-7, tzn. „raczej dobrym”, „dobrym” i „bardzo dobrym”, co ukazano na poniższym wykresie:

Wykres 11. Ocena wiedzy uczestników/czek w obszarze najnowszych rozwiązań technicznych, organizacji pracy dotyczących nauczanego zawodu – przed i po szkoleniu

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.3 Wyniki badań testowych z warsztatów

W trakcie przeprowadzanych w ramach działań projektowych warsztatów wszystkich uczestników/czki poproszono o wypełnianie testów PRE (początkowych) i POST (końcowych) z praktycznych przykładów zastosowania nowoczesnych technologii w branżach rolniczych (NT) oraz testów PRE i POST z zakresu praktycznego stosowania systemu informatycznego do zarządzania przedsiębiorstwem rolnym lub gastronomicznym (IT lub IT GASTRO). Ponadto w związku z faktem iż uczestnicy/czki w ramach zajęć do wyboru wybierali różne tematyki tj.: OZE, EKO, GASTRO, PR - przetwórstwo rolne i spożywcze, z których uzupełniali również testy PRE i POST. Także łącznie każdy/a uczestnik/czka wypełniał/a podczas warsztatów 3 testy PRE i 3 testy POST. Wszystkie testy składały się z kilku pytań i były identyczne w ramach danego zagadnienia w wersji PRE i POST, w celu zestawienia oraz porównania otrzymanych wyników.

Podczas warsztatów w Bolesławowie – marzec 2013

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wyniki z testów z zakresu zajęć do wyboru w których uczestniczyli/ły nauczyciele/lki-instruktorzy/rki zaangażowani w projekcie w ramach warsztatów posłużyły do określenia czy nastąpił wzrost kompetencji zawodowych (wskaźnik 1). Z kolei wyniki testów z NT i IT lub IT GASTRO posłużyły do oszacowania wzrostu kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych (wskaźnik 2). Wzrost przy wskaźniku 2 o jeden stopień był uwzględniany w przypadku wzrostu z obu testów NT i IT lub IT GASTRO.

4.4 Testy z zajęć do wyboru dla oszacowania wskaźnika 1 (kompetencji zawodowych)

W ramach zajęć do wyboru podczas warsztatów uczestnicy/czki wybierali/ły w ramach zajęć do wyboru tematykę OZE, EKO, GASTRO lub PR – przetwórstwo rolne i spożywcze. Z każdej z tych tematyk osoby badane uzupełniały odrębne testy PRE i POST. Wyniki tych badań testowych posłużyły do oszacowania wzrostu kompetencji zawodowych uczestników/czek (wskaźnik 1). Poniżej przedstawiono zestawienie pytań służących dla oszacowania wskaźnika 1 (tj. podwyższenia kompetencji zawodowych uczestników/czek w obszarze nauczania zawodu). W przypadku testów PRE dla oszacowania wskaźnika 1 projektu wyliczono odpowiedzi udzielone na różną ilość pytań w zależności od wybieranego przez uczestników/czki tematyki do wyboru. Jeżeli procent odpowiedzi pozytywnych z ankiety końcowej był wyższy od procentu odpowiedzi pozytywnych z ankiety początkowej, wówczas na podstawie tych badań testowych stwierdzono wzrost kompetencji zawodowych uczestników/czek o jeden stopień.

W przypadku zajęć do wyboru EKO – (Praktyczne aspekty produkcji ekologicznej) dla ustalenia stopnia osiągnięcia wskaźnika 1 projektu użyto 7 pytań testowych PRE i POST z wachlarzem 4 możliwych odpowiedzi przy każdym pytaniu.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 15. Pytania testowe służące do oszacowania wskaźnika 1 – kompetencji zawodowych, w przypadku tematyki zajęć do wyboru – EKO – przed i po szkoleniu

Lp.	Pytania testowe	Prawidłowa odpowiedź	% odpowiedzi	
			prawidłowych - PRE	prawidłowych - POST
1	Korzyści dla ekogospodarzy to:	Stały rosnący zbyt produktów certyfikowanych	66%	99%
2	Mączki skalne do nawożenia pól w rolnictwie ekologicznym pochodzą m.in. z:	bazaltu	58%	99%
3	Prawo dotyczące rolnictwa ekologicznego reguluje:	Ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r.	45%	94%
4	Przy tworzeniu upraw uproszczonych stosuje się:	Brony wirnikowe	55%	97%
5	Słaba strona rolnictwa ekologicznego to:	Mniejsza produkcja	80%	100%
6	Wskaż paliwa nie pochodzące z	Torf	39%	99%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

gospodarstwa

ekologicznego:

7	Zadaniem jednostki certyfikującej jest:	Wydawanie i cofanie certyfikatów rolnictwa ekologicznego	81%	100%
---	---	--	-----	------

W przypadku zajęć do wyboru OZE – (Odnawialne Źródła Energii) dla ustalenia stopnia osiągnięcia wskaźnika 1 projektu użyto 7 pytań testowych PRE i POST z wachlarzem 3 możliwych odpowiedzi przy każdym pytaniu.

Tabela 16. Pytania testowe służące do oszacowania wskaźnika 1 – kompetencji zawodowych, w przypadku tematyki zajęć do wyboru – OZE – przed i po szkoleniu

Lp.	Pytania testowe	Prawidłowa odpowiedź	% odpowiedzi	
			prawidłowych - PRE	prawidłowych - POST
1	Czy biogazownia jest źródłem jednoczesnego wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej?	tak	45%	85%
2	Czy biomasa to paliwo pochodzące w całości lub w części z procesu utylizacji przemysłowych odpadów zwierzęcych?	jest to paliwo pochodzące w całości lub w części z substancji roślin i/lub odpadów zwierzęcych	30%	42%
3	Czy geotermia	geotermia to	32%	68%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	hydrotechniczna to woda, para lub mieszanina parowo-wodna występujące w szczelinach skalnych, żyłach wodnych lub w warstwach wodonośnych oraz proces wiercenia gruntu czy podgrzewania ciepłej wody użytkowej?	woda, para lub mieszanina parowo-wodna występujące w szczelinach skalnych, żyłach wodnych lub w warstwach wodonośnych		
4	Czy kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne to zamienne nazwy tego samego urządzenia?	nie	58%	97%
5	Czy OZE to konwencjonalne źródła energii zasilane paliwami kopalnymi?	nie	68%	96%
6	Czy studium wykonalności ma wskazać alternatywne sposoby wykonania zaplanowanej inwestycji oraz jej opłacalność ekonomiczną?	studium ma wskazać opłacalność ekonomiczną planowanej inwestycji	39%	57%
7	Czy technologia OZE rozróżnia turbiny wiatrowe pionowej i poziomej osi obrotu?	tak	44%	93%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W przypadku zajęć do wyboru GASTRO – (Usługi gastronomiczne) dla ustalenia stopnia osiągnięcia wskaźnika 1 projektu użyto 7 pytań testowych PRE i POST z wachlarzem 4 możliwych odpowiedzi przy każdym pytaniu:

Tabela 17. Pytania testowe służące do oszacowania wskaźnika 1 – kompetencji zawodowych, w przypadku tematyki zajęć do wyboru – GASTRO – przed i po szkoleniu

Lp.	Pytania testowe	Prawidłowa odpowiedź	% odpowiedzi	% odpowiedzi
			prawidłowych - PRE	prawidłowych - POST
1	Aby pozyskać klienta należy:	poszerzyć i dostosować ofertę zakładu o ciekawe i nowatorskie pomysły	72%	99%
2	Aktualne trendy w dekoracjach kulinarnych to :	im mniej tym lepiej, lecz smaczniej i bardziej kolorowo	50%	86%
3	Dzięki pakowarce próżniowej i przy zastosowaniu odpowiedniej temperatury:	przedłużamy okres przydatności surowca 2 – 5 krotnie	64%	92%
4	Nowoczesne technologie w gastronomii to:	wykonywanie czegoś bardziej efektywnie i lepszym sposobem	57%	91%
5	Stosowanie pieców konwekcyjno-parowych ma na celu:	przygotowaniem potraw z wykorzystaniem gorącego powietrza, pary oraz kombinacji pary i	76%	98%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

gorącego powietrza				
6	System zarządzania jakością żywności to:	HACCP	72%	98%
7	Szafy chłodnicze są przeznaczone do:	krótkotrwałego przechowywania produktów wędliniarskich, nabiałowych, wyrobów opakowanych folią, napojów	77%	96%

W przypadku zajęć do wyboru PR – (przetwórstwo rolne i spożywcze) dla ustalenia stopnia osiągnięcia wskaźnika 1 projektu użyto 7 pytań testowych PRE i POST z wachlarzem 4 możliwych odpowiedzi przy każdym pytaniu.

Tabela 18. Pytania testowe służące do oszacowania wskaźnika 1 – kompetencji zawodowych, w przypadku tematyki zajęć do wyboru – przetwórstwo rolne i spożywcze – przed i po szkoleniu

Lp.	Pytania testowe	Prawidłowa odpowiedź	% odpowiedzi	% odpowiedzi
			prawidłowych - PRE	prawidłowych - POST
1	Jeden z załączników, który należy dołączyć do wniosku składanego przez grupę producentów rolnych do Urzędu Marszałkowskiego w celu rejestracji to:	Akt założycielski grupy	47%	64%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2	Jedna z korzyści wynikających z przynależności do grupy producentów rolnych to:	Wspólne przygotowanie odpowiednich partii produktów	65%	79%
3	MOL to określenie działalności:	Marginalnej, lokalnej i ograniczonej	15%	55%
4	Odsetek firm wdrażających najnowsze technologie w zakresie opakowań biodegradowalnych wynosi:	24%	21%	61%
5	Produkt może być oznakowany jako ekologiczny, jeżeli:	Minimum 95% składników pochodzi z produktów uzyskanych metodami ekologicznymi	23%	58%
6	System planowania i oceny popytu (planowanie zasobów przedsiębiorstwa) to:	ERP	59%	70%
7	Systemy zarządzania bezpieczeństwem zdrowotnym żywności to:	GMP i GHP	18%	30%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Uczestnicy/czki warsztatów w Gołdtkowie – wrzesień 2013

4.5 Testy z NT i IT dla oszacowania wskaźnika 2 (kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)

Wszyscy uczestnicy warsztatów brali udział w szkoleniu z NT (nowoczesnych technologii) oraz IT lub IT Gastro (ze stosowania systemu informatycznego do zarządzania przedsiębiorstwem rolnym lub gastronomicznym). Podczas tych szkoleń nauczyciele/lki-instruktorzy/rki wypełniali testy PRE i POST tej samej treści w celu porównania ich wyników po zrealizowanych warsztatach. Na ich podstawie rejestrowano czy nastąpił wzrost kompetencji uczestników/czek z zakresu NT i IT.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Warsztaty z tematyki NT podczas szkolenia w Gołądkowie - wrzesień 2013

Testy z zakresu NT składały się z siedmiu pytań z opcją czterech możliwych odpowiedzi na każde. W poniższej tabeli zestawiono wszystkie pytania testowe wraz z wykazanymi prawidłowymi odpowiedziami oraz procentem uzyskanych dobrych odpowiedzi. Na podstawie otrzymanych wyników na poszczególne pytania przy każdym z nich zarejestrowano zdecydowanie większą ilość prawidłowych odpowiedzi w teście POST niż teście wypełnianym na początku warsztatu, co może świadczyć o skuteczności przeprowadzonych warsztatów z zakresu nowoczesnych technologii.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 19. Pytania testów NT wraz z ilością prawidłowych odpowiedzi w teście PRE i POST służących do oszacowania wskaźnika 2 – kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych

Lp.	Pytania testów NT:	Prawidłowa odpowiedź	% odpowiedzi w teście PRE	% odpowiedzi w teście POST
1	System GIS to:	Geograficzny System Informacji	39%	94%
2	GPS w rolnictwie nie można wykorzystać do:	Planowania udoju bydła	47%	91%
3	Automatyczny traktor, umożliwia prowadzenie pracy przy większej szerokości redlin - 2.7 m, na których możemy posadzić:	3 rzędy ziemniaków	25%	93%
4	System wspomagania prowadzenia pojazdu, umożliwia kontrolę prawidłowości położenia na ścieżce prowadzenia, poprzez śledzenie:	27 diod	26%	95%
5	Aparat do pomiaru przepływu soku komórkowego, nie umożliwia:	Oceny potrzeb rośliny	31%	79%
6	Agrosieki, nie są stosowane:	W miejscach, gdzie prowadzi	29%	86%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

się częste zabiegi agrotechniczne				
7	W zintegrowanym tuczu brojlerów kurzych wylęg z jaj odbywa się w miejscu ich dalszego wzrostu, a hodowca otrzymuje jaja:	W 18 dni po inkubacji	32%	95%

Oprócz warsztatów z NT nauczyciele/lki-instruktorzy-rki brali udział również w warsztatach z IT lub IT GASTRO - stosowania systemu informatycznego do zarządzania przedsiębiorstwem rolnym lub gastronomicznym. Na tych warsztatach wszyscy uczestnicy/czki również wypełniali testy PRE i POST oceniające stan ich wiedzy z zakresu IT lub IT GASTRO.

Testy z zakresu IT zawierały siedem pytań, każde z możliwością wyboru odpowiedzi spośród czterech opcji. Z kolei przy ośmiu pytaniach w teście IT GASTRO przedstawiono po trzy możliwe odpowiedzi. W poniższych dwóch tabelach zestawiono wszystkie pytania testowe wraz z wykazanymi prawidłowymi odpowiedziami oraz procentem uzyskanych dobrych odpowiedzi. Na podstawie uzyskanych wyników na poszczególne pytania (analogicznie jak przy testach NT), przy każdym z nich zarejestrowano zdecydowanie większą ilość prawidłowych odpowiedzi w teście POST niż teście wypełnianym na początku warsztatu, co może świadczyć o skuteczności przeprowadzonych warsztatów z zakresu systemów informatycznych stosowanych do zarządzania przedsiębiorstwem rolnym lub gastronomicznym.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Warsztaty z tematyki IT podczas szkolenia w Bolesławowie - marzec 2013

Tabela 20. Pytania testów IT wraz z ilością prawidłowych odpowiedzi w teście PRE i POST służących do oszacowania wskaźnika 2 - kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych

Lp.	Pytania testów IT:	Prawidłowa odpowieź	% odpowiezi w teście PRE	% odpowiezi w teście POST
1	Program Bitfarma posiada moduły wspierające:	Wszystkie (przedstawione w wachlarzu) odpowiedzi są prawidłowe	49%	94%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2	Wskaż program wspierający produkcję zwierzęcą	System Obora	29%	86%
3	Wskaż program wspierający produkcję roślinną:	Fresh Manager	30%	91%
4	Kompleksowe zarządzanie przedsiębiorstwem umożliwia program:	Wszystkie (przedstawione w wachlarzu) odpowiedzi są prawidłowe	29%	71%
5	Program AgroAsystent nie umożliwia:	Ewidencji bydła	15%	92%
6	Program Bitfarma umożliwia:	Wszystkie (przedstawione w wachlarzu) odpowiedzi są prawidłowe	52%	95%
7	Ustalenie kosztów uprawy wspierane jest przez program:	Bitfarma	35%	93%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Poniżej przedstawiono tabelę z pytaniami i prawidłowymi odpowiedziami skierowanymi do uczestników/czek warsztatów z tematyki IT GASTRO:

Tabela 21. Pytania testów IT GASTRO wraz z ilością prawidłowych odpowiedzi w teście PRE i POST służących do oszacowania wskaźnika 2 - kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych

Lp.	Pytania testów IT GASTRO:	Prawidłowa odpowiedź	% odpowiedzi w teście PRE	% odpowiedzi w teście POST
1	Czy do kompleksowego zarządzania lokalem gastronomicznym wystarcza zastosowanie programu GASTRO POS?	TAK, o ile właściciel sam będzie prowadził i nadzorował magazyn	22%	75%
2	Czy kelner powinien mieć możliwość storna zamówienia po wydruku na drukarce zamówień?	Tak – ale po autoryzacji kierownika	39%	84%
3	Czy można prowadzić sprzedaż w programie GASTRO POS, jeśli w programie GASTRO SZEK wykazany jest jego brak na magazynie?	TAK – sprzedaż nie powoduje powstanie stanów ujemnych na magazynie	17%	81%
4	Czy w słowniku grup towarowych można	Tylko nadgrupy	9%	81%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

zdefiniować podgrupy i nadgrupy?

5	Jak postępuje się z napiwkami?	Napiwek stanowi przychód i jego sprzedaż powinna być rejestrowana w programie POS i na kasie fiskalnej	16%	90%
6	Jak wyliczana jest marża w działalności gastronomicznej?	Jako różnica ceny netto i kosztu zakupu podzielona przez koszt zakupu	14%	81%
7	Który z programów gastronomicznych pojawił się na rynku jako jeden z pierwszych i jest obecnie liderem rynkowym w tej branży?	GASTRO SZEFL, GASTRO POS	73%	95%
8	Z którym systemem lojalnościowym przeznaczonym na smartfony współpracuje system GASTRO?	BLUE POCKET	56%	96%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.6 Wyniki badań na podstawie arkuszy obserwacji praktyk

W ramach badań ewaluacyjnych w związku z przeprowadzanymi w trakcie działań projektowych praktykami uczestników/czek projektu w przedsiębiorstwach, opiekunowie praktyk ze strony przedsiębiorstw wypełniali osobno dla dwóch części zrealizowanych praktyk arkusze obserwacji praktykanta/ntki. Dla wyliczenia obu wskaźników projektowych wykorzystano po 3 pytania z arkuszy obserwacji praktykanta/ntki, na które ankietowane osoby miały ten sam zestaw 5 odpowiedzi: „Tak”, „Raczej tak”, „Trudno powiedzieć”, „Raczej nie” oraz „Nie”. Dane dotyczące odpowiedzi w zakresie postawionych pytań zamieszczamy w kolejnych podrozdziałach poniżej.

Dodatkowo chcielibyśmy wskazać, iż oprócz przedstawienia wachlarza odpowiedzi postawienia pytań zamkniętych respondentom/ntkom przedstawiono również możliwość oceny praktyk w ramach odpowiedzi otwartych. Opiekunowie podawali wiele pozytywnych uwag informujących m.in. o zaangażowaniu praktykantów/tek, tj. m.in.:

- *„Praktykantka aktywnie uczestniczyła w zajęciach i wymieniała się wiedzą z prowadzącym”,*
- *„Praktykant aktywnie uczestniczył w zajęciach i wykazał się obszerną wiedzą w temacie”,*
- *„Praktykantka była zaangażowana w realizację zadań przewidzianych programem Praktyk dla nauczycieli”,*
- *„Duże zainteresowanie przedstawionymi zagadnieniami”,*
- *„Praktykant bardzo zaangażowany w zakres prac i zdobywanie wiedzy”,*
- *„Duże zainteresowanie nowymi technologiami i nauką nowych odmian”,*
- *„Osoba merytorycznie zaangażowana”,*
- *„Praktykant zdyscyplinowany, bardzo zaangażowany w zdobywaniu nowych wiadomości”,*
- *„Praktykantka była zaangażowana i wykazywała dużo własnej inicjatywy podczas przygotowywania potraw i napojów”,*

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- *„Praktykantka zrealizowała wszystkie zadania i wykazała się kreatywnym podejściem do wyznaczonych zadań”,*
- *„Praktykant bardzo aktywny i zorientowany w nowych technologiach badawczych. Z pewnością praktyka w naszej firmie przyniesie dużą korzyść”,*
- *„Duża znajomość tematu jednocześnie chęć poznawania nowych zagadnień”,*
- *„Praktykantka bardzo zaangażowana w pracę o dużych zdolnościach manualnych. Praktyki przyczynią się do pogłębienia znajomości i realiów zwłaszcza prac laboratoryjnych”.*

4.6.1 Pytania arkuszy obserwacji praktykanta/ntki dla oszacowania wskaźnika 1 (kompetencji zawodowych)

W ramach pierwszego z trzech pytań zadawanych opiekunom praktyk odnośnie każdego praktykanta/ntkę, po I i po II części praktyk zapytano opiekunów: **„Czy Pana/i zdaniem udział w praktyce wpłynie na dostosowanie przekazywanej uczniom/uczennicom przez praktykanta/ntkę wiedzy i umiejętności do realiów branży rolniczej?”**

W drugim pytaniu zapytano opiekunów praktyk: **„Czy Pani/Pana zdaniem praktykant/ka podczas praktyki zaktualizował/a wiedzę i umiejętności związane z przedmiotem praktyki?”**

W ostatnim pytaniu arkusza obserwacji praktyk służącym do oszacowania stopnia osiągnięcia wskaźnika 1 projektu – tj. podwyższenia kompetencji zawodowych uczestników/czek zapytano opiekunów praktyk: **„Czy Pani/a zdaniem dzięki uczestnictwu praktykanta/ntki w praktykach realizowanych u Państwa w przedsiębiorstwie nastąpiło podniesienie ich wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu?”** Strukturę uzyskanych odpowiedzi po I i II części praktyk przedstawiono w poniższej tabeli:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 22. Pytania arkuszy obserwacji praktyk służące do oszacowania wskaźnika 1 (wzrostu kompetencji zawodowych uczestników/czek)

Lp.	Pytania arkusza obserwacji praktykanta/ntki	Procent odpowiedzi pozytywnych („tak” lub „raczej tak”)
1	Czy Pana/i zdaniem udział w praktyce wpłynie na dostosowanie przekazywanej uczniom/uczennicom przez praktykanta/ntkę wiedzy i umiejętności do realiów branży rolniczej?	99%
2	Czy Pani/Pana zdaniem praktykant/tka podczas praktyki zaktualizował/a wiedzę i umiejętności związane z przedmiotem praktyki?	100%
3	Czy Pani/a zdaniem dzięki uczestnictwu praktykanta/ntki w praktykach realizowanych u Państwa w przedsiębiorstwie nastąpiło podniesienie ich wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu?	98%

Przeprowadzone praktyki w przedsiębiorstwach w świetle opinii opiekunów praktyk świadczą o celowości i skuteczności tego elementu udzielanego uczestnikom/czkom projektu wsparcia.

4.6.2 Pytania arkuszy obserwacji praktykanta/ntki dla oszacowania wskaźnika 2 (kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)

W przypadku oszacowania stopnia osiągnięcia wskaźnika 2 tj. podwyższenia kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych analogicznie jak przy pierwszym wskaźniku zestawiono odpowiedzi na 3 pytania arkusza obserwacji

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

praktyk wypełnianych przez opiekunów praktyk odnośnie każdego/każdej uczestnika/czki dwukrotnie, tzn. po I oraz po II części praktyk. W ramach pierwszego pytania wykorzystanego do oszacowania wskaźnika 2 zapytano opiekunów praktyk: **„Czy na podstawie Pani/Pana obserwacji, praktykant/ka podczas realizacji programu praktyk interesował/a się nowoczesnymi technologiami i rozwiązaniami organizacyjnymi stosowanymi w Państwa przedsiębiorstwie?”**

W ramach drugiego pytania arkusza obserwacji praktykanta/ntki wykorzystanego do obliczenia stopnia osiągnięcia wskaźnika 2 projektu, zapytano opiekunów: **„Czy praktykant/ka wykonywał/a zadania z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w Pana/Pani przedsiębiorstwie?”** Również w przypadku ostatniego pytania służącego do oszacowania stopnia osiągnięcia wskaźnika podwyższenia kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych uzyskano dużo odpowiedzi pozytywnych tj. 99,65% - czyli prawie 100%. Opiekunów praktyk poproszono o podanie ich opinii: **„Czy Pani/a zdaniem dzięki uczestnictwu praktykanta/ntki w praktykach realizowanych u Państwa w przedsiębiorstwie nastąpiło podniesienie ich wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej?”**

Tabela 23. Pytania arkuszy obserwacji praktyk służące do oszacowania wskaźnika 2 (wzrostu kompetencji uczestników/czek z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)

Lp.	Pytania arkusza obserwacji praktykanta/ntki	Procent odpowiedzi pozytywnych („tak” lub „raczej tak”)
1	Czy na podstawie Pani/Pana obserwacji, praktykant/ka podczas realizacji programu praktyk interesował/a się nowoczesnymi technologiami i	100%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

rozwiązaniami organizacyjnymi stosowanymi w Państwa przedsiębiorstwie?	
2	Czy praktykant/ka wykonywał/a zadania z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w Pana/Pani przedsiębiorstwie? 99%
3	Czy Pani/a zdaniem dzięki uczestnictwu praktykanta/ntki w praktykach realizowanych u Państwa w przedsiębiorstwie nastąpiło podniesienie ich wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej? 100%

Uzyskane wyniki na podstawie obserwacji dokonanych przez opiekunów praktyk zarejestrowano wzrost kompetencji uczestników/czek z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych (wskaźnik 2). Na podstawie otrzymanych wyników z arkuszy obserwacji praktykanta/ntki świadczą o skuteczności prowadzonych działań projektowych oraz o wzroście kompetencji uczestników/czek.

4.7 Wyniki badań ankietowych z praktyk

Kolejnym narzędziem ewaluacyjnym służącym do oszacowania czy nastąpił u uczestników/czek wzrost kompetencji zawodowych (wskaźnik 1) oraz wzrost kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych (wskaźnik 2) były ankiety wypełniane przez nauczycieli/lki-instruktorów/rki przed praktykami oraz po II części praktyk realizowanych w przedsiębiorstwach.

Przed rozpoczęciem oraz po każdej części ukończonych praktyk uczestnicy/czki wypełniali ankiety. W przypadku ankiety po I części praktyk umożliwiono ankietowanym

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

osobom w pytaniu otwartym wpisanie uwag ogólnych na temat praktyk. Pojawiły się takie uwagi uczestników/czek projektu jak np.:

- *„Praktyki wnoszą nową jakość – bezpośredni kontakt z wykonawstwem, z użytkownikami instalowanych urządzeń”,*
- *„Praktyka zorganizowana w sposób perfekcyjny, dający dużą wiedzę i rozwijająca umiejętności praktyczne”,*
- *„Praktyki zorganizowane prawidłowo, firma prężnie funkcjonująca, wyposażona w nowoczesny sprzęt”,*
- *„Praktyka umożliwiła mi poznanie organizacji dnia pracy w stajni, poznanie zasad bhp podczas obsługi zwierząt, poznanie technologii przygotowania pasz, poznanie sprzętu i środków do pielęgnacji zwierząt. Mogłam obserwować lekcje nauki jazdy konnej. Poznałam nowoczesne techniki treningu konia”,*
- *„Organizacja, przebieg praktyki prawidłowy. Miałam możliwość zapoznania się ze wszystkimi urządzeniami, sprzętami. Możliwe były także zajęcia z dekorowania ciast, dzięki temu wzbogaciłam swoje umiejętności praktyczne”,*
- *„Praktyki spełniają moje oczekiwania. Organizacja pracy w firmie, gdzie pracuje ponad 100 osób jest bardzo dobra. Zarządzanie liniowe sprawdza się. Właściciele osobiście kontrolują i dopilnowują produkcję i obsługę na terenie ogrodów. Ogrody tematyczne sprawiają bardzo dobre wrażenia i pozytywne odczucia”,*
- *„Ciekawe miejsce na praktykę, ujęcie działalności na wsi w wielu płaszczyznach i możliwość oceny działalności firmy w ramach wielu źródeł dochodu, bardzo miła, kompetentna kadra”.*

W celu oszacowania czy nastąpił na podstawie ankiet z praktyk wzrost kompetencji zawodowych uczestników/czek (wskaźnik 1) oraz wzrost kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych (wskaźnik 2) wykorzystywano dla

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

każdego wskaźnika po pięć pytań. Indywidualny wzrost o jeden stopień u danego/danej uczestnika/czki stwierdzono na podstawie uzyskania co najmniej 3 z 5 odpowiedzi pozytywnych. W dalszej części przedstawiono wyniki osobno dla obu wskaźników projektowych.

4.7.1 Pytania ankietowe z praktyk dla oszacowania wskaźnika 1 (kompetencji zawodowych)

W celu oszacowania czy nastąpił wzrost kompetencji zawodowych uczestników/czek projektu (wskaźnik 1) podliczono odpowiedzi pięciu pytań ankietowych (dwóch z ankiety wypełnianej przez nauczycieli/lki-instruktorów/rki przed praktykami oraz trzech pytań z ankiety po drugiej części praktyk). W ramach pierwszego pytania służącego do oszacowania wzrostu kompetencji zawodowych uczestników/czek zapytano ankietowane osoby: **„Czy udział w praktykach może Państwa zdaniem wpłynąć na udoskonalenie prowadzonych przez Pana/ią zajęć?”** W przypadku tego pytania uzyskano aż 99% odpowiedzi pozytywnych.

W ramach drugiego pytania z ankiety wypełnianej przez uczestników/czek przed praktykami w przedsiębiorstwach zapytano: **„Czy zauważają Państwo potrzebę stałej aktualizacji swojej wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu?”** W tym przypadku otrzymano 100% pozytywnych odpowiedzi. Uzyskane odpowiedzi na dwa powyższe pytania z ankiet wypełnianych przed praktykami świadczą o pozytywnych postawach uczestników/czek odnośnie spodziewanej skuteczności praktyk w przedsiębiorstwach oraz konieczności stałej aktualizacji swojej wiedzy i umiejętności.

W przypadku ankiety wypełnianej przez uczestników/czki po drugiej części zrealizowanej w przedsiębiorstwach praktyki zapytano: **„Czy udział w praktykach wpłynie na udoskonalenie prowadzonych przez Pana/ią zajęć?”** Zapytano zatem o skuteczność działania projektowego jakim były praktyki w przedsiębiorstwach. Uzyskano aż 99% pozytywnych odpowiedzi.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W ramach kolejnego pytania z ankiety wypełnianej po drugiej części praktyk: **„Czy uczestnictwo w praktykach wpłynęło na zaktualizowanie Państwa wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu?”** Uzyskano aż 99% odpowiedzi pozytywnych, tym samym potwierdzając skuteczność praktyk.

W przypadku ostatniego pytania (również z ankiety po drugiej części praktyk) służącego do wyliczenia czy nastąpiło wzrost kompetencji zawodowych uczestników/czek zapytano: **„Czy Państwa zdaniem udział w praktykach, poprzez przekazanie aktualnej wiedzy popartej przykładami z życia, może wpłynąć na lepsze przygotowanie uczniów/uczennic do zawodu i egzaminów zawodowych?”** Przy tym pytaniu uzyskano 100% odpowiedzi pozytywnych, co może świadczyć iż nauczyciele/lki-instruktorzy/rki zamierzają przekazywać swoją wiedzę i umiejętności zaktualizowane podczas praktyk swoim uczennicom/uczniom, dzięki czemu powinni oni/one być lepiej przygotowani/e do zawodu i egzaminów zawodowych.

Tabela 24. Pytania ankietowe z praktyk służące do oszacowania wskaźnika 1 (wzrostu kompetencji zawodowych uczestników/czek)

Lp.	Pytania ankietowe z praktyk	Procent odpowiedzi pozytywnych
1	Czy udział w praktykach może Państwa zdaniem wpłynąć na udoskonalenie prowadzonych przez Pana/ią zajęć?	99%
2	Czy zauważają Państwo potrzebę stałej aktualizacji swojej wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu?”	100%
3	Czy udział w praktykach wpłynie na udoskonalenie prowadzonych przez Pana/ią zajęć?”	99%
4	Czy uczestnictwo w praktykach wpłynęło na zaktualizowanie Państwa wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu?”	99%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5	Czy Państwa zdaniem udział w praktykach, poprzez przekazanie aktualnej wiedzy popartej przykładami z życia, może wpłynąć na lepsze przygotowanie uczniów/uczennic do zawodu i egzaminów zawodowych?”	100%
---	--	------

Przeprowadzone praktyki w przedsiębiorstwach w świetle opinii samych uczestników/czek świadczą o celowości i skuteczności tego elementu udzielanego im wsparcia.

4.7.2 Pytania z ankiet z praktyk dla oszacowania wskaźnika 2 (kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)

W celu oszacowania czy nastąpił wzrost kompetencji uczestników/czek projektu z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych (wskaźnik 2) podliczono odpowiedzi z dwóch pytań z ankiety wypełnianej przez nauczycieli/lki-instruktorów/rki przed praktykami oraz dwóch pytań z ankiety po drugiej części praktyk. Ponadto analizowano odpowiedzi na pytanie zadane zarówno w ankiecie przed praktykami jak i po II części praktyk w którym porównywano wyniki w skali 1-5 oceniające ich wiedzę i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej. W ramach pierwszego pytania z ankiety wypełnianej przed praktykami, służącego do oszacowania czy nastąpiło podwyższenie kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych zapytano ankietowanych: „**Czy uczestnictwo w praktykach może wpłynąć na podwyższenie Państwa wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii, technik lub rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej, związanych z wykonywanym zawodem?**” W tym przypadku spośród osób badanych otrzymano aż 99% odpowiedzi pozytywnych.

W ramach kolejnego pytania z ankiety wypełnianej przed praktykami zapytano ankietowanych: „**Czy uczestnictwo w praktykach może przyczynić się do poznania przez**

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Państwa specyfiki i organizacji na stanowiskach pracy w nowoczesnych przedsiębiorstwach branży rolniczej?” W tym przypadku również otrzymano dużo odpowiedzi pozytywnych tj. 97%. Uzyskane odpowiedzi na dwa powyższe pytania z ankiet wypełnianych przed praktykami analogicznie jak przy ocenie wskaźnika 1, świadczą o pozytywnych postawach uczestników/czek odnośnie spodziewanej efektywności praktyk realizowanych w przedsiębiorstwach.

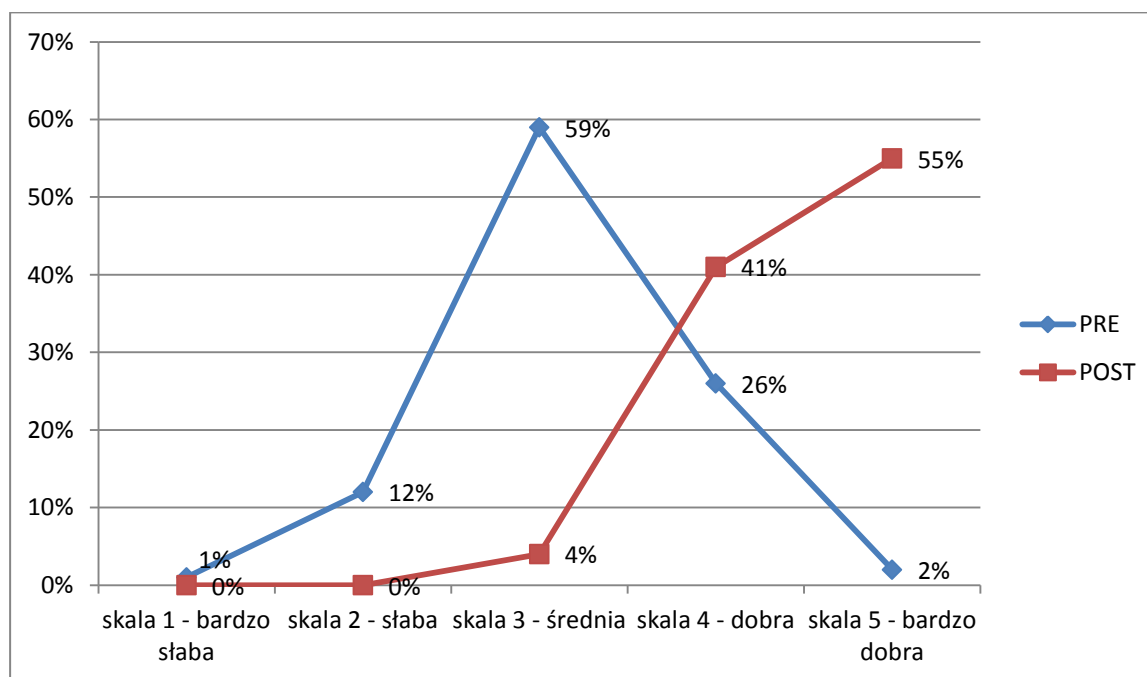
W przypadku narzędzi ewaluacyjnych wypełnianych przez ankietowane osoby po II części zrealizowanych w przedsiębiorstwach praktyk zapytano: **„Czy uczestnictwo w praktykach wpłynęło na podwyższenie Państwa wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem?”** W tym przypadku uzyskano aż 98% odpowiedzi pozytywnych co potwierdza, że uczestnicy/czki bardzo pozytywnie ocenili/ły skuteczność przełożenia praktyk w przedsiębiorstwach na podwyższenie ich wiedzy i umiejętności określonych we wskaźniku 2.

W ramach kolejnego pytania z ankiety wypełnianej po II części praktyk zapytano osoby badane: **„Czy uczestnictwo w praktykach przyczyniło się do zaktualizowania Państwa wiedzy na temat specyfiki i organizacji na stanowiskach pracy w nowoczesnych przedsiębiorstwach branży rolniczej?”** W tym przypadku również otrzymano bardzo dużo odpowiedzi pozytywnych tj. 97%. Odpowiedzi udzielone przez zdecydowaną większość ankietowanych na oba powyższe pytania potwierdzają, iż dzięki zrealizowanym w przedsiębiorstwach praktykach nastąpiło zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności.

W ankiecie wypełnianej przed praktykami oraz ankiecie po II części praktyk poproszono ankietowane osoby o podanie w skali 1-5: **„Prosimy ocenić Pani/Pana wiedzę i umiejętności przed praktykami/po zakończonych praktykach w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej w skali od 1 do 5”**. W ramach działań ewaluacyjnych porównywano wyniki z obu tych ankiet oraz oceniano daną odpowiedź z ankiety wypełnianej po II części praktyk pozytywnie jeżeli zarejestrowano wyższą odpowiedź o co najmniej jeden stopień w porównaniu do ankiety wypełnianej przed

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

praktykami. Jeżeli osoba badana wykazała w tym samym stopniu swoją wiedzę przed jak i po praktykach nie uwzględniono tej odpowiedzi jako pozytywnej. W ankiecie przed praktykami 13% osób wskazało odpowiedzi oceniające ich wiedzę i umiejętności jako „bardzo słabą” lub „słabą”. Z kolei w ankiecie po praktykach już niecały 1% respondentów/tek wskazało takie odpowiedzi, zaś liczba odpowiedzi wskazującej na ocenę 5 („bardzo dobra”) wzrosła z 2% w ankiecie początkowej z praktyk do 55% wskazań w ankiecie wypełnianej po II części praktyk. W poniższym wykresie wykazano wyniki ankiet początkowych/końcowych z praktyk z wykazanymi stopniami oceniającymi wiedzę i umiejętności uczestników/czek w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej.

Wykres 12. Samocena wiedzy i umiejętności uczestników/czek w obszarze nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej

W poniższej tabeli zestawiono pytania z ankiety wypełnianej przed praktykami oraz po II części praktyk służące do oceny wzrostu kompetencji uczestników/czek z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 25. Pytania ankietowe z praktyk służące do oszacowania wskaźnika 2 (wzrostu kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)

Lp.	Pytania ankietowe z praktyk	Procent odpowiedzi pozytywnych
1	Czy uczestnictwo w praktykach może wpłynąć na podwyższenie Państwa wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii, technik lub rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej, związanych z wykonywanym zawodem?	99%
2	Czy uczestnictwo w praktykach może przyczynić się do poznania przez Państwa specyfiki i organizacji na stanowiskach pracy w nowoczesnych przedsiębiorstwach branży rolniczej?	97%
3	Czy uczestnictwo w praktykach wpłynęło na podwyższenie Państwa wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem?	98%
4	Czy uczestnictwo w praktykach przyczyniło się do zaktualizowania Państwa wiedzy na temat specyfiki i organizacji na stanowiskach pracy w nowoczesnych przedsiębiorstwach branży rolniczej?	97%
5	Prosimy ocenić Pani/Pana wiedzę i umiejętności przed praktykami/po zakończonych praktykach w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej w skali od 1 do 5	96% (procent osób podających ocenę swojej wiedzy i umiejętności po praktykach w skali dobrej lub bardzo dobrej)

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.8 Wyniki badań ankietowych z wyjazdów studyjnych

Ostatnim etapem udzielanego nauczycielom/lkom-instruktorom/rkom wsparcia w ramach działań projektowych (po m.in. warsztatach i praktykach w przedsiębiorstwach) były zagraniczne wyjazdy studyjne. Warunkiem wzięcia udziału w wyjeździe studyjnym było wcześniejsze uczestnictwo w warsztatach i praktykach w przedsiębiorstwach. W ramach działań projektowych zrealizowano 13 zagranicznych wyjazdów studyjnych do łącznie 17 przedsiębiorstw z Hiszpanii, Włoch oraz Czech. W wyjazdach brało udział 535 uczestników/czek projektu.

W celu oszacowania czy nastąpił na podstawie ankiet z wyjazdów studyjnych wzrost kompetencji zawodowych uczestników/czek (wskaźnik 1) oraz wzrost kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych (wskaźnik 2) wykorzystano pięć pytań (wskaźnik 1) i cztery pytania (wskaźnik 2). W dalszej części przedstawiono wyniki osobno dla obu wskaźników projektowych. Pytania służące do oszacowania wskaźników zostały wybrane zarówno z ankiet PRE (wypełniane na samym początku wyjazdu studyjnego) oraz ankiet POST (wypełnianych pod koniec wyjazdów).

4.8.1 Pytania ankietowe z wyjazdów studyjnych dla oszacowania wskaźnika 1 (kompetencji zawodowych)

W celu oszacowania czy nastąpił wzrost kompetencji zawodowych uczestników/czek projektu (wskaźnik 1) podliczono odpowiedzi pięciu pytań ankietowych (dwóch z ankiety wypełnianej przez nauczycieli/lki-instruktorów/rki na początku wyjazdu studyjnego oraz trzech pytań z ankiety końcowej wypełnianej pod koniec wyjazdu studyjnego). W ramach pierwszego pytania służącego do oszacowania wzrostu kompetencji zawodowych

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

uczestników/czek zapytano ankietowane osoby: **„Czy Pani/a zdaniem udział w zagranicznym wyjeździe studyjnym może wpłynąć na zaktualizowanie Państwa wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu?”** W przypadku tego pytania spośród ankietowanych osób uzyskano aż 99% odpowiedzi pozytywnych.

W ramach drugiego pytania z ankiety wypełnianej przez uczestników/czek na początku wyjazdu studyjnego zapytano: **„Czy udział w zagranicznym wyjeździe studyjnym (w ramach którego zapoznają się Państwo ze specyfiką działalności zagranicznych przedsiębiorstw rolnych w praktyce), będzie mógł wpłynąć na poprawę jakości, skuteczności prowadzonych przez Pana/ią zajęć?”** W tym przypadku również otrzymano aż 99% pozytywnych odpowiedzi. Uzyskane odpowiedzi na dwa powyższe pytania z ankiet PRE wypełnianych na samym początku wyjazdów studyjnych świadczą o pozytywnych postawach uczestników/czek odnośnie spodziewanej efektywności wyjazdów studyjnych, która powinna mieć również przełożenie na poprawę jakości realizowanych przez uczestników/czki projektu zajęć w szkołach.

W przypadku ankiety wypełnianej przez uczestników/czki pod koniec realizowanego wyjazdu studyjnego zapytano: **„Proszę określić w czy udział w zagranicznym wyjeździe studyjnym wpłynął na zaktualizowanie Państwa wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu?”** Zapytano zatem o skuteczność działania projektowego jakim był wyjazd studyjny oceniany poprzez zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności. Uzyskano 96% pozytywnych odpowiedzi „tak” lub „raczej tak”.

W ramach kolejnego pytania z ankiety końcowej: **„Czy wg. Pana/i opinii zagraniczny wyjazd studyjny będzie miał znaczenie w odniesieniu do efektywności codziennej pracy?”** uzyskano 97% odpowiedzi pozytywnych „tak” lub „raczej tak”, tym samym potwierdzając efektywność wyjazdu poprzez wykorzystywanie doświadczeń tam zdobytych w codziennej pracy.

W przypadku ostatniego pytania (również z ankiety końcowej wypełnianej pod koniec wyjazdu studyjnego) służącego do oceny czy nastąpiło wzrost kompetencji zawodowych uczestników/czek poproszono osoby ankietowane: **„Proszę zaznaczyć korzyści, które**

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

osiągnęli Państwo dzięki udziałowi w zagranicznym wyjeździe studyjnym”. Przy tym pytaniu podano wachlarz aż ośmiu odpowiedzi zamkniętych i umożliwiono ankietowanym udzielenie dowolnej liczby odpowiedzi. Do pomiaru wskaźnika były wykorzystywane jednak jedynie wskazania ankietowanych łącznie dwóch określonych odpowiedzi tj. „zaobserwowałem/am w praktyce działania przedsiębiorstw oraz techniki i metody wykorzystywane w przedsiębiorstwach branży rolniczej” oraz „zdobyłem/am doświadczenie w obszarze nauczania zawodu, nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w zagranicznych przedsiębiorstwach branży rolniczej” – 76% udzielonych łącznie odpowiedzi.

Tabela 26. Pytania ankietowe z wyjazdów studyjnych służące do oszacowania wskaźnika 1 (wzrostu kompetencji zawodowych uczestników/czek)

Lp.	Pytania ankietowe z wyjazdów studyjnych	Procent odpowiedzi pozytywnych
1	Czy Pani/a zdaniem udział w zagranicznym wyjeździe studyjnym może wpłynąć na zaktualizowanie Państwa wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu?	99%
2	Czy udział w zagranicznym wyjeździe studyjnym (w ramach którego zapoznają się Państwo ze specyfiką działalności zagranicznych przedsiębiorstw rolnych w praktyce), będzie mógł wpłynąć na poprawę jakości, skuteczności prowadzonych przez Pana/ią zajęć?	99%
3	Proszę określić w czy udział w zagranicznym wyjeździe studyjnym wpłynął na zaktualizowanie Państwa wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu?	96%
4	Czy wg. Pana/i opinii zagraniczny wyjazd studyjny będzie miał znaczenie w odniesieniu do efektywności codziennej	97%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

pracy?

5	Proszę zaznaczyć korzyści, które osiągnęli Państwo dzięki udziałowi w zagranicznym wyjeździe studyjnym	76%
---	--	-----

4.8.2 Pytania z ankiet z wyjazdów studyjnych dla oszacowania wskaźnika 2 (kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)

W celu określenia czy nastąpił wzrost kompetencji uczestników/czek projektu z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych (wskaźnik 2) podliczono odpowiedzi z dwóch pytań z ankiety wypełnianej przez nauczycieli/lki-instruktorów/rki na początku wyjazdów studyjnych oraz dwóch pytań z ankiety końcowej wypełnianej pod koniec wyjazdu studyjnego. W ramach pierwszego pytania z ankiety wypełnianej na początku wyjazdu studyjnego, służącego do oszacowania czy nastąpiło podwyższenie kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych zapytano ankietowanych: **„Czy widzi Pan/i potrzebę aktualizacji wiedzy z zakresu najnowszych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych stosowanych w branży której prowadzi Pan/i zajęcia?”** W tym przypadku otrzymano aż 99% odpowiedzi pozytywnych.

W ramach kolejnego pytania z ankiety wypełnianej na początku wyjazdu studyjnego zapytano ankietowanych: **„Czy Pani/a zdaniem udział w zagranicznym wyjeździe studyjnym może wpłynąć na zaktualizowanie Państwa wiedzy i umiejętności z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej?”** W tym przypadku również otrzymano dużo odpowiedzi pozytywnych tj. 99%. Uzyskane odpowiedzi na dwa powyższe pytania z ankiet wypełnianych na początku wyjazdów studyjnych analogicznie jak przy ocenie wskaźnika 1, świadczą o pozytywnych postawach uczestników/czek odnośnie spodziewanej efektywności wyjazdów studyjnych.

W przypadku ankiet wypełnianych przez ankietowane osoby pod koniec wyjazdów studyjnych poproszono o ocenę: **„Proszę określić czy udział w zagranicznym wyjeździe studyjnym wpłynął na zaktualizowanie Państwa wiedzy i umiejętności z zakresu**

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej?”

W tym przypadku uzyskano 97% odpowiedzi „tak” lub „raczej tak” co potwierdza, że uczestnicy/czki bardzo pozytywnie ocenili/ły skuteczność przełożenia wyjazdów studyjnych na zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności określonych we wskaźniku 2.

W ramach kolejnego pytania z ankiety wypełnianej pod koniec wyjazdów studyjnych poproszono osoby badane: **„Proszę zaznaczyć korzyści, które osiągnęli Państwo dzięki udziałowi w zagranicznym wyjeździe studyjnym”**. Przy tym pytaniu podano wachlarz, aż ośmiu odpowiedzi zamkniętych i umożliwiono ankietowanym udzielenie dowolnej liczby odpowiedzi. Do oceny wskaźnika były wykorzystywane jednak jedynie wskazania ankietowanych co najmniej dwóch z trzech określonych odpowiedzi tj. „zapoznałem/am się z organizacją pracy w zagranicznych przedsiębiorstwach branży rolniczej”, „zapoznałem/am się z pracą, technologią i rozwiązaniami stosowanymi w zagranicznych przedsiębiorstwach branży rolniczej” oraz „zaobserwowałem/am w praktyce zastosowanie najnowszych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej”. Na podstawie otrzymanych danych 84% otrzymano co najmniej po dwie z trzech odpowiedzi pozytywnych.

Tabela 27. Pytania ankietowe z wyjazdów studyjnych służące do oszacowania wskaźnika 2 (wzrostu kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)

Lp.	Pytania ankietowe z praktyk	Procent odpowiedzi pozytywnych
1	Czy widzi Pan/i potrzebę aktualizacji wiedzy z zakresu najnowszych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych stosowanych w branży której prowadzi Pan/i zajęcia?	99%
2	Czy Pani/a zdaniem udział w zagranicznym wyjeździe studyjnym może wpłynąć na zaktualizowanie Państwa wiedzy i umiejętności z zakresu nowoczesnych technologii i	99%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej?

3	Proszę określić czy udział w zagranicznym wyjeździe studyjnym wpłynął na zaktualizowanie Państwa wiedzy i umiejętności z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej?	97%
4	Proszę zaznaczyć korzyści, które osiągnęli Państwo dzięki udziałowi w zagranicznym wyjeździe studyjnym	84%

dilluns, 11 novembre de 2013

És la tercera visita que rebem de Polònia!

Ens han vingut a visitar 44 professors d'escoles de Polònia.

Avui el temps ha acompanyat molt bé, hem fet una visita per tota la granja i la planta de biogàs.

Tothom ha mostrat gran interès per l'explotació.

Hem acabat mirant el NOU vídeo de la granja i degustant llet ATO Natura i coca artesana Mas Bes!

Uczestnicy/czki projektu podczas wyjazdu studyjnego do Hiszpanii – listopad 2013 roku –

artykuł podany na stronie internetowej wizytowanej firmy katalońskiej

[http://www.masbesdesalitja.blogspot.com/search?updated-max=2013-12-](http://www.masbesdesalitja.blogspot.com/search?updated-max=2013-12-19T21:17:00%2B01:00&max-results=10)

[19T21:17:00%2B01:00&max-results=10](http://www.masbesdesalitja.blogspot.com/search?updated-max=2013-12-19T21:17:00%2B01:00&max-results=10)

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.9 Wyniki badań ankietowych ze spotkania panelowego

Jednym z działań zaplanowanych w projekcie jest również organizacja dwóch spotkań panelowych na temat doskonalenia programów praktyk, mających na celu zweryfikowanie i udoskonalenie programów oraz dostosowanie ich do potrzeb uczestników/czek. W spotkaniach tych mają uczestniczyć przedstawiciele przedsiębiorstw, w których są organizowane praktyki, przedstawiciele szkół, metodycy oraz przedstawiciele organizacji rolniczych. Niniejszy raport zawiera zbiorcze podsumowanie obu spotkań panelowych, które odbyły się w terminach 17-18 października 2013 roku oraz 10 -11 kwietnia 2014r.

4.9.1 Pierwsze spotkanie Panelowe

W dniach 17-18 października 2013 roku w ramach działań projektowych przeprowadzono w Sopocie spotkanie panelowe dla Dyrektorów szkół rolniczych oraz przedsiębiorców. W trakcie spotkania uczestnicy/czki wypełniali/ły ankiety pre-panelowe i post-panelowe przygotowane wg dwóch szablonów – osobno dla Dyrektorów szkół i przedsiębiorców. W spotkaniu łącznie uczestniczyło 7 przedsiębiorców oraz 22 Dyrektorów/przedstawicieli-lek szkół rolniczych. W przypadku przedsiębiorców otrzymano 7 ankiet pre-panelowych oraz 8 ankiet post-panelowych. Dyrektorzy szkół wypełnili 21 ankiet pre i post-panelowych, których wyniki przedstawiono w dalszej części niniejszego raportu.

4.9.2 Ankiety pre-panelowe dla przedsiębiorców

W ramach pierwszego pytania ankiety pre-panelowej wypełnianej przez 7 przedsiębiorców zapytano o główne powody przystąpienia ich przedsiębiorstw do projektu. Ankietowanym umożliwiono podanie dowolnej liczby odpowiedzi z wachlarza sześciu udostępnionych. łącznie ankietowani zaznaczyli średnio aż 4 odpowiedzi na osobę badaną. Najwięcej odpowiedzi (71%) uczestnicy spotkania zaznaczyli m.in. przy okazji

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

możliwości zapoczątkowania/poszerzenia współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem a szkołą rolniczą. Fakt zaznaczenia przez przedsiębiorców tak dużej ilości odpowiedzi, może świadczyć o ich pozytywnych postawach dla przystąpienia oraz uczestnictwa w działaniach projektowych, w tym m.in. poprzez uczestnictwo i dyskusję z przedstawicielami branży w ramach spotkania panelowego. Strukturę zaznaczonych odpowiedzi wykazano w poniższej tabeli:

Tabela 28. Główne powody przystąpienia przedsiębiorstw do projektu

Powody przystąpienia przedsiębiorstw do projektu	% odpowiedzi
a) Możliwość lepszego przygotowania uczniów/uczennic do zawodu i egzaminów zawodowych, spowodowana udziałem nauczycieli/lek w projekcie.	57%
b) Promocja przedsiębiorstwa na portalu projektu oraz w środowisku branżowym i lokalnym.	57%
c) Możliwość dostosowania przygotowania zawodowego uczniów/uczennic jako potencjalnych kandydatów/tki do pracy w przedsiębiorstwie, dzięki udziałowi nauczycieli/lek szkół rolniczych w projekcie.	71%
d) Okazja do spotkania z przedstawicielami branży rolniczej reprezentujących różne instytucje m.in. w ramach Spotkań Panelowych.	71%
e) Możliwość zapoczątkowania/poszerzenia współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem a szkołą rolniczą.	71%
f) Możliwość usprawnienia procesu kształcenia zawodowego w szkołach rolniczych.	57%

W ramach kolejnego pytania poproszono przedsiębiorców o udzielenie ich opinii: „Jakie korzyści Pana/i zdaniem odnieśli nauczyciele/lki i/lub instruktorzy/rki dzięki

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

dotychczasowemu udziałowi w działaniach projektowych (m.in.: praktyki w przedsiębiorstwach, warsztaty)?” W tym przypadku udostępniono ankietowanym wachlarz siedmiu możliwych odpowiedzi – średnio spośród 7 odpowiedzi osoby ankietowane udzieliły po 5. Co istotne z punktu widzenia kolejnego potwierdzenia osiągnięcia wskaźnika projektu najwięcej odpowiedzi (86%) zaznaczono, iż uczestnicy/czki projektu zapoznali/ły się z nowoczesnymi technologiami stosowanymi współcześnie w przedsiębiorstwach branży rolniczej. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 29. Korzyści odniesione przez nauczycieli w opinii przedsiębiorców

Korzyści nauczycieli/lek z uczestnictwa w projekcie	% odpowiedzi
a) Nastąpiło zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w obszarze nauczania zawodu	57%
b) Zapoznali/ły się ze specyfiką pracy w nowoczesnych przedsiębiorstwach branży rolniczej	57%
c) Nastąpiło udoskonalenie prowadzonych przez nich zajęć	71%
d) Nabyli umiejętności praktyczne dzięki realizacji zadań w przedsiębiorstwach związanych z branżą rolniczą	71%
e) Zaktualizowali/ły swoją wiedzę i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem	71%
f) Zapoznali/ły się z nowoczesnymi technologiami stosowanymi współcześnie w przedsiębiorstwach branży rolniczej	86%
g) Nastąpił wzrost doświadczeń zawodowych poprzez wymianę informacji z innymi przedstawicielami/lkami branży rolniczej	43%

W ramach ostatniego pytania pre-panelowego (wypełnianego na samym początku rozpoczynanego spotkania panelowego) kierowanego do przedsiębiorców zapytano ich

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

o oczekiwania wobec spotkania. Umożliwiono ankietowanym wachlarz 4 zamkniętych odpowiedzi oraz piątą otwartą. Łącznie osoby badane podały (w ramach tego pytania z możliwością udzielania dowolnej liczby odpowiedzi) 21 wskazań, czyli średnio 3 na osobę. Najwięcej osób zaznaczyło iż ich oczekiwaniem jest dostosowanie programów praktyk do potrzeb uczestników/czek oraz nawiązanie kontaktów z przedstawicielami szkół rolniczych (86%). Jedyna zaznaczona odpowiedź „inne”: umożliwiająca podanie dowolnej uwagi brzmiała: „Organizowanie spotkań dla nauczycieli/uczniów na terenie gospodarstwa/szkółki”. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

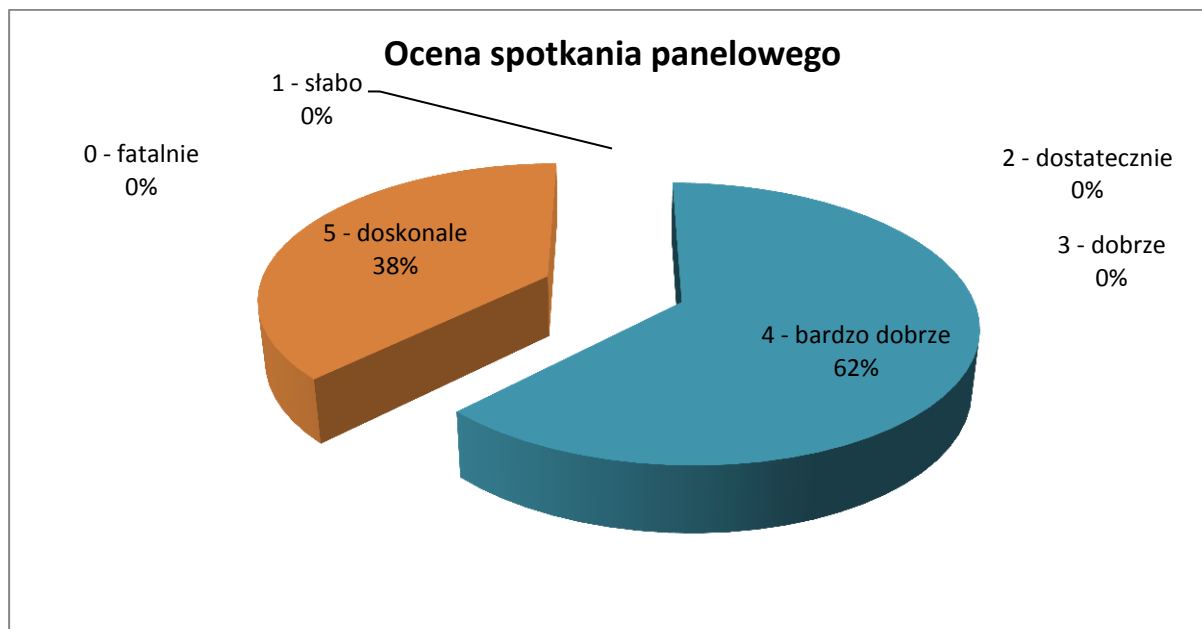
Tabela 30. Oczekiwania przedsiębiorców wobec spotkania panelowego

Oczekiwania wobec spotkania panelowego	% odpowiedzi
a) Podsumowanie dotychczasowych działań i wypracowanie rekomendacji kolejnych	57%
b) Dostosowanie programów praktyk do potrzeb uczestników/czek	86%
c) Nawiązanie współpracy ze szkołami rolniczymi w celu podniesienia poziomu kształcenia zawodowego	57%
d) Nawiązanie kontaktów z przedstawicielami/lkami szkół rolniczych	86%

4.9.3 Ankiety post-panelowe dla przedsiębiorców

W ramach pierwszego pytania ankiety post-panelowej wypełnianej przez 8 przedsiębiorców zapytano o ich ogólną ocenę przeprowadzonego dwudniowego spotkania panelowego wg. skali od 0-fatalnej do 5-doskonałej. 62% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „4 – bardzo dobrze” oraz 38% wskazało odpowiedź „5 – doskonale”. Co istotne nikt z ankietowanych nie zaznaczył odpowiedzi „fatalnie”, „słabo”, „dostatecznie” i „dobrze”, lecz w 100% oceniono spotkanie panelowe „bardzo dobrze” lub „doskonale”. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 13. Oceny przedsiębiorców odnośnie spotkania panelowego

W ramach ostatniego pytania ankiety post-panelowej zapytano przedsiębiorców o korzyści jakie osiągnięto dzięki przeprowadzonemu spotkaniu panelowemu. Łącznie ankietowani zaznaczyli 21 odpowiedzi wybierając ich dowolną liczbę spośród trzech zamkniętych oraz jednej otwartej. Ankietowani najczęściej wybierali odpowiedź informującą, że dzięki spotkaniu panelowemu nawiązano kontakty i współpracę pomiędzy przedstawicielami branży rolniczej (100%) oraz dokonano weryfikacji i przedyskutowano kwestię udoskonalenia programów praktyk do potrzeb uczestników/czek (88%). W otwartej odpowiedzi „inne” osoby badane podały, że „nastąpiła wymiana doświadczeń związanych z praktykami zawodowymi” oraz „możliwość wyrażenia swoich opinii”. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 31. Korzyści wg. przedsiębiorców ze spotkania panelowego

Korzyści ze spotkania panelowego	% odpowiedzi
Dokonano weryfikacji oraz przedyskutowano kwestię udoskonalenia programów praktyk do potrzeb uczestników/czek	88%
Spotkanie dało możliwość dyskusji nad problematyką aktualizacji oświaty rolniczej zgodnie z oczekiwaniami współczesnych przedsiębiorstw	50%
Nawiązano kontakty i współpracę pomiędzy przedstawicielami branży rolniczej (przedstawiciele/lki szkół, przedsiębiorstw, organizacji rolniczych i metodycy)	100%

4.9.4 Ankiety pre-panelowe dla Dyrektorów szkół

Drugą grupą osób (oprócz przedsiębiorców) wypełniających podczas spotkania panelowego ankiety byli Dyrektorzy szkół rolniczych. Łącznie w badaniu wzięło udział 21 przedstawicieli szkół. W ramach pierwszego pytania ankiety pre-panelowej zapytano Dyrektorów o główne powody przystąpienia ich szkoły do projektu. Ankietowanym umożliwiono podanie dowolnej liczby odpowiedzi, zaś przedstawiono im szeroki wachlarz aż 11 odpowiedzi. Łącznie udzielono aż 134 odpowiedzi, czyli średnio jedna osoba ankietowana podała ponad 6 odpowiedzi. Najwięcej wskazań Dyrektorzy podali przy odpowiedzi, iż głównym powodem przystąpienia ich szkoły do projektu była możliwość podniesienia wiedzy i umiejętności kadry pedagogicznej w zakresie nowoczesnych technologii stosowanych w branży rolniczej (86%) oraz możliwość usprawnienia procesu kształcenia zawodowego poprzez zaktualizowanie wiedzy i umiejętności kadry nauczycielskiej w obszarze nauczania zawodu (81%).

Co istotne, ankietowani wskazywali na wszystkie udostępnione im w wachlarzu możliwe odpowiedzi, co może świadczyć o ich pozytywnych postawach w związku

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

z przystąpieniem do projektu oraz o ich wielorakich oczekiwaniach wobec działań projektowych. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 32. Powody przystąpienia szkół do projektu

Powody przystąpienia szkół do projektu	% odpowiedzi
Możliwość usprawnienia procesu kształcenia zawodowego w szkole poprzez zaktualizowanie wiedzy i umiejętności kadry nauczycielskiej w obszarze nauczania zawodu	81%
Możliwość rozszerzenia wiedzy praktycznej poprzez udział kadry pedagogicznej w praktykach w przedsiębiorstwach	67%
Możliwość podniesienia wiedzy i umiejętności kadry nauczycielskiej w zakresie nowoczesnych technologii stosowanych w branży rolniczej	86%
Możliwość korzystania z materiałów dydaktycznych udostępnionych na portalu projektu	43%
Możliwość podniesienia wiedzy i umiejętności kadry nauczycielskiej w zakresie nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej	62%
Okazja do spotkania z przedstawicielami branży rolniczej reprezentujących różne instytucje m.in. w ramach Spotkań Panelowych	38%
Możliwość wypracowania i/lub wdrożenia we współpracy z przedsiębiorstwami nowych rozwiązań programowych w zakresie aktualizacji praktycznych kompetencji nauczycieli/lek przedmiotów zawodowych	52%
Możliwość lepszego przygotowania uczniów/uczennic do zawodu i egzaminów zawodowych, dzięki udziałowi nauczycieli/lek w projekcie,	71%
Możliwość skierowania kadry nauczycielskiej na zagraniczne wyjazdy studyjne	48%
Możliwość promocji szkoły na portalu projektowym	43%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Możliwość zapoczątkowania/usprawnienia współpracy pomiędzy szkołą, a przedsiębiorstwami branży rolniczej	48%
--	-----

W ramach kolejnego pytania ankietowego kierowanego do Dyrektorów szkół poproszono ich w związku z rozpoczynającym się spotkaniem panelowym o ich oczekiwania wobec tego spotkania. Ankietowanym umożliwiono wachlarz czterech odpowiedzi zamkniętych i jednej odpowiedzi otwartej, w której mogli podać dowolne oczekiwania. Łącznie ankietowani zaznaczyli 50 razy odpowiedzi zamkniętych oraz jedna osoba podała inne oczekiwania tj. „wymiana doświadczeń z innymi nauczycielami i dyrektorami szkół rolniczych z Polski”. Najwięcej ankietowani wskazali odpowiedź, iż ich oczekiwaniem wobec spotkania panelowego jest nawiązanie współpracy z przedsiębiorstwami w celu podniesienia poziomu kształcenia zawodowego (71%). Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 33. Oczekiwania Dyrektorów szkół wobec spotkania panelowego

Oczekiwania wobec spotkania panelowego	% odpowiedzi
Podsumowanie dotychczasowych działań i wypracowanie rekomendacji kolejnych	57%
Dostosowanie programów praktyk do potrzeb uczestników/czek	48%
Nawiązanie współpracy z przedsiębiorstwami w celu podniesienia poziomu kształcenia zawodowego	71%
Nawiązanie kontaktów z przedstawicielami/lkami przedsiębiorstw branży rolniczej	62%

W ostatnim pytaniu ankiety pre-panelowej poproszono Dyrektorów szkół o podanie opinii, jakie korzyści ich zdaniem odnieśli nauczyciele/lki i/lub instruktorzy/rki dzięki dotychczasowemu udziałowi w działaniach projektowych (m.in. praktyki w przedsiębiorstwach, warsztaty). Ankietowanym przedstawiono wachlarz ośmiu

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

odpowiedzi zamkniętych oraz umożliwiono im wpisanie dowolnej innej odpowiedzi otwartej, którą zaznaczyła jedna osoba opisując, iż korzyścią dla uczestników/czek projektu jest: „umiejętność łączenia teorii z praktyką”. Łącznie osoby badane zaznaczyły 91 odpowiedzi, czyli średnio ponad cztery odpowiedzi na osobę ankietowaną. Najwięcej wskazań w ramach pytania z możliwością zamieszczania dowolnej liczby odpowiedzi Dyrektorzy szkół zaznaczyli przy odpowiedzi, że u uczestników/czek projektu nastąpiło zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w obszarze nauczania zawodu (76%). Strukturę wszystkich udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

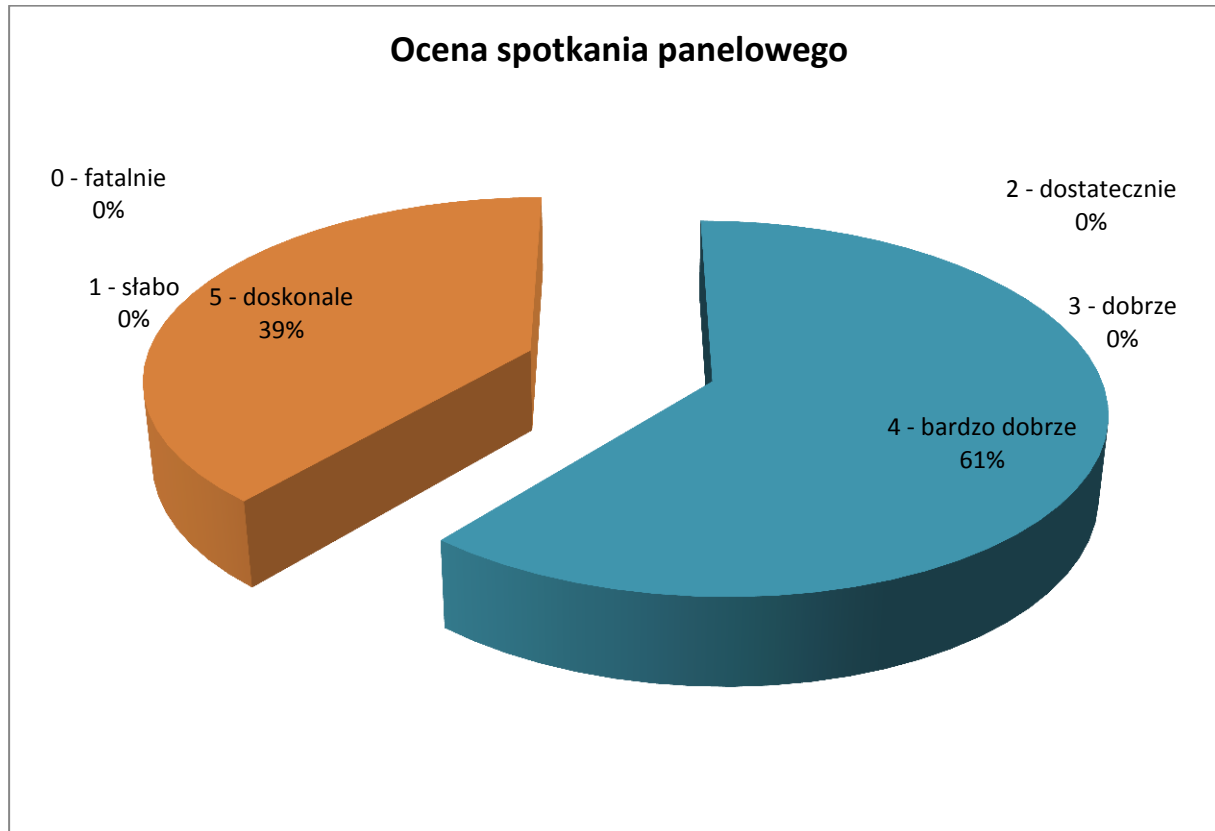
Tabela 34. Korzyści nauczycieli z udziału w projekcie wg opinii Dyrektorów

Korzyści nauczycieli z udziału w projekcie	% odpowiedzi
Nastąpiło zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w obszarze nauczania zawodu	76%
Zapoznali/ły się ze specyfiką pracy w nowoczesnych przedsiębiorstwach branży rolniczej	67%
Nastąpiło udoskonalenie prowadzonych przez nich zajęć	33%
Nabyli umiejętności praktyczne dzięki realizacji zadań w przedsiębiorstwach związanych z branżą rolniczą	43%
Zaktualizowali/ły swoją wiedzę i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem	52%
Nastąpiło zwiększenie ich motywacji zawodowej	33%
Zapoznali/ły się z nowoczesnymi technologiami stosowanymi współcześnie w przedsiębiorstwach branży rolniczej	67%
Nastąpił wzrost doświadczeń zawodowych poprzez wymianę informacji z innymi przedstawicielami/lkami branży rolniczej	57%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.9.5 Ankiety post-panelowe dla Dyrektorów szkół

Pod koniec spotkania panelowego ponownie poproszono Dyrektorów szkół o wypełnienie ankiet, tym razem post-panelowych, które wypełniło również 21 osób. W ramach pierwszego pytania poproszono Dyrektorów o podanie ich oceny odnośnie spotkania panelowego w skali od 0 – fatalnie do 5 – doskonale. Wszystkie uzyskane odpowiedzi były bardzo pozytywne, oceniając spotkanie panelowe „bardzo dobrze” (61%) lub wręcz „doskonale” (39%). Co istotne nikt z ankietowanych nie udzielił odpowiedzi wskazujących że oceniają spotkanie panelowe: „fatalnie”, „słabo”, „dostatecznie” lub „dobrze”, lecz w 100% odpowiedzi były „bardzo dobrze” lub „doskonale”. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Wykres 14. Oceny spotkania panelowego podane przez Dyrektorów szkół

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W ramach ostatniego pytania ankiety post-panelowej adresowanej do Dyrektorów szkół rolniczych uczestniczących w spotkaniu panelowym zapytano ich jakie odniesiono korzyści dzięki przeprowadzeniu tego spotkania. Ankietowanym umożliwiono udzielanie dowolnej liczby odpowiedzi w ramach wachlarza czterech dostępnych w tym trzech już zdefiniowanych. Łącznie uzyskano 59 odpowiedzi, w tym 3 w których ankietowani podali inną odpowiedź tj. „wymiana poglądów na temat kształcenia praktycznego przygotowania uczniów do egzaminów zewnętrznych”, „pomysły na przyszłość, wnioski do pracy własnej” oraz „wymiana doświadczeń w zakresie kształcenia zawodowego w nowej podstawie programowej - wypracowanie wspólnych celów dalszej realizacji praktyk”. Najwięcej wskazań (100% Dyrektorów) zaznaczono przy odpowiedzi informującej, że „dokonano weryfikacji oraz przedyskutowano kwestię udoskonalenia programów praktyk do potrzeb uczestników/czek” co jest bardzo istotne z punktu widzenia konieczności oraz skuteczności przeprowadzonego spotkania panelowego. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 35. Korzyści ze spotkania panelowego

Korzyści ze spotkania panelowego	% odpowiedzi
Dokonano weryfikacji oraz przedyskutowano kwestię udoskonalenia programów praktyk do potrzeb uczestników/czek	100%
Spotkanie dało możliwość dyskusji nad problematyką aktualizacji oświaty rolniczej zgodnie z oczekiwaniami współczesnych przedsiębiorstw	90%
Nawiązano kontakty i współpracę pomiędzy przedstawicielami branży rolniczej (przedstawiciele/lki szkół, przedsiębiorstw, organizacji rolniczych i metodycy)	76%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.9.6 Wnioski wypracowane podczas spotkania panelowego

Uczestnicy/czki spotkania panelowego (22 Dyrektorów i 7 przedsiębiorców) pracując w zespołach przeanalizowali/ły rozwiązania i rekomendacje do wprowadzenia do programów praktyk w projekcie AGRO. Do analizy problemu wykorzystywali metodę analizy SWOT. Wyniki dyskusji przedstawiono poniżej:

SILNE STRONY PROGRAMU:

1. Dostosowanie przedsiębiorstw, w których realizowane są praktyki do kierunków nauczanych przez uczestników/czki praktyk.
2. Elastyczność harmonogramów praktyk.
3. Dobra organizacja i właściwe przygotowanie praktyk.
4. Duża elastyczność przy doborze terminu i miejsca realizacji praktyk, dobra lokalizacja praktyk.
5. Trafny dobór firm przyjmujących konkretnych praktykantów.
6. Możliwość nawiązywania kontaktów pomiędzy pracodawcami a szkołami (dalszej współpracy).
7. Podwyższenie kompetencji zawodowych nauczycieli/lek przedmiotów zawodowych oraz instruktorów/ek praktycznej nauki zawodu w obszarze nowoczesnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych stosowanych w obszarze nauczanego zawodu.
8. Wykorzystywanie umiejętności zdobytych podczas praktyk w pracy z uczniami, możliwość przekazywania zaktualizowanej wiedzy praktycznej uczniom.
9. Cenna dla nauczycieli/lek i instruktorów przedmiotów zawodowych możliwość skonfrontowania wiedzy przekazywanej uczniom z rzeczywistymi warunkami zakładu pracy.
10. Możliwość poznania specyfiki pracy na różnych stanowiskach w obrębie przedsiębiorstwa, a tym samym spojrzenie na stosowane rozwiązania, techniki i technologie pod zróżnicowanym kątem.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

11. Zaangażowanie zarówno opiekunów jak i uczestników/ czek praktyk pozwalające na optymalne wykorzystanie czasu.
12. Zalety komunikacji on line oraz wykorzystywania aplikacji internetowej (rozbudowany portal projektu).
13. Właściwe wsparcie organizacyjne (zakwaterowanie, wyżywienie, zwrot kosztów dojazdu, bieżący kontakt telefoniczny i mailowy z uczestnikami).

SŁABE STRONY PROGRAMU:

1. Sezonowość praktyk wynikająca ze specyfiki produkcji w branżach rolniczych (trudności w zsynchronizowaniu możliwości niektórych przedsiębiorstw z oczekiwaniami uczestników/ czek związanymi ze specyfiką harmonogramu roku szkolnego).
2. Utrudnienia logistyczne (lokalizacja przedsiębiorstw / gospodarstw rolniczych często w miejscach słabo skomunikowanych).
3. Ryzyko zakłóceń w normalnym funkcjonowaniu firmy spowodowanych realizacją praktyk. Konieczność organizacji praktyk w sposób możliwie niezakłócający pracę w przedsiębiorstwie / gospodarstwie.
4. Opór niektórych przedsiębiorstw przy organizacji praktyk (trudności w pozyskaniu odpowiednich miejsc praktyk).
5. Trudności zewnętrzne wynikające z braku rozporządzeń i aktów prawnych regulujących organizację praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach.
6. Zbyt małe zaangażowanie niektórych uczestników w wykonywanie praktyk (brak środków/ możliwości wpływu na zaangażowanie praktykantów/ ek).
7. Ograniczona baza informacji – wiedzy na portalu – oczekiwanie poszerzenia bazy wiedzy.
8. Potrzeba doprecyzowania celu tworzenia prezentacji z praktyk (wątpliwości czy powinna to być stricte relacja z praktyki, czy prezentacja firmy do wykorzystania w celach dydaktycznych).

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SZANSE I MOŻLIWOŚCI:

1. Podniesienie kwalifikacji nauczycieli/lek, zdobycie cennego doświadczenia, praktyczne poznanie i możliwość wykorzystania w dydaktyce nabytej wiedzy dot. nowoczesnych technologii i rozwiązań stosowanych w nauczanej branży.
2. Lepsze przystosowanie uczniów do wejścia na rynek pracy dzięki poznaniu przez nauczycieli/lki oczekiwań przedsiębiorstw i wymogów stawianych przed absolwentami.
3. Wpływ udziału w praktykach na modyfikację programów nauczania w szkołach.
4. Możliwość poznania nowych przedsiębiorstw i nawiązania współpracy szkół z przedsiębiorstwami.
5. Możliwość wielostronnego wykorzystania współpracy szkół i przedsiębiorstw (np. przyszłe praktyki dla uczniów, dni otwarte, przekazywanie zbędnego, niewykorzystywanego już przez firmy sprzętu do szkół).
6. Wykorzystywanie bazy wiedzy dostępnej na portalu projektu, stałe poszerzanie ww. bazy o nowości z branż rolniczych, ciekawe materiały itp. (propozycja dla osób zaangażowanych w realizację projektu: ekspertów, trenerów, opiekunów praktyk, uczestników/czek).
7. Docelowo – szansa na prawdziwe praktyczne nauczanie, wskazanie potrzeby rozbudowy bazy warsztatowej, laboratoryjnej, branżowej.
8. Wskazanie szkołom poszukiwanych na rynku kierunków kształcenia (poszukiwanych na współczesnym rynku pracy zawodów).
9. Możliwość wypromowania firm, które działają w danej branży i dają możliwość realizowania u nich praktyk, a później znalezienia zatrudnienia (pokazanie uczniom/uczennicom sensu uczenia się).

ZAGROŻENIA:

1. Wpływ warunków zewnętrznych, niezależnych od organizatorów na możliwość realizacji programu praktyk – np. zła pogoda, brak klientów w przedsiębiorstwach, harmonogram roku szkolnego i natłok obowiązków, itp.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WNIOSKI I REKOMENDACJE:

1. Zamieszczenie na portalu projektu informacji o możliwości realizacji praktyk w okresie zimowym (przedsiębiorstwa rolnicze, których działalność nie podlega w silnym stopniu sezonowości).
2. Zamieszczenie na portalu mapy z rozkładem przedsiębiorstw wg. województw – ułatwienie wyboru przedsiębiorstw zlokalizowanych w rejonie szkół, w których pracują uczestnicy/czki.
3. Zachęcenie osób zaangażowanych w projekt (uczestnicy/czki, opiekunowie praktyk, eksperci) do uczestnictwa we wzbogacaniu zasobów bazy wiedzy na portalu – poszerzenie przydatnej w kształceniu praktycznym bazy wiedzy na portalu.

4.9.7 Drugie spotkanie Panelowe

W dniach 10-11 kwietnia 2014r. miało miejsce drugie spotkanie panelowe na temat doskonalenia programów praktyk w ramach projektu „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce”. Do udziału w spotkaniu Lider Projektu – firma COMBIDATA Poland zaprosiła dyrektorów szkół i przedstawicieli przedsiębiorstw uczestniczących w projekcie. Zaproszenie na spotkanie przyjął również Podsekretarz Stanu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi Pan Kazimierz Plocke, Dyrektor Biura Projektów Krajowej Izby Gospodarczej - p. Jerzy Bujok i Dyrektor Generalny Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych - Pan Jan Grygieńć. W dwudniowej dyskusji uczestniczyły 42 osoby, w tym 32 przedstawicieli/lek szkół zawodowych i 6 przedstawicieli przedsiębiorstw. W trakcie spotkania uczestnicy/czki wypełniali/ły ankiety pre-panelowe i post-panelowe przygotowane wg dwóch szablonów – osobno dla Dyrektorów szkół i przedsiębiorców. W przypadku przedsiębiorców otrzymano 6 ankiet pre-panelowych oraz 5 ankiet post-panelowych. Dyrektorzy szkół wypełnili natomiast po 32 ankiet pre i 26 post-panelowych, których wyniki przedstawiono w dalszej części niniejszego raportu.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.9.8 Ankiety pre-panelowe dla przedsiębiorców

W ramach pierwszego pytania ankiety pre-panelowej zapytano się przedsiębiorców ich o oczekiwania wobec spotkania panelowego. Ankietowanym umożliwiono podanie dowolnej liczby odpowiedzi z wachlarza sześciu udostępnionych. Łącznie ankietowani zaznaczyli 16 odpowiedzi, czyli średnio prawie 3 odpowiedzi na osobę badaną. Najwięcej odpowiedzi (100%) uczestnicy spotkania zaznaczyli m.in. podsumowanie dotychczasowych działań i wypracowanie rekomendacji. Strukturę zaznaczonych odpowiedzi wykazano w poniższej tabeli:

Tabela 36. Oczekiwania przedsiębiorców wobec spotkania panelowego

Oczekiwania wobec spotkania panelowego	% odpowiedzi
Podsumowanie dotychczasowych działań i wypracowanie rekomendacji kolejnych	100%
Dostosowanie programów praktyk do potrzeb uczestników/czek	33%
Nawiązanie współpracy ze szkołami rolniczymi w celu podniesienia poziomu kształcenia zawodowego	50%
Nawiązanie kontaktów z przedstawicielami/lkami szkół rolniczych	67%

W ramach kolejnego pytania poproszono przedsiębiorców o udzielenie ich opinii: „Jakie korzyści Pana/i zdaniem odnieśli nauczyciele/lki i/lub instruktorzy/rki dzięki dotychczasowemu udziałowi w działaniach projektowych (m.in.: praktyki w przedsiębiorstwach, warsztaty)?” W tym przypadku udostępniono ankietowanym wachlarz ośmiu możliwych odpowiedzi. Otrzymano łącznie 27 odpowiedzi, czyli średnio niemal pięć na osobę z wachlarza siedmiu możliwych. Co istotne z punktu widzenia kolejnego potwierdzenia osiągnięcia wskaźnika projektu najwięcej odpowiedzi (83%) zaznaczono, iż uczestnicy/czki projektu zapoznali/ły się z nowoczesnymi technologiami stosowanymi współcześnie

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

w przedsiębiorstwach branży rolniczej/ gastronomicznej oraz stwierdzono zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w obszarze nauczanego zawodu. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

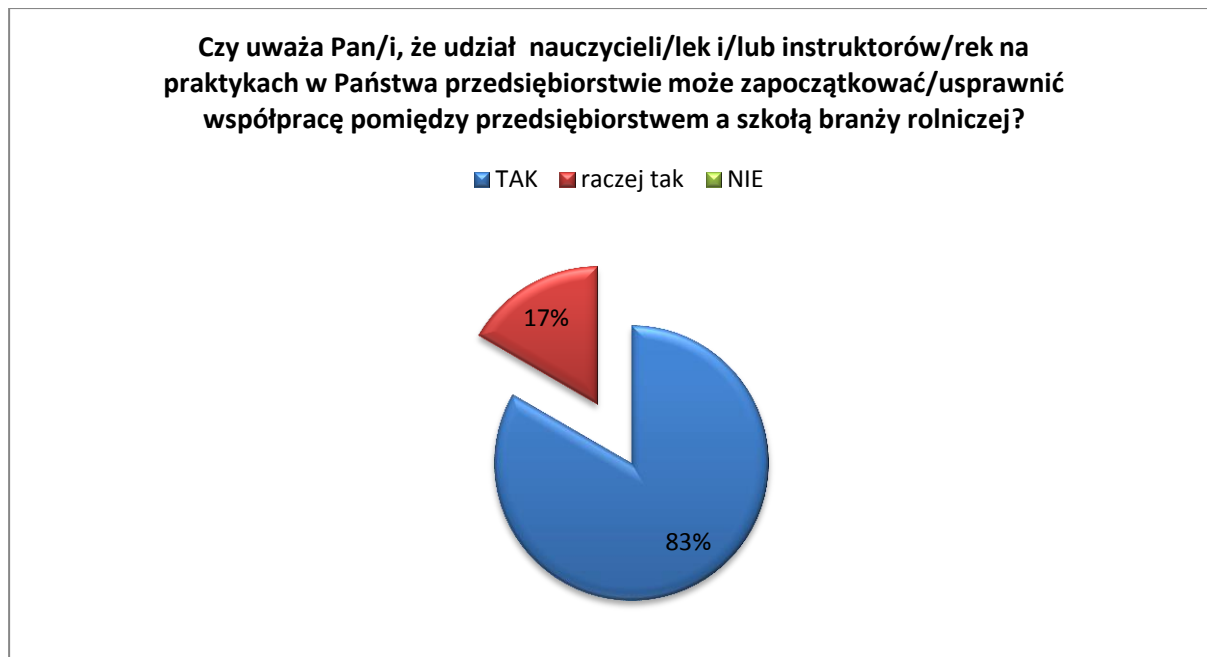
Tabela 37. Korzyści nauczycieli z uczestnictwa w projekcie wg opinii przedsiębiorców

Korzyści nauczycieli/lek z udziału w projekcie	% odpowiedzi
a) Nastąpiło zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w obszarze nauczania zawodu	83%
b) Zapoznali/ły się ze specyfiką pracy w nowoczesnych przedsiębiorstwach branży rolniczej/gastronomicznej	67%
c) Nastąpiło udoskonalenie prowadzonych przez nich zajęć	50%
d) Nabyli umiejętności praktyczne dzięki realizacji zadań w przedsiębiorstwach związanych z branżą rolniczą/gastronomiczną	67%
e) Zaktualizowali/ły swoją wiedzę i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej/gastronomicznej związanej z wykonywanym zawodem	33%
f) Zapoznali/ły się z nowoczesnymi technologiami stosowanymi współcześnie w przedsiębiorstwach branży rolniczej/gastronomicznej	83%
g) Nastąpił wzrost doświadczeń zawodowych poprzez wymianę informacji z innymi przedstawicielami/lkami branży rolniczej/gastronomicznej	67%

W ramach trzeciego pytania pre-panelowego poproszono o ocenę możliwości zapoczątkowania współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem a szkołą branży rolniczej, dzięki udziałowi nauczycieli/lek w praktykach w przedsiębiorstwie. Wszyscy ankietowani uważają, iż udział nauczycieli/lek i/lub instruktorów/rek na praktykach w przedsiębiorstwie może

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

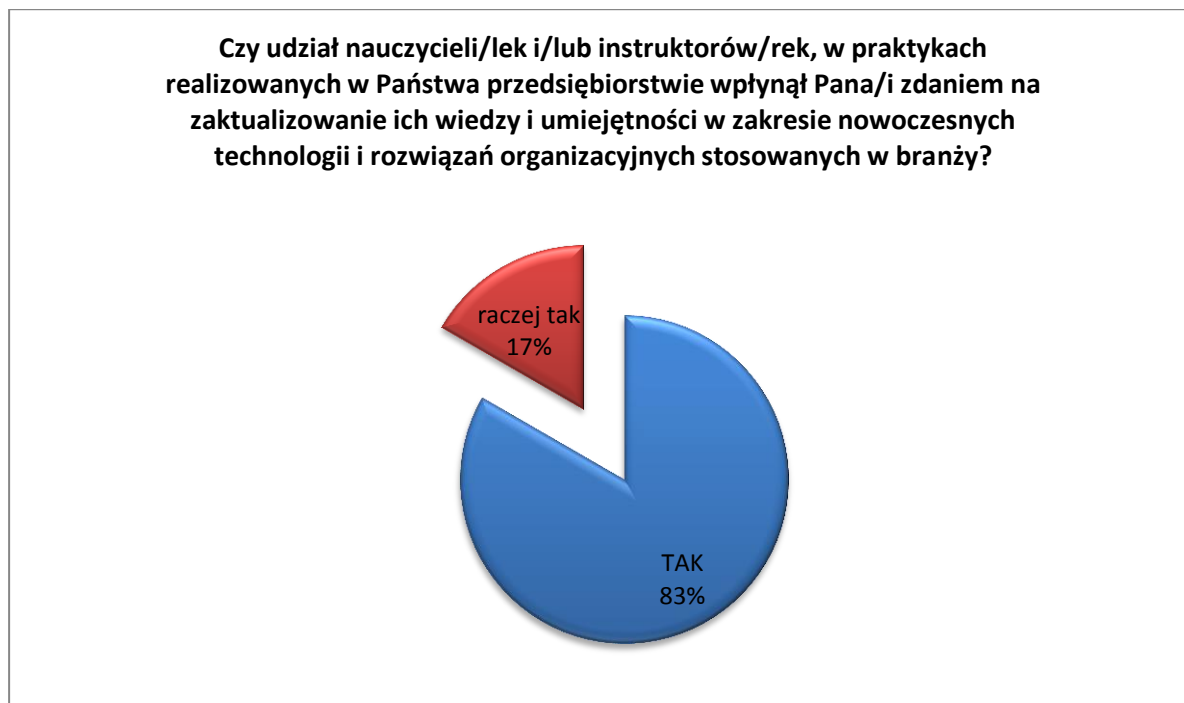
zapoczątkować/usprawnić współpracę pomiędzy przedsiębiorstwem, a szkołą branży rolniczej. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Wykres 15. Szanse na zapoczątkowanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem a szkołą branży rolniczej

Ostatnie pytanie pre-panelowe skierowane do przedsiębiorców dotyczyło oceny wpływu udziału nauczycieli/lek i/lub instruktorów/rek, w praktykach realizowanych w przedsiębiorstwie na zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej/gastronomicznej związanej z wykonywanym zawodem. Wszyscy przedsiębiorcy ocenili ten wpływ pozytywnie. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

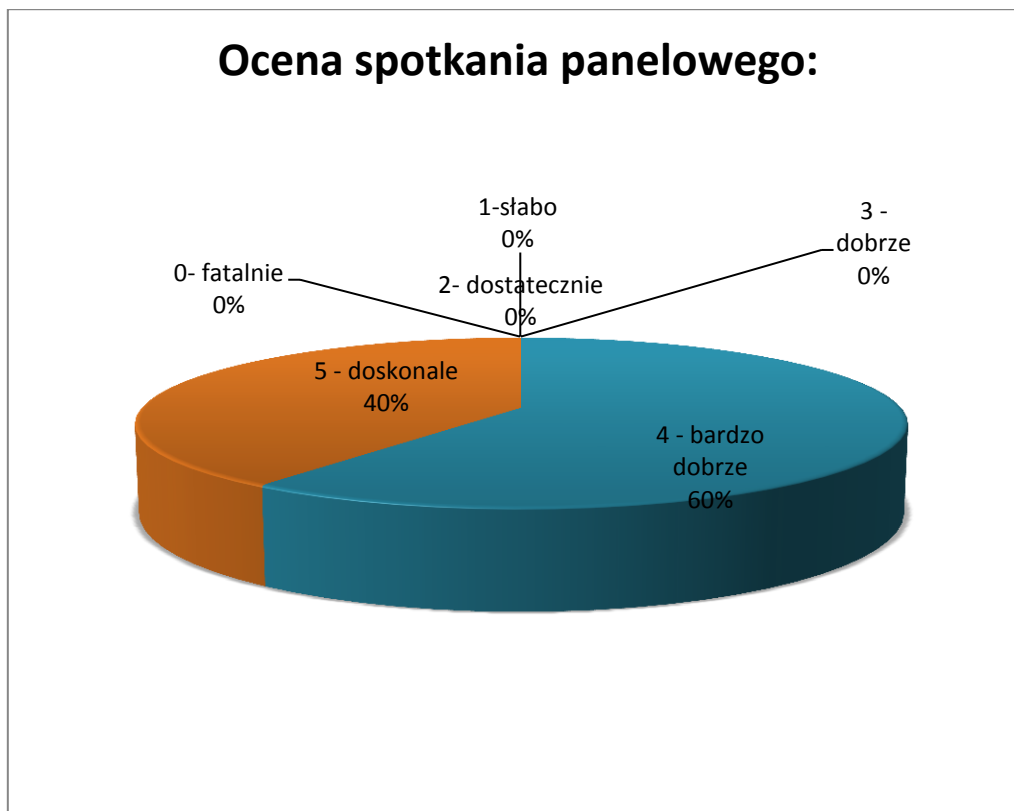

Wykres 16. Ocena wpływu udziału nauczycieli/lek na zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej/gastronomicznej.

4.9.9 Ankiety post-panelowe dla przedsiębiorców

W ramach pierwszego pytania ankiety post-panelowej wypełnianej przez przedsiębiorców zapytano o ich ogólną ocenę przeprowadzonego dwudniowego spotkania panelowego wg. skali od 0-fatalniej do 5-doskonałej. 60% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „3 – bardzo dobrze” oraz 40 % osoby wskazały odpowiedź „5 – doskonale” . Co istotne nikt z ankietowanych nie zaznaczył odpowiedzi „fatalnie”, „słabo”, „dostatecznie” i „dobrze”, lecz w 100% oceniono spotkanie panelowe „bardzo dobrze” lub „doskonale”. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 17. Oceny przedsiębiorców odnośnie spotkania panelowego

W kolejnym pytaniu ankiety post-panelowej poproszono przedsiębiorców o wskazanie korzyści w związku z przeprowadzeniem spotkania panelowego. W ramach pytania z możliwością zaznaczenia dowolnej liczby odpowiedzi przedstawiono ankietowanym wachlarz 3 zamkniętych odpowiedzi. 100% ankietowanych zaznaczyło odpowiedzi, że spotkanie dało możliwość dyskusji nad problematyką aktualizacji oświaty rolniczej zgodnie z oczekiwaniami współczesnych przedsiębiorstw oraz że spotkanie dało możliwość nawiązania kontaktów i współpracy pomiędzy przedstawicielami branży rolniczej (przedstawiciele/lki szkół, przedsiębiorstw, organizacji rolniczych i metodycy). Strukturę udzielonych wskazań przedstawiono w poniższej tabeli:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

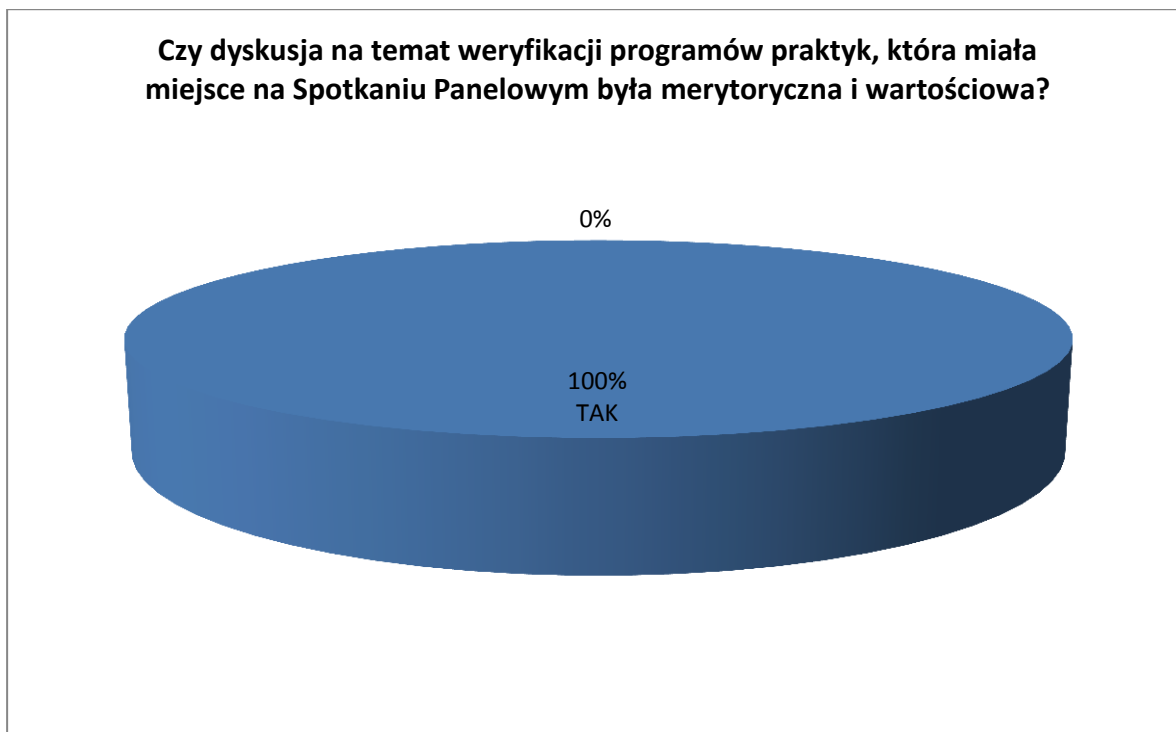
Tabela 38. Korzyści ze spotkania panelowego wg przedsiębiorców

Korzyści ze spotkania panelowego	% odpowiedzi
Dokonano weryfikacji oraz przedyskutowano kwestię udoskonalenia programów praktyk do potrzeb uczestników/czek	60%
Spotkanie dało możliwość dyskusji nad problematyką aktualizacji oświaty rolniczej zgodnie z oczekiwaniami współczesnych przedsiębiorstw	100%
Nawiązano kontakty i współpracę pomiędzy przedstawicielami branży rolniczej (przedstawiciele/lki szkół, przedsiębiorstw, organizacji rolniczych i metodycy)	100%

W ramach kolejnego pytania ankiety post-panelowej zapytano przedsiębiorców o ocenę prowadzonej w trakcie spotkania panelowego dyskusji na temat weryfikacji programów praktyk. Ankietowani ocenili dyskusję na temat weryfikacji programów praktyk, która miała miejsce na spotkaniu panelowym jako merytoryczną oraz wartościową. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

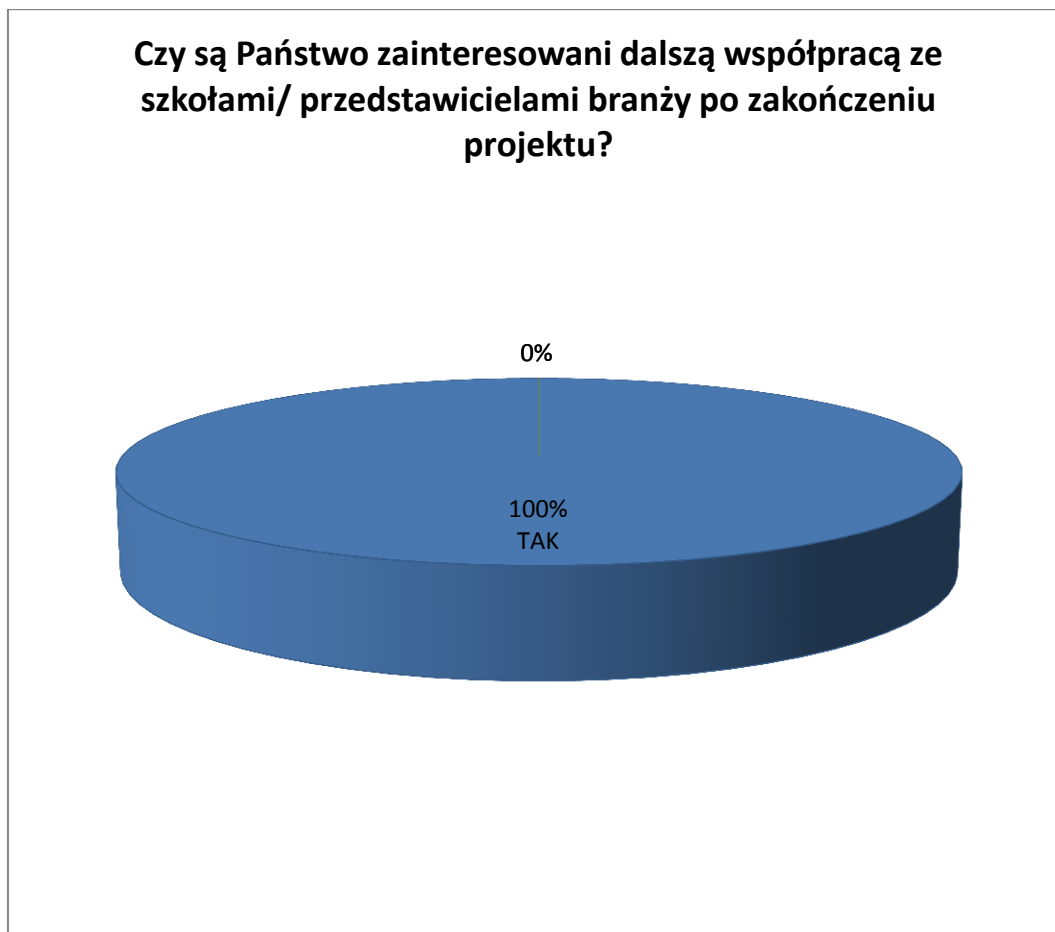
Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 18. Ocena prowadzonej w trakcie spotkania panelowego dyskusji na temat weryfikacji programów praktyk.

W ostatnim pytaniu przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, czy są zainteresowani kontynuacją współpracy ze szkołami/przedstawicielami branży po zakończeniu projektu. Wszyscy przedsiębiorcy, którzy wypełnili ankietę post-panelową zadeklarowali swoją chęć dalszej współpracy ze szkołami/przedstawicielami branży po zakończeniu projektu. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 19. Chęć kontynuowania współpracy przedsiębiorców ze szkołami/ przedstawicielami branży po zakończeniu projektu.

4.9.10 Ankiety pre-panelowe dla Dyrektorów szkół

Drugą grupą osób (oprócz przedsiębiorców) wypełniających podczas spotkania panelowego ankiety byli dyrektorzy szkół rolniczych. W ramach pierwszego pytania ankiety pre-panelowej zapytano dyrektorów o oczekiwania względem rozpoczętego spotkania panelowego. Łącznie dyrektorzy udzielili 96 odpowiedzi, co daje po 3 odpowiedzi udzielone przez każdą ankietowaną osobę. Najczęściej wskazano (84%) oczekiwania względem

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

dostosowania programów praktyk do potrzeb uczestników/czek. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 39. Oczekiwania Dyrektorów szkół wobec spotkania panelowego

Oczekiwania Dyrektorów wobec spotkania panelowego	% odpowiedzi
a) Podsumowanie dotychczasowych działań i wypracowanie rekomendacji kolejnych	69%
b) Dostosowanie programów praktyk do potrzeb uczestników/czek	84%
c) Nawiązanie współpracy z przedsiębiorstwami w celu podniesienia poziomu kształcenia zawodowego	72%
d) Nawiązanie kontaktów z przedstawicielami/lkami przedsiębiorstw branży rolniczej/gastronomicznej	69%

W kolejnym pytaniu ankiety pre-panelowej poproszono dyrektorów szkół o podanie opinii, jakie korzyści ich zdaniem odnieśli nauczyciele/lki i/lub instruktorzy/rki dzięki dotychczasowemu udziałowi w działaniach projektowych (m.in. praktyki w przedsiębiorstwach, warsztaty). Ankietowanym przedstawiono wachlarz ośmiu odpowiedzi zamkniętych oraz umożliwiono im wpisanie dowolnej innej odpowiedzi otwartej, którą zaznaczyła jedna osoba opisując, iż korzyścią dla uczestników/czek projektu jest: „korzyść w branży OZE”. Łącznie osoby badane zaznaczyły 181 odpowiedzi, czyli średnio ponad pięć odpowiedzi na osobę ankietowaną. Najwięcej wskazań w ramach pytania z możliwością zamieszczania dowolnej liczby odpowiedzi Dyrektorzy szkół zaznaczyli przy odpowiedzi, że u uczestników/czek projektu nastąpiło zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w obszarze nauczania zawodu (88%). Strukturę wszystkich udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

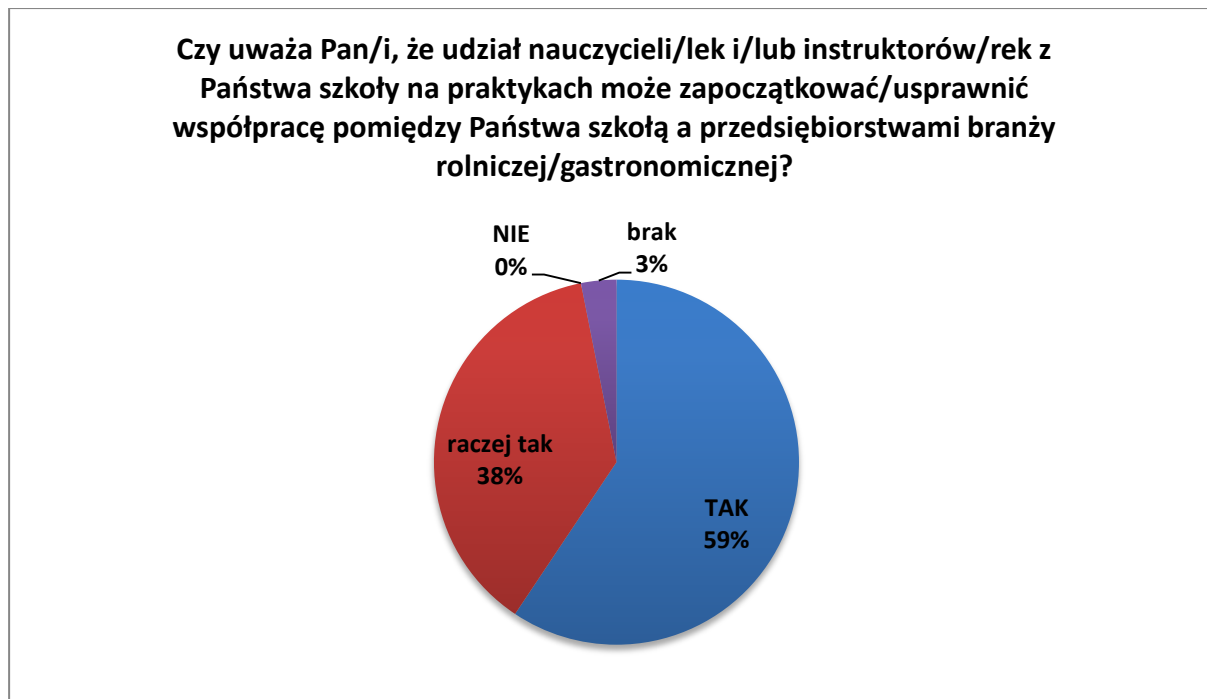
Tabela 40. Korzyści nauczycieli/lek z udziału w projekcie wg opinii Dyrektorów szkół

Korzyści z udziału nauczycieli/lek w projekcie	% odpowiedzi
a) Nastąpiło zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w obszarze nauczania zawodu	88%
b) Zapoznali/ły się ze specyfiką pracy w nowoczesnych przedsiębiorstwach branży rolniczej/gastronomicznej	78%
c) Nastąpiło udoskonalenie prowadzonych przez nich zajęć	75%
d) Nabyli umiejętności praktyczne dzięki realizacji zadań w przedsiębiorstwach związanych z branżą rolniczą/gastronomiczną	50%
e) Zaktualizowali/ły swoją wiedzę i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej/gastronomicznej związanej z wykonywanym zawodem	66%
f) Nastąpiło zwiększenie ich motywacji zawodowej	59%
g) Zapoznali/ły się z nowoczesnymi technologiami stosowanymi współcześnie w przedsiębiorstwach branży rolniczej/gastronomicznej	75%
h) Nastąpił wzrost doświadczeń zawodowych poprzez wymianę informacji z innymi przedstawicielami/lkami branży rolniczej/gastronomicznej	72%

W ramach kolejnego pytania poproszono ankietowanych o ocenę czy udział nauczycieli/lek i/lub instruktorów/rek ze szkoły na praktykach może zapoczątkować/usprawnić współpracę pomiędzy szkołą a przedsiębiorstwami branży rolniczej/gastronomicznej. 97% ankietowanych dyrektorów odpowiedziało, że udział nauczycieli/lek i/lub instruktorów/rek ze szkoły na praktykach może zapoczątkować/usprawnić współpracę pomiędzy szkołą a przedsiębiorstwami branży rolniczej/gastronomicznej. Jedynie jeden

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

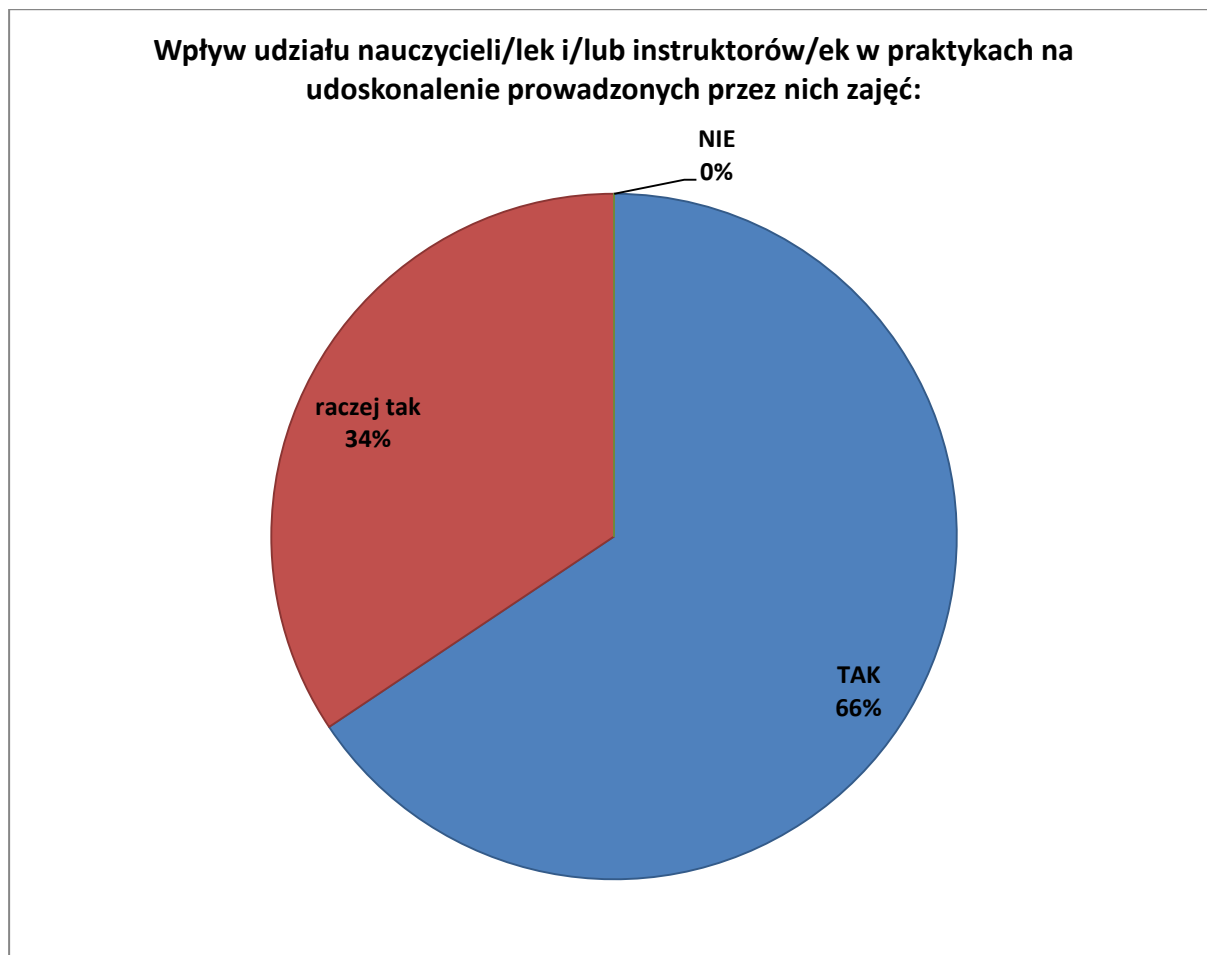
Dyrektor ocenił, iż udział nauczycieli/lek i/lub instruktorów/rek ze szkoły na praktykach nie może zapoczątkować/usprawnić współpracę pomiędzy szkołą a przedsiębiorstwami. Strukturę wszystkich udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Wykres 20. Ocena Dyrektorów szkół czy udział nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek ze szkoły na praktykach może zapoczątkować/ usprawnić współpracę pomiędzy szkołą a przedsiębiorstwami branży rolniczej/ gastronomicznej.

Przedostatnie pytanie miało na celu uzyskanie opinii dyrektorów szkół na temat wpływu udziału nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek w praktykach na udoskonalenie prowadzonych przez nich zajęć. Wszyscy ankietowani dyrektorzy odpowiedzieli, że udział nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek w praktykach miał wpływ na udoskonalenie prowadzonych przez nich zajęć – 66% ankietowanych odpowiedziało „Tak”, zaś 34% - „Raczej tak”. Strukturę wszystkich udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

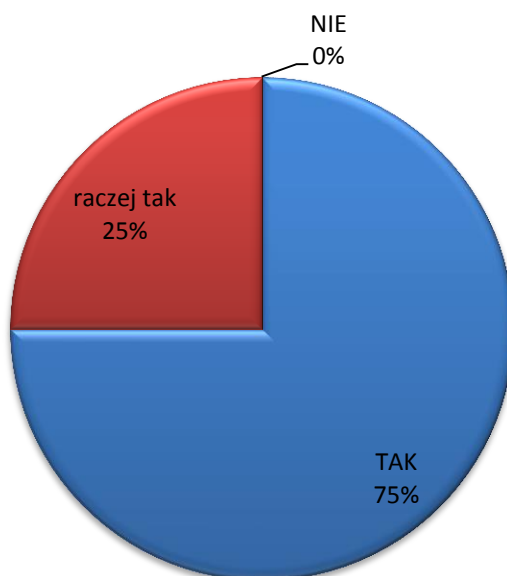
Wykres 21. Wpływ udziału nauczycieli/lek i/lub instruktorów/rek w praktykach na udoskonalenie prowadzonych przez nich zajęć.

W ostatnim pytaniu ankiety pre-panelowej poproszono dyrektorów szkół o ocenę wpływu udziału nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek w praktykach realizowanych w przedsiębiorstwach na zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej/gastronomicznej związanej z wykonywanym zawodem. Wszyscy dyrektorzy wskazali, iż udział nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek w praktykach realizowanych w przedsiębiorstwach miał wpływ na zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych. 75% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „Tak”, zaś 25% - „Raczej tak”. Strukturę wszystkich udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wpływ udziału nauczycieli/lek i/lub instruktorów/rek w praktykach realizowanych w przedsiębiorstwach na zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej/gastronomicznej

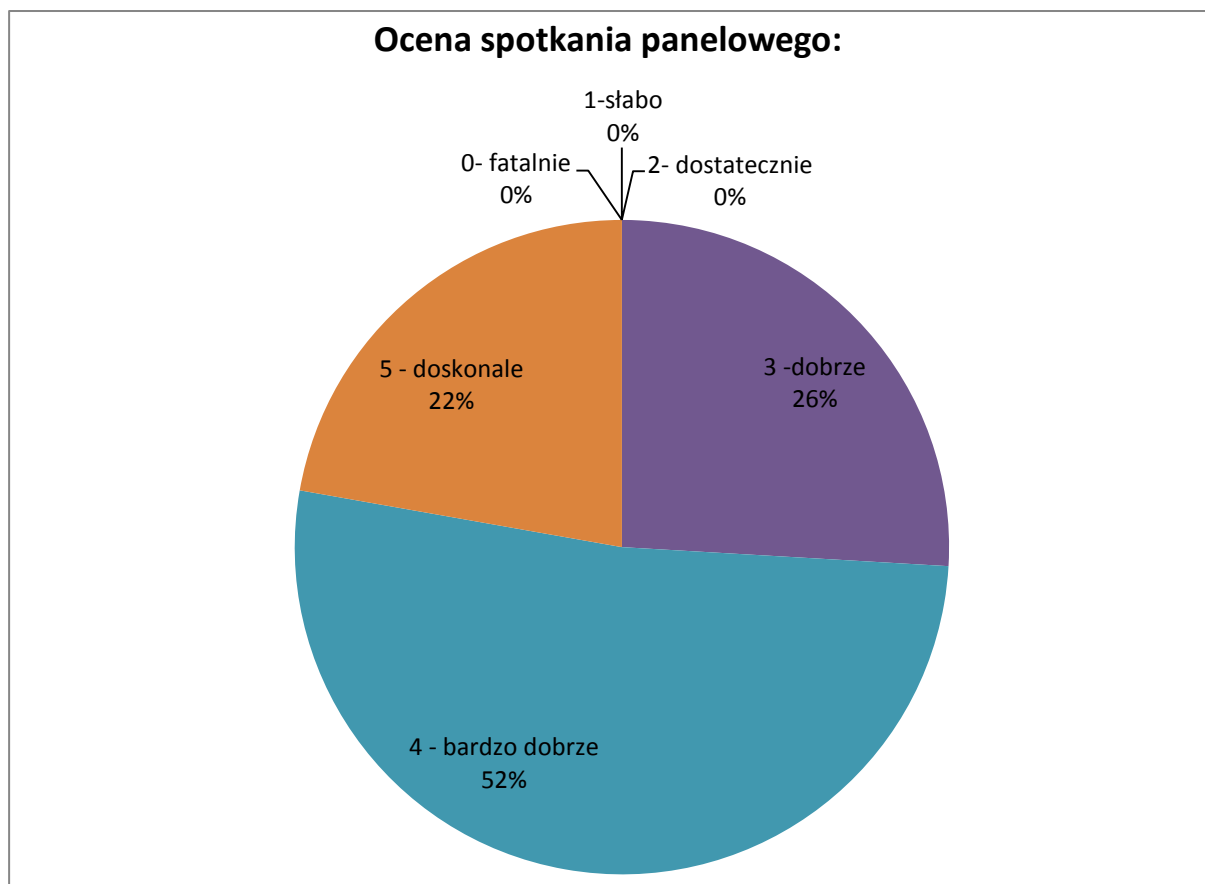

Wykres 22. Wpływ udziału nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek w praktykach realizowanych w przedsiębiorstwach na zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej/gastronomicznej związanej z wykonywanym zawodem.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.9.11 Ankiety post-panelowe dla Dyrektorów szkół

Pod koniec spotkania panelowego ponownie poproszono dyrektorów szkół o wypełnienie ankiet, tym razem post-panelowych. W ramach pierwszego pytania poproszono dyrektorów o podanie ich oceny odnośnie spotkania panelowego w skali od 0 – fatalnie do 5 – doskonale. Wszystkie odpowiedzi były bardzo pozytywne, oceniając spotkanie panelowe „dobrze” (26%), „bardzo dobrze” (52%) lub wręcz „doskonale” (22%). Co istotne nikt z ankietowanych nie udzielił odpowiedzi wskazujących że oceniają spotkanie panelowe: „fatalnie”, „słabo”, „dostatecznie” lub „dobrze”, lecz w 100% odpowiedzi były „bardzo dobrze” lub „doskonale”. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Wykres 23. Oceny spotkania panelowego podane przez Dyrektorów szkół

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

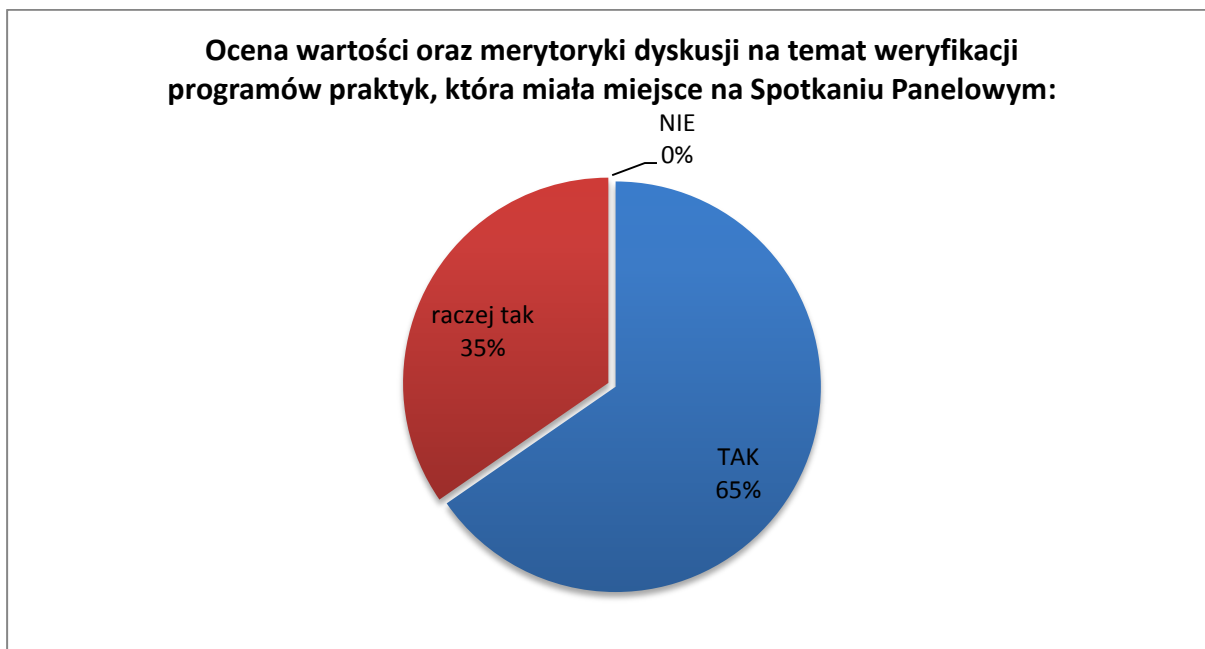
W ramach kolejnego pytania ankiety post-panelowej adresowanej do dyrektorów szkół rolniczych uczestniczących w spotkaniu panelowym zapytano ich jakie odniesiono korzyści dzięki przeprowadzeniu tego spotkania. Ankietowanym umożliwiono udzielanie dowolnej liczby odpowiedzi w ramach wachlarza czterech dostępnych, w tym trzech już zdefiniowanych. Łącznie uzyskano 63 odpowiedzi, w tym 1, w której ankietowany/a podał/ła inną odpowiedź tj. „proponowano koncepcję dalszej współpracy mającej na celu doskonalenie oświaty rolniczej. Najwięcej wskazań (100%) zaznaczono przy odpowiedzi informującej, że „spotkanie dało możliwość dyskusji nad problematyką aktualizacji oświaty rolniczej zgodnie z oczekiwaniami współczesnych przedsiębiorstw”. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 41. Korzyści ze spotkania panelowego wg opinii Dyrektorów

Korzyści ze spotkania panelowego	% odpowiedzi
Dokonano weryfikacji oraz przedyskutowano kwestię udoskonalenia programów praktyk do potrzeb uczestników/czek	85%
Spotkanie dało możliwość dyskusji nad problematyką aktualizacji oświaty rolniczej zgodnie z oczekiwaniami współczesnych przedsiębiorstw	100%
Nawiązano kontakty i współpracę pomiędzy przedstawicielami branży rolniczej/gastronomicznej (przedstawiciele/lki szkół, przedsiębiorstw, organizacji rolniczych i metodycy)	54%

W ramach kolejnego pytania ankiety post-panelowej zapytano dyrektorów szkół o ocenę merytoryki prowadzonej w trakcie spotkania panelowego dyskusji na temat weryfikacji programów praktyk. Ankietowani ocenili dyskusję na temat weryfikacji programów praktyk, która miała miejsce na spotkaniu panelowym jako merytoryczną oraz wartościową. 65% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „Tak”, zaś 35% - „Raczej tak”. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 24. Ocena wartości oraz merytoryki dyskusji na temat weryfikacji programów praktyk, która miała miejsce na Spotkaniu Panelowym.

Przedostatnie pytanie miało na celu określenie czy udział nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek praktycznej nauki zawodu w programie praktyk przełożył się na korzyści bezpośrednio dla uczniów. 93% ankietowanych odpowiedziało, że udział nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek praktycznej nauki zawodu w programie praktyk przełożył się na korzyści bezpośrednio dla uczniów, jedynie 7% ankietowanych wskazało na brak korzyści dla uczniów. Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 25. Ocena wpływu udziału nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek praktycznej nauki zawodu w programie praktyk na korzyści bezpośrednie dla uczniów.

W ostatnim pytaniu poproszono dyrektorów szkół o wskazanie zakresu informacji wyniesionych z praktyk w przedsiębiorstwa, które mogą zostać wprowadzone do procesu dydaktycznego. Najczęściej wskazywano „zaobserwowane nowoczesne technologie” (92%) oraz „zaobserwowane rozwiązania organizacyjne” (88%). Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 42. Zakres informacji wyniesionych z praktyk

Informacje wyniesione z praktyk w przedsiębiorstwach	% odpowiedzi
Zaobserwowane nowoczesne technologie	92%
Zaobserwowane rozwiązania organizacyjne	88%
Informacje uzyskiwane w trakcie praktyki (np. od opiekuna)	62%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.9.12 Wnioski wypracowane podczas spotkania panelowego

W trakcie drugiego spotkania panelowego dokonano analizy silnych i słabych stron programów praktyk, a także wskazano korzyści, szanse oraz pojawiające się problemy związane z realizacją programów praktyk. Poniżej przedstawiono zebrane wnioski:

Korzyści wyływające z realizacji praktyk wskazane przez uczestników/czki spotkania:

- Weryfikacja w kontakcie z praktyką i aktualizacja wiedzy nauczycieli/lek w zakresie nowoczesnych technologii w poszczególnych branżach rolniczych,
- Możliwość obserwacji przez nauczycieli/lki rozwiązań organizacyjnych stosowanych w przedsiębiorstwach,
- Zdobywanie nowych doświadczeń przez nauczycieli/lki,
- Kontakt z nowościami na rynku branżowym,
- Nawiązywanie długofalowej współpracy szkół i przedsiębiorstw,
- Możliwość wymiany doświadczeń między nauczycielami/lkami kształcącymi w tych samych zawodach,
- Wykorzystywanie wiedzy i umiejętności zdobytych przez nauczycieli/lki podczas praktyk w pracy z uczniem.

Szanse jakie stwarza udział w programie praktyk:

- Wprowadzenie nowoczesnych technologii do cyklu kształcenia,
- Efekty nawiązania współpracy z przedsiębiorcami:
 - Możliwość organizacji praktyk dla uczniów w nowoczesnych przedsiębiorstwach,
 - Możliwość organizowania wycieczek programowych,
 - Możliwość modernizacji zaplecza dydaktycznego szkoły poprzez pozyskanie od przedsiębiorstw urządzeń/ materiałów,

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Możliwość podjęcia w przyszłości pracy przez uczniów w przedsiębiorstwach współpracujących ze szkołami w ramach projektu,
- Przygotowanie młodzieży do rozwoju zawodowego, dzięki bieżącej aktualizacji wiedzy i umiejętności przekazywanych przez nauczycieli.

Problemy pojawiające się w trakcie realizacji praktyk:

- Niektórzy dyrektorzy szkół niechętnie delegują nauczycieli na praktyki w trakcie roku szkolnego, co jest spowodowane natłokiem obowiązków szkolnych oraz harmonogramem roku szkolnego,
- Problemy z poświęceniem przez opiekunów wystarczająco dużej ilości czasu uczestnikom/czkom praktyk w niektórych branżach w okresie letnim (np. gastronomia) ze względu na nadmiar obowiązków opiekuna,
- Problemy logistyczne wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw rolniczych w miejscach słabo skomunikowanych.

Propozycje zmian w programie:

- Zwiększenie ilości praktyk planowanych na okres wakacyjny w branżach, cechujących się sezonowością i przedsiębiorstwach, gdzie jest to możliwe.
- Wydłużenie okresu realizacji projektu, aby umożliwić nauczycielom odbycie praktyk w okresie feryjnym oraz wakacyjnym tak, aby udział w formach wsparcia przewidzianych w projekcie nie kolidował podstawowymi obowiązkami szkolnymi nauczycieli/lek.
- Utworzenia platformy umożliwiającej dalszy kontakt i wymianę doświadczeń uczestników/czek projektu i poszczególnych stron uczestniczących w projekcie.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.9.13 Podsumowanie spotkań panelowych

Podsumowując oba spotkania panelowe zorganizowane w ramach projektu „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” należy stwierdzić, iż opracowane przez Beneficjenta programy praktyk są optymalne i nie wymagają korekty. Wszystkie zaproponowane przez uczestników spotkań pomysły udoskonalenia są propozycjami dodatkowo wzbogacającymi opracowane programy, a nie zmieniającymi ich charakter.

W ocenie przedsiębiorców, jak i dyrektorów szkół, udział nauczycieli/ek i/lub instruktorów/ek praktycznej nauki zawodu przyczynia się do podwyższenia praktycznych kompetencji zawodowych przez nich posiadanych, co w konsekwencji przekłada się na uatrakcyjnienie prowadzonego przez nich procesu dydaktycznego. Zdecydowaną korzyścią w ocenie uczestników/czek spotkań panelowych jest możliwość nawiązania współpracy pomiędzy szkołami a przedsiębiorstwami, biorącymi udział w projekcie oraz możliwość wymiany informacji oraz doświadczeń zarówno między przedsiębiorcami, a nauczycielami/lkami, jak i pomiędzy samymi uczestnikami/czkami, biorącymi udział w projekcie.

Zważywszy na fakt, iż niektórzy dyrektorzy szkół niechętnie delegują nauczycieli/lki na praktyki w trakcie roku szkolnego, co jest spowodowane natłokiem obowiązków szkolnych oraz harmonogramem roku szkolnego, rekomendowano wydłużenie okresu realizacji projektu, czego dokonano i wydłużono okres zakończenia projektu z 31.12.2014 na 30.09.2015 roku. Było to rozwiązanie niezbędne, aby umożliwić wszystkim uczestnikom/czkom możliwość udziału w warsztatach, dwóch cyklach praktyk oraz wyjazdach studyjnych w terminach niekolidujących z harmonogramem roku szkolnego oraz podstawowymi obowiązkami służbowymi, wynikającymi ze specyfiki zawodu nauczyciela. W tym celu rekomendowano również organizację praktyk w terminach feryjnych oraz wakacyjnych. W związku z powyższym wystąpiono z wnioskiem o wyrażenie zgody na przedłużenie realizacji projektu, który spotkał się z aprobatą Ośrodka Rozwoju Edukacji.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. REKOMENDACJE DOTYCZĄCE DALSZEJ KONTYNUACJI DOSKONALENIA PO PROJEKCIE

Na podstawie działań projektowych, ewaluacji oraz wywiadów i zebranych materiałów wypracowano następujące rekomendacje dotyczące dalszej kontynuacji doskonalenia po projekcie, które dzielimy na rekomendacje dla organów prowadzących, dla Dyrektorów szkół oraz dla nauczycieli/instruktorów.

5.1 Rekomendacje dla organów prowadzących

- Priorytetem dla organów prowadzących powinno być wspieranie szkół zawodowych w zakresie współpracy i powiązania z przedsiębiorstwami/rynkiem pracy.
- Organy prowadzące powinny inicjować współpracę szkół oraz pracodawców poprzez organizację różnego rodzaju wydarzeń z udziałem obu stron *np. spotkań z udziałem szkół i przedstawicieli pracodawców, konferencji branżowych, targów, przekazywanie informacji o korzyściach płynących ze współpracy do firm oraz szkół itd.*
- Powinno również funkcjonować wspieranie szkół w najbliższych latach w zakresie pozyskiwania środków unijnych 2014-2020 na realizację podobnych inicjatyw, na wyposażenie bazy dydaktycznej w nowoczesny sprzęt oraz technologie, zwłaszcza w aspekcie szkolnych pracowni praktycznych itp.

5.2 Rekomendacje dla Dyrektorów szkół

- ❖ Dyrektorzy szkół powinni kontynuować zawartą w ramach projektu współpracę szkół z przedsiębiorstwami krajowymi oraz zagranicznymi – np. organizować wycieczki do zakładów pracy, wizyty studyjne, praktyki dla nauczycieli lub uczniów.
- ❖ Należy pozyskiwać środki z funduszy UE 2014-2020 umożliwiające realizację podobnych inicjatyw, w tym również wyposażenie bazy dydaktycznej oraz szkolnych pracowni praktycznych w nowoczesny sprzęt oraz technologie.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- ❖ Dyrektorzy powinni w dalszym ciągu nawiązywać współpracę z kolejnymi przedsiębiorstwami w celu wymiany informacji o nowinkach branżowych, technicznych/technologicznych oraz umożliwienia pozyskiwania nowej wiedzy zawodowej oraz doświadczeń dla nauczycieli przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu.
- ❖ Należy umożliwić nauczycielom/lkom udziału w targach oraz innych ważnych wydarzeniach branżowych.
- ❖ Dyrektorzy szkół powinni angażować przedstawicieli pracodawców w proces kształcenia zawodowego m.in. poprzez *zapraszanie przedstawicieli branż do poprowadzenia np.: dodatkowych zajęć dla uczniów; pozyskiwanie informacji z firm związanych branżowo z kierunkami kształcenia prowadzonymi w szkole w zakresie aktualnych rozwiązań, usług, produktów itp.*
- ❖ Należy nawiązywać współpracę z publicznymi i niepublicznymi instytucjami rynku pracy (np. agencjami zatrudnienia, urzędami pracy) oraz związkami pracodawców w celu poznania aktualnych potrzeb pracodawców.
- ❖ W dalszym ciągu należy dostosowywać oferty kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, prognoz zatrudnienia.

5.3 Rekomendacje dla nauczycieli/lek-instruktorów/ek

- Nauczycielom/lkom-Instruktorom/kom zaleca się utrzymanie nawiązanych w ramach projektu kontaktów z przedstawicielami firm w celu dostępu do nowości branżowych, stosowanych nowoczesnych technologii oraz informacji o aktualnych potrzebach, warunkach pracy w przedsiębiorstwach.
- Należy wykorzystać nawiązane kontakty z przedstawicielami przedsiębiorstw, w których nauczyciele/lki odbywali praktyki w celu np. organizacji spotkania uczniów z przedstawicielami firmy, przekazywania niewykorzystywanego przez firmy sprzętu do szkół.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Zaleca się wykorzystanie materiałów opracowanych w trakcie realizacji projektu wprowadzonym procesie dydaktycznym (*np. prezentacje nauczycieli/lek z praktyk w przedsiębiorstwach, materiały dydaktyczne z warsztatów, programy praktyk w przedsiębiorstwach, interaktywne prezentacje multimedialne dla każdej z branż, relacje z wyjazdów studyjnych, itp.*):
 - aktualizacja treści programowych zgodnie z praktyczną wiedzą pozyskaną w trakcie warsztatów oraz praktyk w przedsiębiorstwach,
 - pokazanie uczniom rzeczywistych środowisk pracy w różnorodnych firmach, stosowanych rozwiązań oraz urządzeń (w oparciu o prezentacje uczestników na praktykach).
- Proponuje się prowadzenie zajęć z wykorzystaniem materiałów dostępnych na portalu – np. metodą projektu:
 - wykorzystanie w trakcie zajęć studiów przypadku oraz ćwiczeń praktycznych, które były omawiane w trakcie warsztatów,
 - praca własna uczniów nad projektem dotyczącym np. opisu działalności 10 firm funkcjonujących w branżach związanych z nauczonym zawodem – w ten sposób uczniowie poznają potencjalnych pracodawców, stosowane przez nich rozwiązania, technologie, zdobywają wiedzę o nowinkach branżowych.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

6. PODSUMOWANIE

Wyniki badań testowych oraz ankietowych przeprowadzanych w projekcie potwierdziły zarówno konieczność przeprowadzenia jak i skuteczność zrealizowanych działań projektowych. W celu uzupełnienia wszystkich powyższych danych w poniższej tabeli przedstawiono stopień osiągnięcia na koniec projektu czyli dzień 30.09.2015 roku poszczególnych celów projektu, podanych we wniosku o dofinansowanie. Wszystkie zakładane we wniosku o dofinansowanie cele zostały dzięki działaniom projektowym osiągnięte w co najmniej 100%, zaś zbiorcze wyniki przedstawiono w poniższej tabeli:

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 43. Stopień realizacji zakładanych w projekcie celów na koniec projektu

CELE PROJEKTU	WSKAŹNIKI POMIARU CELU	WARTOŚĆ	STOPIEŃ	STOPIEŃ REALIZACJI
		DOCELOWA WSKAŹNIKA	REALIZACJI WSKAŹNIKA	WSKAŹNIKA (%)
Cel główny: Podwyższenie kompetencji zawodowych przez 540 nauczycieli/lek kształcenia zawodowego (368K i 202M) i 30	Liczba nauczycieli/lek kształcenia zawodowego oraz instruktorów/ek praktycznej nauki zawodu, którzy uczestniczyli w trwających co najmniej dwa tygodnie stażach i praktykach w przedsiębiorstwach w ramach projektu	570	570	100%
	Liczba osób, które ukończyły program doskonalenia zawodowego i praktycznego	513	535	104%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

instruktorów/ek praktycznej nauki zawodu z szkół rolniczych (6K i 24M) w obszarze nauczania zawodu z zespołów szkół rolniczych.	Liczba osób, które podwyższyły kompetencje zawodowe	513	535	104%
Podwyższenie kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem przez uczestników/czki.	Liczba osób, które podwyższyły kompetencje z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej związanej z wykonywanym zawodem	513	535	104%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wypracowanie we współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami nowych rozwiązań programowych w zakresie aktualizacji praktycznych kompetencji nauczycieli/lek przedmiotów zawodowych.	Liczba przedsiębiorstw zaangażowanych we współpracę w wypracowaniu programu	10	11	110%
	Liczba szkół zaangażowanych przy opracowywaniu programu	10	27	270%
Wdrożenie we współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami programu doskonalenia	Liczba szkół zaangażowanych przy realizacji programu	61	173	283%
	Liczba przedsiębiorstw krajowych zaangażowanych w realizację programu, które nawiązały współpracę ze szkoła/ami	30	35	117%

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

praktycznych kompetencji zawodowych nauczycieli/lek i instruktorów/ek nauczających zawodu w szkołach rolniczych.	Liczba przedsiębiorstw zagranicznych, która nawiązała współpracę ze szkołą/ami	12	12	100%
--	--	----	----	-------------

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Analiza ww. badań wykazała, że uczestnicy/czki podwyższyli/ły swoje kompetencje zawodowe w obszarze nauczania zawodu oraz z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej. Ponadto w ankietach uczestnicy/czki wykazali/ły pozytywne postawy dla zdobycia/zaktualizowania swojej wiedzy i umiejętności w ww. obszarach. Uczestnicy/czki warsztatów zapoznali/ły się z nowoczesnymi technologiami (NT) stosowanymi w branży rolniczej oraz z systemami informatycznymi (IT lub IT GASTRO) wykorzystywanymi w swojej branży. Ponadto w ramach zajęć do wyboru zapoznawali/ły się z OZE, EKO, GASTRO lub przetwórstwem rolnym i spożywczym.

Skuteczność działań projektowych oraz osiągnięte efekty z pewnością przyczynią się do kontynuowania osiągniętych w projekcie rezultatów tj. nawiązanie współpracy na linii szkoły rolnicze/przedsiębiorcy oraz przyczyni się do dalszego rozwijania kompetencji nauczycieli/lek-instruktorów/ek a dzięki temu przyczyni się do wyższego poziomu nauczania w szkołach rolniczych.

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

7. SPIS TABEL I WYKRESÓW

Spis tabel:

Tabela 1. Zestawienie narzędzi badawczych i metodologii badania	11
Tabela 2. Wykaz przedsiębiorstw z największą liczbą praktyk.....	32
Tabela 3. Tabela łączna wskaźników pomiaru celu głównego osiągnięte od początku realizacji projektu	42
Tabela 4. Wykaz przedsiębiorstw zaangażowanych we współpracy przy wypracowaniu programu.....	44
Tabela 5. Wykaz szkół zaangażowanych przy opracowywania programu	45
Tabela 6. Wykaz szkół biorących udział w projekcie	49
Tabela 7. Wykaz przedsiębiorstw krajowych, które zawarły umowę o współpracy ze szkoła/ami	66
Tabela 8. Wykaz przedsiębiorstw zagranicznych, które zawarły umowę o współpracy ze szkoła/ami	68
Tabela 9. Wykaz zagranicznych wyjazdów studyjnych	72
Tabela 10. Tabela łączna wskaźników pomiaru celów szczegółowych osiągnięte od początku realizacji projektu	77
Tabela 11. Pytania ankiety początkowej służące do oszacowania wskaźnika kompetencji zawodowych – przed szkoleniem.....	80
Tabela 12. Pytania ankiety końcowej służące do oszacowania wskaźnika kompetencji zawodowych – po szkoleniu.....	82
Tabela 13. Pytania ankiety początkowej służące do oszacowania wskaźnika kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych – przed szkoleniem.....	86
Tabela 14. Pytania ankiety końcowej służące do oszacowania wskaźnika kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych – po szkoleniu.....	87
Tabela 15. Pytania testowe służące do oszacowania wskaźnika 1 – kompetencji zawodowych, w przypadku tematyki zajęć do wyboru – EKO – przed i po szkoleniu	92
Tabela 16. Pytania testowe służące do oszacowania wskaźnika 1 – kompetencji zawodowych, w przypadku tematyki zajęć do wyboru – OZE – przed i po szkoleniu	93
Tabela 17. Pytania testowe służące do oszacowania wskaźnika 1 – kompetencji zawodowych, w przypadku tematyki zajęć do wyboru – GASTRO – przed i po szkoleniu	95
Tabela 18. Pytania testowe służące do oszacowania wskaźnika 1 – kompetencji zawodowych, w przypadku tematyki zajęć do wyboru – przetwórstwo rolne i spożywcze – przed i po szkoleniu.....	96
Tabela 19. Pytania testów NT wraz z ilością prawidłowych odpowiedzi w teście PRE i POST służących do oszacowania wskaźnika 2 – kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych.....	100
Tabela 20. Pytania testów IT wraz z ilością prawidłowych odpowiedzi w teście PRE i POST służących do oszacowania wskaźnika 2 - kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych.....	102

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 21. Pytania testów IT GASTRO wraz z ilością prawidłowych odpowiedzi w teście PRE i POST służących do oszacowania wskaźnika 2 - kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych.....	104
Tabela 22. Pytania arkuszy obserwacji praktyk służące do oszacowania wskaźnika 1 (wzrostu kompetencji zawodowych uczestników/czek).....	108
Tabela 23. Pytania arkuszy obserwacji praktyk służące do oszacowania wskaźnika 2 (wzrostu kompetencji uczestników/czek z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych).....	109
Tabela 24. Pytania ankietowe z praktyk służące do oszacowania wskaźnika 1 (wzrostu kompetencji zawodowych uczestników/czek).....	113
Tabela 25. Pytania ankietowe z praktyk służące do oszacowania wskaźnika 2 (wzrostu kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych)	117
Tabela 26. Pytania ankietowe z wyjazdów studyjnych służące do oszacowania wskaźnika 1 (wzrostu kompetencji zawodowych uczestników/czek).....	120
Tabela 27. Pytania ankietowe z wyjazdów studyjnych służące do oszacowania wskaźnika 2 (wzrostu kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych) ..	122
Tabela 28. Główne powody przystąpienia przedsiębiorstw do projektu	125
Tabela 29. Korzyści odniesione przez nauczycieli w opinii przedsiębiorców.....	126
Tabela 30. Oczekiwania przedsiębiorców wobec spotkania panelowego	127
Tabela 31. Korzyści wg. przedsiębiorców ze spotkania panelowego.....	129
Tabela 32. Powody przystąpienia szkół do projektu	130
Tabela 33. Oczekiwania Dyrektorów szkół wobec spotkania panelowego	131
Tabela 34. Korzyści nauczycieli z udziału w projekcie wg opinii Dyrektorów	132
Tabela 35. Korzyści ze spotkania panelowego	134
Tabela 36. Oczekiwania przedsiębiorców wobec spotkania panelowego	139
Tabela 37. Korzyści nauczycieli z uczestnictwa w projekcie wg opinii przedsiębiorców	140
Tabela 38. Korzyści ze spotkania panelowego wg przedsiębiorców.....	144
Tabela 39. Oczekiwania Dyrektorów szkół wobec spotkania panelowego	147
Tabela 40. Korzyści nauczycieli/lek z udziału w projekcie wg opinii Dyrektorów szkół.....	148
Tabela 41. Korzyści ze spotkania panelowego wg opinii Dyrektorów	153
Tabela 42. Zakres informacji wyniesionych z praktyk.....	155
Tabela 43. Stopień realizacji zakładanych w projekcie celów na koniec projektu.....	163

Spis wykresów:

Wykres 1. Struktura populacji uczestników rozpoczynających udział w projekcie w podziale na płeć.....	24
Wykres 2. Struktura populacji uczestników w podziale na wiek	25
Wykres 3. Struktura populacji uczestników w podziale na obszar zamieszkania	25
Wykres 4. Struktura populacji uczestników w podziale na województwa	26
Wykres 5. Struktura populacji uczestników/czek w podziale na wykształcenie oraz płeć	27

Projekt „AGRO na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 6. Struktura populacji uczestników/czek w podziale na pełnioną funkcję w szkole oraz płeć	28
Wykres 7. Struktura populacji uczestników/czek w podziale na branżę zawodową oraz płeć	29
Wykres 8. Długość stażu pracy nauczycielek-instruktorok zawodów branży rolniczej	30
Wykres 9. Długość stażu pracy nauczycieli-instruktorów zawodów branży rolniczej	31
Wykres 10. Liczba szkół biorących udział w projekcie w podziale na województwa.	48
Wykres 11. Ocena wiedzy uczestników/czek w obszarze najnowszych rozwiązań technicznych, organizacji pracy dotyczących nauczanego zawodu – przed i po szkoleniu	89
Wykres 12. Samoocena wiedzy i umiejętności uczestników/czek w obszarze nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej.....	116
Wykres 13. Oceny przedsiębiorców odnośnie spotkania panelowego	128
Wykres 14. Oceny spotkania panelowego podane przez Dyrektorów szkół	133
Wykres 15. Szanse na zapoczątkowanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem a szkołą branży rolniczej	141
Wykres 16. Ocena wpływu udziału nauczycieli/lek na zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej/gastronomicznej.	142
Wykres 17. Oceny przedsiębiorców odnośnie spotkania panelowego	143
Wykres 18. Ocena prowadzonej w trakcie spotkania panelowego dyskusji na temat weryfikacji programów praktyk.	145
Wykres 19. Chęć kontynuowania współpracy przedsiębiorców ze szkołami/ przedstawicielami branży po zakończeniu projektu.	146
Wykres 20. Ocena Dyrektorów szkół czy udział nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek ze szkoły na praktykach może zapoczątkować/ usprawnić współpracę pomiędzy szkołą a przedsiębiorstwami branży rolniczej/ gastronomicznej.	149
Wykres 21. Wpływ udziału nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek w praktykach na udoskonalenie prowadzonych przez nich zajęć.	150
Wykres 22. Wpływ udziału nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek w praktykach realizowanych w przedsiębiorstwach na zaktualizowanie ich wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w branży rolniczej/gastronomicznej związanej z wykonywanym zawodem.....	151
Wykres 23. Oceny spotkania panelowego podane przez Dyrektorów szkół	152
Wykres 24. Ocena wartości oraz merytoryki dyskusji na temat weryfikacji programów praktyk, która miała miejsce na Spotkaniu Panelowym.	154
Wykres 25. Ocena wpływu udziału nauczycieli/lek i/lub instruktorów/ek praktycznej nauki zawodu w programie praktyk na korzyści bezpośrednio dla uczniów.....	155